

TUUSNIEMEN KUNTA

TALOUSARVIO 2017 JA TALOUSSUUNNITELMA 2017-2019

Kunnanhallitus 21.11.2016 § XX

Kunnanvaltuusto 19.12.2016 § XX

SISÄLLYSLUETTELO

I OSA TALOUSARVION JA SUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

1 Kunnan perustiedot ja nykytila	1
1.1 Sijainti ja toimintaympäristö	1
1.2 Väestö ja asuminen	2
1.3 Työpaikat ja elinkeinojen kehittäminen	5
1.4 Talous ja investoinnit	6
1.5 Tulevaisuuden näkymät	7
2 Organisaatio ja henkilöstö	
2.1 Organisaatorakenne	8
2.2 Henkilöstöohjelma	8
2.3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	9
3 Vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2019 taloussuunnitelman laadintaperusteet	9
3.1 Talousarvion laadintaperusteet	10
3.2 Talousarvion sitovuus	11
3.3 Maksut ja taksat	12
3.4 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	12
3.5 Kunnan konsernin ohjaus	13
4 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma	14
5 Tuloslaskelma	16
5.1 Tuloslaskelma	18
5.2 Talousarvioesitys/raami	20
5.3 Toimintatuotot ja -kulut hallintokunnittain TA 2017	21
5.4 Toimintatuotot ja -kulut lajeittain TA 2017	22
6 Rahoituslaskelma	23
6.1 Rahoituslaskelma	24
6.2 Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit	25

OSA II TOIMIALAKOHTAISET TALOUSARVIOESITYKSET/

Käyttötalous

Keskusvaalilautakunta	26
Tarkastuslautakunta	27
Kunnanhallitus	28
Sosiaalilautakunta	35
Terveystoimi	43
Sivistyslautakunta	44
Tekninen lautakunta	52
Vesihuolto	59

OSA III INVESTOINNIT

Investoinnit	61
--------------	----

OSA IV MAKSUT JA TAKSAT

Kunnan tilojen käyttökorvaukset 1.1.2017	68
Autopaikat/-pistokkeet	70
Teknisen toimen maksut ja taksat	71
Ympäristösuojeluviranomaisen taksa	76
Rakennusvalvontataksa	86

OSA V ORGANISAATIO JA PALKKIOSÄÄNTÖ

Organisaatio	97
Tilivelvolliset 1.1.2017	98
Palkkiosääntö	99

1 Kunnan nykytila

Tuusniemen kunnan toiminnallinen ja taloudellinen nykytila on tällä hetkellä kohtuullisen hyvä. Tehtyjen toimenpiteiden ansiosta viime vuosien talousarviot ovat toteutuneet huomattavasti arvioitua parempina. Sosiaali- ja terveystoimen menojen osuus kunnan menoista on viime vuosina ollut noin 60 %, mutta menojen kasvu on viime vuosina ollut maltillista. Sivistystoimen menot näyttäivät vuonna 2016 jäävän selvästi edellisvuotta pienemmiksi.

Kunnanvaltuusto päätti 15.11.2016 pitää vuoden 2017 tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentit vuoden 2016 tasolla. Yleishyödylliset yhteisöt vapautettiin kiinteistöverosta. Vuoden 2017 verotulojen odotetaan pysyvän lähes vuoden 2016 tasolla.

Talousarvio vuodelle 2017 on noin 0,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä: vuonna 2018 vajaa 0,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2019 noin 0,4 miljoonaa euroa. Taseeseen aikaisemmin kertyneen yli 5 miljoonan euron kumulatiivisen ylijäämän ansiosta taloussuunnitelma ei kuitenkaan ole kuntalain vastainen. Kuntastrategian mukaisesti toimintamenot eivät saisi kasvaa vuoden 2015 tasosta. Vuonna 2019 tilannetta helpottaa verotulojen arvioitu kasvu, mutta toisaalta valtionosuuksien väheneminen tulevina vuosina on suuri riski.

Vuoden 2019 alusta aloittavat uudet maakunnat ja sote-alueet tulevat muuttamaan kunnan roolia merkittävästi. Nykyisestä toiminnasta ja taloudesta jää kunnan järjestettäväksi vain noin 30%. Kunnille jää silti edelleen paljon tärkeitä tehtäviä. Sivistystoimen ja teknisen toimen palveluiden lisäksi kuntien tehtäväksi jää esimerkiksi elinvoiman edistäminen muun muassa elinkeinoelämää ja asuinympäristöä kehittämällä. Kuntien rooli on merkittävä myös työllisyyden hoidossa. Tulevaisuuden kunnassa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen nousevat entistä keskeisempään rooliin.

Haasteista huolimatta kuntaan on tärkeää saada positiivinen ja eteenpäin katsova ilmapiiri. Arvioitua parempi taloudellinen kehitys mahdollistaa kunnan myönteisen kehittämisen. Taloudelliset haasteet tulee kuitenkin huomioida myös tulevaisuudessa eikä menojen kasvattaminen ole mahdollista.

1.1 Sijainti ja toimintaympäristö

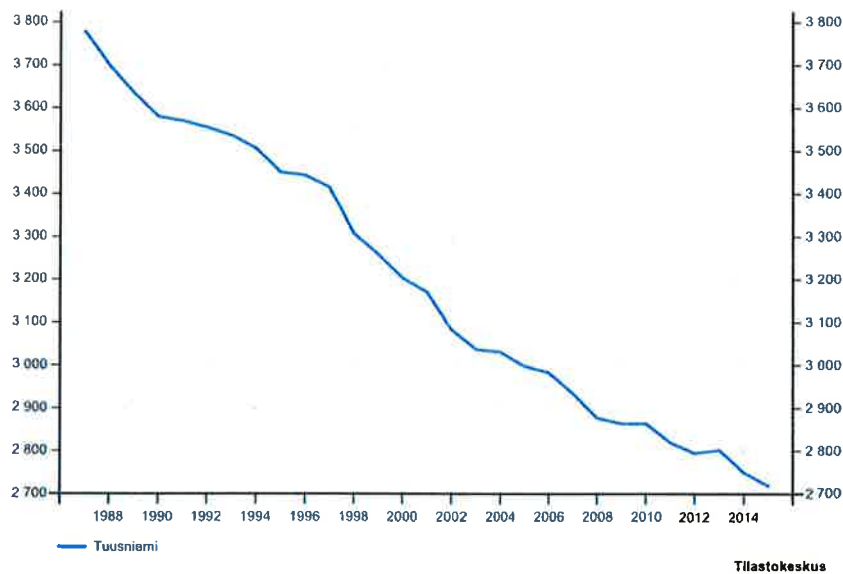
Tuusniemen kunta sijaitsee maantieteellisesti Itä-Suomen keskipisteessä, kahden yliopisto-kaupungin välissä. Itä-Suomen suurimpaan kaupunkiin Kuopioon on 60 km ja toiseksi suurimpaan kaupunkiin Joensuuhun 76 km. Kuntakeskustan läpi kulkee valtatie 9, joka on yksi Suomen tärkeimmistä poikittaisväylistä. Tuusniemen kunnan rajanaapureita ovat etelässä Heinävesi ja Leppävirta, pohjoisessa Kaavi ja Juankoski, lännessä Kuopio ja idässä Outokumpu. Kunnan kokonaispinta-ala on 699,43 km², josta vesistöalueita on 22%. Rantaviivan pituus on 1068 km. Tärkeimpiä luontokohteita ovat Pohjois-Savon maakuntajärvi Juojärvi, historiallisesti merkittävä Ohtaansalmi sekä ulkoilu- ja retkeilyalueena tunnettu Seinävuoren rotkolaakso.

Tuusniemen kunta kuuluu Pohjois-Savon liittoon, Itä-Suomen aluehallintoviraston ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueeseen. Monia peruspalveluja, kuten perusterveydenhuolto, kansalaisopisto, kirjasto ja työterveyshuolto on siirretty tuotettavaksi yhteistyössä Kuopion kanssa. Lisäksi maaseutuhallinto ja ympäristöterveydenhuolto on siirretty Siilinjärven kunnan vastuulle. Julkisista hankinnoista vastaa IS-Hankinta Oy ja ICT-palveluista Istekki Oy, joissa molemmissa kunta on osakkaana. Maakunnallisista toimijoista mainittakoon mm. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Pohjois-Savon pelastuslaitos. Talous- ja palkkahallinnon palvelut tuottaa Kuhilas Oy.

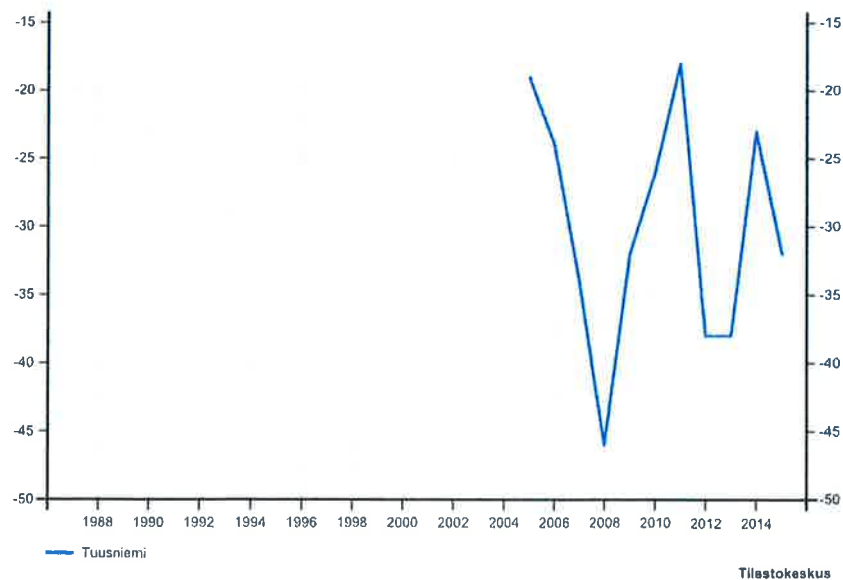
1.2 Väestö ja asuminen

Tuusniemen kunnan väkiluku on laskenut viime vuosina melko tasaisesti. Vakituksia asukkaita Tuusniemellä oli 30.9.2016 ennakkotietojen mukaan 2664. Väestömäärä on alkuvuoden 2016 ajan kehittynyt edellisen vuoden tapaan negatiivisesti, kokonaismuutoksen ollessa tammi-syyskuussa -55 henkilöä. Syntyneitä on 10 ja kuolleita 35. Syntyvyyden enemmisyys on ollut negatiivinen ainakin vuodesta 2005 alkaen, mutta vuosittaiset vaihtelut ovat olleet melko suuria.

Väkiluku 1987-2015

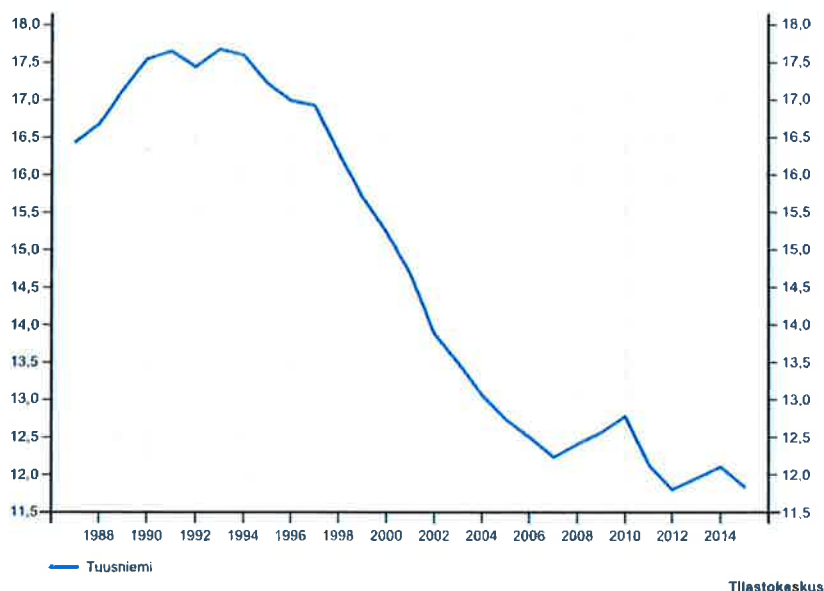
Syntyneiden enemmisyys, henkilöä 1987-2015

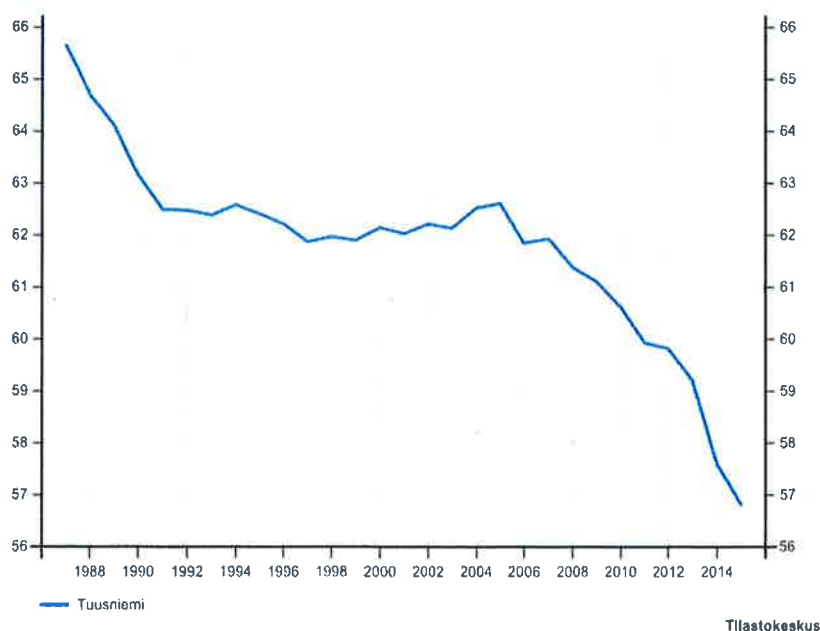
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on laskenut kolmea vuotta lukuun ottamatta vuodesta 1994 lähtien. Vuonna 2015 alle 15-vuotiaita oli 11,8 prosenttia väestöstä. Myös 15 – 64 – vuotiaiden osuus väestöstä on ollut laskeva, mutta erityisen jyrkkää vähenemisen on ollut vuodesta 2005 alkaen. Vuonna 2015 Tuusniemen väestöstä 15 – 64 –vuotiaita oli 56,8 prosenttia. Samaan aikaan yli 64-vuotiaiden määrä on lisääntynyt. Vuonna 2015 heidän osuus väestöstä oli 31,3 %. Seuraavilla sivuilla olevista kuvioista käy eri-ikäisen väestön suhteellisen osuuden kehitys vuosina 1987 – 2015.

Väestömäärän myönteistä kehittymistä sekä ikärakennkehityksen oikaisemista pyritään toteuttamaan tehokkaalla asuinkunta-ajattelulla, panostamalla peruspalveluihin ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, kuntakeskustan yleisilmeeseen sekä kilpailukykyisiin ja kehittyviin asuinalueisiin. Myös eteenpäin katsova ilmapiiri ja kuntataloudesta huolehtiminen ovat Tuusniemen kunnan kilpailukyvyä edellytyksiä. On kuitenkin realistista olettaa, että väliluku ei lähitulevaisuudessa kasva.

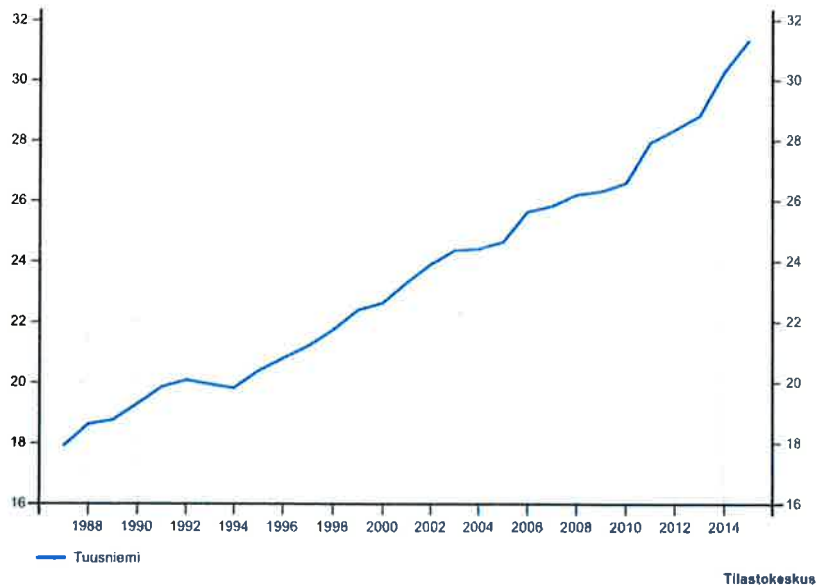
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, % 1987-2015

15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 1987-2015

Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, % 1987-2015

Asuntokuntien lukumäärä vuoden 2014 lopussa oli 1394 kpl. Vuoden 2015 lopussa asuntokuntia oli hieman enemmän, 1399 kpl. Asuntokuntien määrä on kuitenkin laskenut noin 40:llä vuodesta 2005.

Taloudellisen huoltosuhteen trendi on ollut heikkenevä vuodesta 2007 lähtien. Taloudellinen huoltosuhde kertoo työvoiman ulkopuolella olevan väestön määrän sataa työllistä kohti.

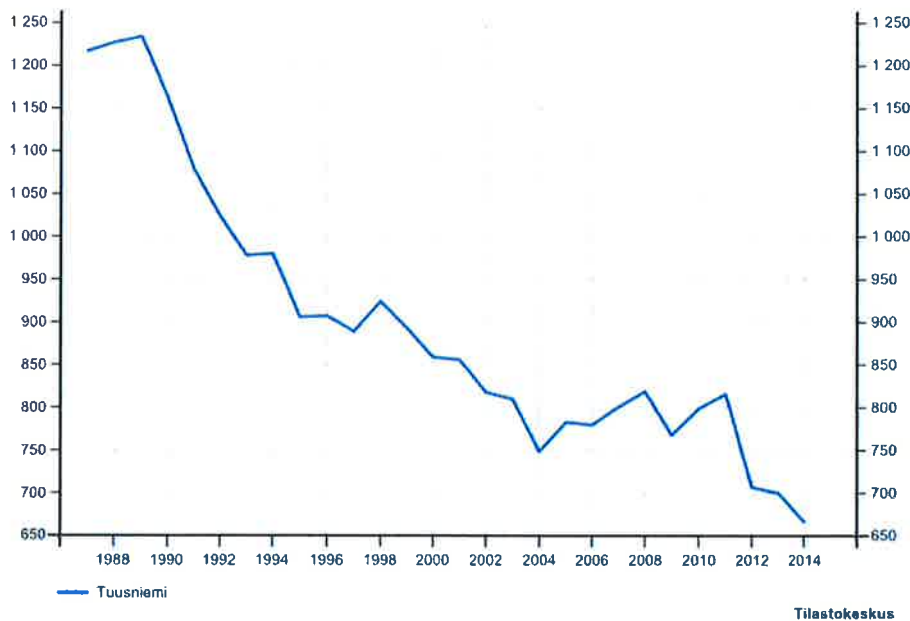
Taloudellinen huoltosuhde 1987-2015

1.3 Työpaikat ja elinkeinojen kehittäminen

Kunnan alueella olevien työpaikkojen määrän kehitys noudattelee muuten valtakunnallista työpaikkojen kehitystä, mutta 2000-luvun alussa Tuusniemellä sijaitsevien työpaikkojen määrä ei kasvanut läheskään niin paljon kuin valtakunnassa keskimäärin. Vuoden 2014 lopussa kunnan alueella oli 667 työpaikkaa, kun vuotta aikaisemmin niitä oli 700. Työpaikkojen määrä on lähes puolittunut 1990-luvun alusta.

Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 1987-2015

Yrityskanta vuoden 2015 lopussa oli Tilastokeskuksen mukaan 170 kpl. Aloittaneita yrityksiä oli 5 kpl ja lopettaneita 10 kpl. Vuoden 2014 lopussa yrityskanta oli 179 yritystä. Aloittaneita oli 5 ja lopettaneita 13.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimistossa oli syyskuun 2016 lopussa peräti 8,1 % vähemmän työttömiä työnhakijoita kuin vuotta aikaisemmin. Muualla maassa työttömiä oli 2,1 % vähemmän kuin edellisvuonna. Pohjois-Savon työttömyysprosentti oli syyskuun lopussa 12,1 % kun se vuotta aikaisemmin oli 13,1 %. Koillis-Savossa työttömyysprosentti oli syyskuun lopussa muuta Pohjois-Savoa korkeampi, 14,7 %. Vuotta aikaisemmin se oli tasan 15 %. Työttömien määrä väheni Koillis-Savossa 5 % vuoden 2015 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Tuusniemellä työttömyysprosentti oli syyskuun lopussa hieman suurempi kuin vuotta aikaisemmin, 14,2 %. Syyskuussa 2015 työttömyysprosentti oli 13,6 %. Työttömyysprosentin kasvusta huolimatta työttömien määrä (142 henkilöä) oli täsmälleen sama kuin vuotta aikaisemmin. Vuonna 2017 työllisyyden hoitoon kokeillaan uusia keinoja. Tuusniemen kunta on mukana työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisessa kokeilussa.

Tuusniemen elinkeinojen kehittäminen muodostuu elinkeinotoimijoista sekä kunnan toimielinten tekemistä elinkeinopoliittisista päätöksistä. Vuonna 2017 kunnan elinkeinotoimesta ja yrityspalveluista vastaa edellisen vuoden tapaan Tuusniemen Teollisuus Oy. Yhteistyötä tehdään mm. Tuusniemen Yrittäjät ry:n, Kuopion seudun uusyrityskeskuksen ja Kalakukko ry:n kanssa. Toiminnassa noudatetaan Tuusniemen kuntastrategian 2015 – 2018 linjauksia ja painopistealueita.

1.4 Talous ja investoinnit

Kuntastrategian mukaan tavoitteena tulee olla terve kuntatalous, joka vaatii jatkossakin toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää toimintakulujen leikkauksia ja toimintatuottojen kasvattamista. Vuosien 2015 - 2018 käyttötalousmenoissa tulee tavoitella toimialakohtaisten kokonaiskustannuksien jäädyttämistä vuoden 2015 tasolle. Toimialoilla on jatkossa yhä suurempi vastuu toimialakohtaisen talousarvion pitävyydestä ja mahdolliset muutokset tulee ensisijaisesti kattaa toimialan sisältä ja vasta toissijaisesti hakea muutosta kunnanvaltuustolta.

Verotulojen kasvaminen edellyttää myönteistä työllisyyskehitystä sekä väestömäärän muuttovoittoa ja väestörakenteen uudistumista. Valtionosuudet tulevat todennäköisesti jatkossa vähenemään, johon tulee varautua mm. käyttötalousmenojen hallitsemisella.

Kunnan tuloveroprosentti vuonna 2017 on edellisvuoden tapaan 22,00%. Myös kiinteistöverot pidetään ennallaan. Poikkeuksena yleishyödylliset yhteisöt vapautetaan kiinteistöverosta. Kuntastrategian mukaan tulevana vuosina verojen korottamista tulee välttää. Alijäämäisen taloussuunnitelman ja valtionosuuksien vähenemisen vuoksi verojen alentaminen ei ole mahdollista.

Taksojen ja maksujen korottamista tulee tulevina vuosina harkita ja pyrkiä siihen, että taksat ja maksut kattavat pääosin niiden kohteena olevista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset tai kustannuksille yleisesti hyväksytyt omavastuuosuudet. Taksoissa on luonnollista pyrkiä noudattamaan ympäristökuntien vastaavia tasoja.

Henkilöstön tarkoituksenmukaista määrää ja sijoittumista eri tehtäviin tulee jatkossakin tarkastella kattavasti. Uusia toimintatapoja, palvelujen sähköistämistä ja automatisointia tulee edistää kaikilla toimialoilla. Henkilöstön joustavaa liikkuvuutta ja sisäisiä siirtoja pyritään lisäämään mahdollisuuksien mukaan.

Kunta on investoinut voimakkaasti koko 2000-luvun. Vuonna 2014 nettoinvestoinnit olivat noin 1,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 noin 1,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 talousarviossa varauduttiin noin miljoonan euron nettoinvestointeihin.

Vuoden 2017 talousarviossa investointeihin on varattu yhteensä 1,1 miljoonan euroa. Merkittävimmät investoinnit ovat vesitornin peruskorjaus ja teollisuusalueen kehittäminen. Vuonna 2018 elinkeinoelämää tukevat investoinnit jatkuvat, mutta muilta osin investoinneissa keskitytään ylläpitoinvestointeihin.

Talousarviolainaa investointien rahoittamiseen otettiin vuonna 2013 3,0 milj. euroa ja vuonna 2014 1,5 milj. euroa. Vuosina 2015 ja 2016 ei nostettu lainkaan uutta lainaa. Vuoden 2017 talousarviossa on varauduttu 1,5 miljoonan euron lainanottoon. Tulevana vuosina lainanotto pienenee, mikäli investoinnit pienenevät suunnitellusti.

1.5 Tulevaisuuden näkymät

Tuusniemen kunnanvaltuuston hyväksymässä kuntastrategiassa määritellään kunnan toimintaa ja taloutta vuosille 2015-2018. Lähtökohdaksi on asetettu palvelutuotannon tehostaminen sekä elinkeinoihin panostaminen. Kuntastrategia sisältää linjauksia, jotka ohjaavat kunnan luottamushenkilöiden sekä henkilöstön toimintaa.

Strategian käytännön toteuttamisen päävastuu on kunnanhallituksella, lautakunnilla sekä kunnan johtoryhmällä. Strategian johdonmukainen toteuttaminen vaatii luottamusjohdon sekä virkamiesjohdon selkeää työnjakoa ja sitoutumista omien tehtävien hoitamiseen. Kuntastrategia on yhteinen näkemys siitä mihin suuntaan Tuusniemen kunta on menossa.

Uusi kuntalaki tuli osittain voimaan 1.5.2015, mutta osaa säännöksistä sovelletaan vasta tulevalla valtuustokaudella 1.6.2017 alkaen. Uuden kuntalain aiheuttamat muutokset otetaan huomioon kunnan toiminnassa. Uuden valtuustokauden alussa käynnistetään kuntastrategian ja siihen liittyvien muiden strategioiden ja ohjelmien päivittäminen.

Vuoden 2019 alussa sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät kokonaan perustettavien maakuntien vastuulle. Vuoden 2019 taloussuunnitelma on monien epävarmuustekijöiden vuoksi kuitenkin laadittu niin kuin toiminta jatkuksi ennallaan.

Tavoitetila (VISIO)

Toimiva ja elinvoimainen 2800 asukkaan peruskunta, joka tekee yhteistyötä yli kuntarajojen. Kunnan talous ja peruspalvelut ovat kunnossa ja sen elinkeinoelämä on aktiivista.

Tehtävä (MISSIO)

Kunnan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille tarvittavat peruspalvelut tehokkaasti ja laadukkaasti unohtamatta alueen kehittämistä ja elinvoimaa.

Arvot

Yrittäjämysteisyys
Avoimuus
Oikeudenmukaisuus
Ennakkoluulottomuus
Turvallisuus

Toimintaperiaate

Kunta toimii avoimesti, tavoitteenaan hyvä vuorovaikutussuhde asukkaiden, yrittäjien, henkilöstön ja luottamushenkilöiden kesken. Kunta tekee yhteistyötä ja verkostoituu ympäröivien kuntien/kaupunkien kanssa ja osallistuu alueellisen yhteistyön kehittämiseen.

Kuntarakenteet

Toimitaan kunnanvaltuuston 25.8.2014 tekemän päätöksen mukaisesti, mutta otetaan huomioon muuttuva toimintaympäristö ja tehdään tarvittaessa korjaavat päätökset. Palvelut tuotetaan taloudelliset ja toiminnalliset näkökulmat huomioon ottaen joko omana tai ostettuna palveluna. Kuntayhteistyötä tehdään mahdollisimman kevyellä organisaatiolla niin, että siitä on taloudellista ja toiminnallista hyötyä. Muutoksiin vastataan joustavasti ja ketterästi.

2 Organisaatio ja henkilöstö

2.1 Organisaatorakenne

Tuusniemen kunnanvaltuusto on 17.12.2014 § 63 hyväksynyt organisaatiouudistuksen vuosille 2015 - 2017. Organisaatiouudistuksen myötä on päivitetty myös kunnan hallinto- ja johtosääntöjä vastaamaan muuttunutta toimintamallia. Päivitetty ja ajan tasalla oleva organisaatiokaavio lisätään vuosittain tilinpäätös- ja talousarvio-asiakirjojen liitteeksi. Hallintosääntö päivitetään vuoden 2017 alkupuolella uuden kuntalain mukaiseksi ja toimialakohtaiset johtosääntöt yhdistetään yhdeksi asiakirjaksi hallintosääntöön.

Tuusniemen kunnan organisaatio muodostuu tällä hetkellä kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, keskusvaali-, tarkastus-, sosiaali-, sivistys- ja teknisestä lautakunnasta sekä kunnanhallituksen alaisesta palkkatoimikunnasta. Kunnan henkilöstö jakautuu organisaatiouudistuksessa keskushallintoon, sosiaalitoimeen, sivistystoimeen sekä tekniseen toimeen, joita johtavat toimialajohtajat toimivat myös lautakuntien esittelijöinä. Varhaiskasvatus siirtyi vuoden 2016 alusta alkaen sosiaalitoimesta sivistystoimeen.

Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä, johtoryhmän esimiehenä sekä vastaa mm. ylikunnallisesta yhteistyöstä, konserniohjauksesta ja valvonnasta, edunvalvonnasta ja verkostoista, viestinnästä ja tiedottamisesta sekä valmiussuunnittelusta.

Lisäksi kunnan organisaatioon kuuluvat ylikunnalliset toimijat, joista erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon seurantavastuu kuuluu sosiaalihoitajalle, Kuopion kansalaisopiston ja kirjaston seurantavastuu sivistystoimen toimialajohtajalle (rehtori) ja Koillis-Savon Vesi Oy:n, Tuusniemen Aluelämpö Oy:n sekä Jätekkukko Oy:n seurantavastuu tekniselle johtajalle.

Kunnan johtoryhmään kuuluu tällä hetkellä kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja Tuusniemen Teollisuus Oy:n toimitusjohtaja. Hallintosäännön mukaan laajoissa henkilöstöä koskevissa asioissa henkilöstön edustajalla on oikeus olla läsnä johtoryhmän kokouksessa.

2.2 Henkilöstöohjelma

Tuusniemen kunnan henkilöstöohjelman tavoitteena on toimiva, osaava ja vuorovaikutteinen työyhteisö, jossa työskentely on mielekästä ja palkitsevaa. Henkilöstöohjelmalla Tuusniemen kunta valmistautuu lisäämään joustavuutta ja havaitsemaan tarvittavia muutoksia, joita nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää. Jokainen työntekijä ja esimies on oman työpaikkansa kehittäjä, etsien uusia tapoja ja menetelmiä suorittaa palvelutehtävänsä tehokkaammin ja joustavammin.

Henkilöstön on määrältään ja osaamiseltaan vastattava palvelutuotannon tarpeita ja taloudellisia resursseja, sekä oltava motivoitunut työskentelemään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Työnantajan ja henkilöstön tavoitekeskustelun tulee olla kahdensuuntaista, jatkuvaa ja rakentavaa. Henkilöstöohjelman onnistuneen toteuttamisen edellytyksenä on myös osallistuva, ihmisläheinen ja oikeudenmukainen johtaminen. Henkilöstölle on tarjottava mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen ja kannustusta vastuun ottamiseen sekä oma-aloitteisuuteen.

Henkilöstöohjelman päivittämisestä vastaa henkilöstöohjelman seurantaryhmä, joka kokoontuu vähintään kerran vuodessa maaliskuussa. Henkilöstöohjelman seurantaryhmän kokoon kutumisesta vastaa hallintojohtaja. Henkilöstöohjelman allekirjoittaneita osapuolia pyydetään nimeämään edustajansa seurantaryhmään vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Allekirjoituksella eri osapuolet sitoutuvat omalta osaltaan noudattamaan henkilöstöohjelmaa. Toimintaympäristön muutokset ja kunnanvaltuuston päätösten seuraukset huomioidaan henkilöstöohjelman päivittämisen yhteydessä.

Tuusniemen kunta soveltaa henkilöstöohjelmaa myös järjestäytymättömään henkilöstöön. Henkilöstöohjelman lisäksi kunnassa noudatetaan voimassa olevaa hallintosääntöä ja johto-

sääntöjä sekä kunta-alan virka- ja työehtosopimuksia. Henkilöstöohjelmaa päivitetään vuosittain vastaamaan edellä mainittuja sääntöjä ja sopimuksia sekä muita mahdollisia toimintaympäristön muutoksia.

2.3 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä tuli voimaan 1.1.2014. Lain tarkoituksena on edistää työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämistä. Tällä tarkoitetaan työntekijöille tarjottavaa suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita.

Laki koulutuksen korvaamisesta mahdollistaa koulutuskorvauksen niille työnantajille, joilla ei ole oikeutta koulutusvähennykseen elinkeinoverolain perusteella. Koulutuskorvauksen saamisen edellytyksenä on kuitenkin, että työnantajan järjestämä koulutus perustuu koulutussuunnitelmaan.

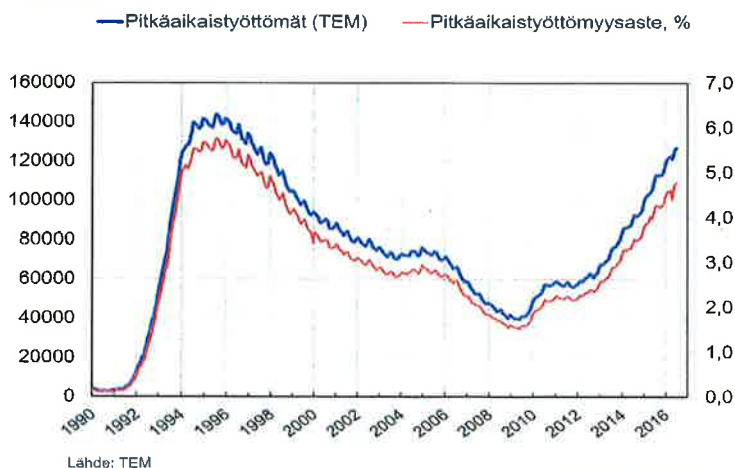
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma päivitetään vuosittain.

3 Vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2017-2019 taloussuunnitelman laadintaperusteet

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan Suomen talous on edelleen vaikeassa tilanteessa. Näkymät ovat kuitenkin hieman positiivisemmat kuin useana aikaisempana vuotena. Vuonna 2015 Suomen talous kasvoi 0,2 %. Kehitys oli positiivista ensimmäistä kertaa kolmen taantumavuoden jälkeen. Kahtena aikaisempana vuonna bruttokansantuote väheni -0,7% ja -0,8 %. Vuonna 2016 bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1,1 % ja vuonna 2017 0,9 %. Vuoden 2018 kasvuksi ennustetaan 1,1 %. Vuonna 2018 tuotannon kuitenkin arvioidaan olevan yhä 3 % alemmalla tasolla kuin ennen taantumaa vuonna 2008. Maailmantalouden kasvunäkymät ovat edelleen heikot eikä viennin voida juuri odottaa kasvavan lähivuosina. Kasvua selittää yksityinen kulutus (+1,2%) ja investoinnit (+4,3%).

Työttömyysasteeseen ei ole odotettavissa lähivuosina merkittävää parannusta. Työttömyysaste parantunee vain joitakin prosenttiyksikön kymmenyksiä vuodessa. Huolestuttavinta kehityksessä on pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu.

Pitkäaikaistyöttömyys uhkaa kasvaa 90-luvun tasolle

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015*</u>	<u>2016*</u>	<u>2017*</u>
13,10	13,01	12,47	12,65	12,71	12,32	12,58	13,28	13,86	13,77	13,27
*) Ennuste										

Taloussuunnitteluvuodet 2017–2019 on laadittu tiedossa olevien toiminnallisten muutosten, talousnäkömyörien ja ennusteiden mukaisesti. Terveystenhuollon kustannuksiin tulevaisuudessa vaikuttaa väestön ikärakenne ja eliniän pidentyminen, mutta toisaalta erikoissairaanhoidon kustannusten arvioidaan kasvavan melko maltillisesti. Myös muiden toimialojen toimintakulujen kasvuprosentit ovat maltillisia.

Vuoden 2017 talousarviossa koko kunnan toimintatuotot pienenevät noin 60 000 euroa vuoden 2016 arvioidusta tasosta. Toimintatuottoihin on arvioitu edellisvuoden tavoin varovasti kuopiolaisista asiakkaista johtuvat tuotot terveystenkeskussairaalaassa. Toimintamenot ovat 1,2 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuoden 2016 talousarviossa.

Taloussuunnitelmassa veroprosenttien oletetaan pysyvän suunnitelmakaudella kuntastrategian mukaisesti vuoden 2015 tasolla. Verotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2017 noin 50 000 euroa verrattuna vuoden 2016 talousarvioon. Vuonna 2018 verotulojen arvioidaan pysyvän vuoden 2017 tasolla. Vuonna 2019 on odotettavissa, että verotulot kasvavat 250 000 edellisistä vuosista.

Valtionosuuksien arvioidaan vuonna 2017 olevan 9,95 miljoonaa euroa. Valtionosuudet vähenevät 250 000 euroa vuodesta 2016. Vähennyksestä selittää suurimmaksi osaksi perustoimeentulotuen siirto Kelalle.

Valtionosuuksien arvioiminen suunnitelmakaudella on erilaisten muutosten vuoksi vaikeaa. Vuonna 2016 valtionosuuksilla kompensoitiin verotulojen vähennyksestä ja valtionosuudet kasvoivat peräti kuusi prosenttia edellisvuodesta. Vuoden 2017 alussa perustoimeentulotuen laskenta ja maksatus siirtyy Kelalle, mikä pienentää vuosittaista valtionosuutta. Muutos on huomioitu sosiaalitoimen taloussuunnitelmassa vähentämällä suunnitelmavuosien 2017 ja 2018 menoja perustoimeentulotukimenojen verran.

Korkokulut eivät merkittävästi muutu tulevina vuosina. Sen sijaan korkotuotot pienenevät kasvavien vähentyessä ja korkojen ollessa alhaisia. Rahoitustuottoihin kirjattavien osinkojen ja muiden pääomatuuottojen arvioidaan pysyvän lähes samalla tasolla.

Suunnitelman mukaiset poistot (1.120.495 euroa) on laskettu kunnanvaltuuston 13.11.1996 § 49 ja 17.12.2012 § 50 hyväksymien poistosuunnitelmien mukaisesti. Uusi 17.12.2012 hyväksytty SUMU-poistosuunnitelma koskee uusia 1.1.2013 jälkeen toteutuneita investointihankkeita. 31.12.2012 saakka toteutuneiden investointihankkeiden SUMU-poistot lasketaan vuonna 1996 hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti jatkossakin.

Poistoeron kirjauksiin sisältyy aikaisempien vuosien investointivarausten käytöstä muodostunut poistoeron kirjaus (100.000 euroa).

Poistoeromuutosten jälkeen vuoden 2017 talousarvioesitys on 557.330 euroa alijäämäinen.

Taloussuunnitteluvuosina SUMU-poistot tulevat vähennykseen investointien vähennyksen myötä. Toisaalta uuden poistosuunnitelman mukaiset lyhyemmät poistoajat 1.1.2013 jälkeen valmistuneista investointihankkeista ovat kasvattaneet poistoja.

Palvelutuotantoa ja toimialojen toimintaa tullaan kehittämään kunnan strategialinjauksien mukaisesti ja huomioiden yleiset yhteiskunnalliset muutokset.

Palkkiosääntö, jossa käsitellään luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kokouspalkkiot ja niiden maksatuskäytäntö on esitetty talousarvion osiossa V, "Organisaatio ja palkkiosääntö".

3.2 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eria ovat kuntalain 65 §:n mukaisesti kunnanvaltuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuustaso päätetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Talousarvion sitovuustason määrittelyn yhteydessä määritellään myös tilivelvolliset. Luettelo tilivelvollisista on liitetty osioon V "Organisaatio ja palkkiosääntö" Tilivelvolliset on merkitty myös talousarvion käyttötalousoosan tehtäväkohtaisiin talousarvioesityksiin.

Talousarvion sitovuus 1.1.2017 alkaen

Taulukossa 5 "Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma" on esitetty käyttötalouden, investointien ja rahoitusosan sitovuustasot.

Toimialoille asetetut sitovat tavoitteet, mittarit ja tavoitetasot on esitetty toimialakohtaisissa talousarvioesityksissä.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa toimialojen sitovuustasona on bruttomääräraha eli toimintatuotot ja toimintakulut, ilman arvonlisäveroja. Poikkeuksellisesti ateriapalvelut ja vesihuolto ovat nettositovia. Näiden toimintojen tulisi kattaa omilla toimintatuotoillaan kaikki toimintakulut.

Investointiosa

Investoinneissa yli 150.000 euron hankkeet, niiden hanketavoitteet ja kustannusarviot ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia hankekohtaisesti.

Alle 150.000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia taseen pysyvien vastaavien "Aineelliset hyödykkeet" ryhmän omaisuuslajien mukaisesti, esimerkiksi rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, koneet ja kalusto. Alle 150.000 euron hankkeiden hankekuvaukset ja kustannusarviot eivät ole kunnanvaltuustoon nähden sitovia, vaan ne käsitellään ja hyväksytään asianomaisen hallintokunnan lautakunnassa, esim. teknisessä lautakunnassa, hankekohtaisesti.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoituskulujen ja -tuottojen, satunnaisten erien ja tilinpäätössiirtojen osalta.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on kunnanvaltuustoon nähden sitova antolainauksen muutosten (uudet antolainat ja lainojen lyhennykset), lainakannan muutosten (uudet talousarviolainat ja lainojen lyhennykset) ja oman pääoman muutosten osalta. Tunnuslukujen tavoitearvojen osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ja lainanhoitokate.

3.3 Maksut ja taksat

Vesihuollon, teknisen toimen, rakennusvalvonnan, ympäristösuojeluviranomaisten ja maa-ainesten taksat hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 6.10.2016 § 54. Myös kunnan tilojen käyttökorvauksia ja valokopio-, laminointi- ja faksimaksujen hintataso määritellään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Liitteessä mainitsemattomia taksoja/maksuja ja sisäisen laskutuksen maksuja sekä jakoperusteita (esim. ateriahinnasto) tarkistetaan talousarviovuoden kuussa, toteutuneisiin kustannuksiin perustuen. Talousarvion osiossa IV on esitetty 1.1.2017 voimaan tulevat maksut ja taksat.

3.4 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Julkisen toiminnan luotettavuuden edellytys on riittävä ja näkyvä valvonta, jonka avulla pyritään saamaan kohtuullinen varmuus toiminnan järjestämisestä päätösten ja organisaatiolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Valvonta jakaantuu ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on toimivasta johdosta riippumatonta ja sitä toteuttavat valtuuston valitsema tarkastuslautakunta ja tilintarkasta-

ja. Ulkoista valvontaa toteuttavat myös kuntalaiset (muutoksenhaku, julkisuusperiaate), aluehallinnon viranomaiset ja muut viranomaiset. Operatiiviseen johtamiseen kuuluva sisäinen valvonta ja sen järjestäminen on kunnan toimivan johdon ja tilivelvollisten tehtävänä ja vastuulla. Kuntalain 123 §:n mukaan kunnan tilintarkastajan on tarkastettava onko kunnan sisäinen valvonta, riskienhallinta ja konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta sekä riskien hallinta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Sisäisen valvonnan menetelmiä käytetään soveltuvien osin myös kuntakonsernin tytäryhtiöiden valvonnassa.

Sisäisen valvonnan periaatteiden ja linjausten määrittely kuuluu kunnanvaltuustolle ja järjestämisvastuu kunnanhallitukselle. Kunnan johdon vastuulla on luoda edellytykset toimivalle sisäiselle valvonnalle.

Toimialajohtajat vastaavat siitä, että sisäinen valvonta ja riskien hallinta huomioidaan, toteutetaan ja raportoidaan taloussuunnittelusta tilinpäätökseen, kattaen koko tilikauden.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 16.12.2013 § 74 "Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan periaatteet" -ohjeen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpano-ohje tullaan päivittämään uuden kuntalain voimaantulon myötä.

3.5 Kunnan konsernin ohjaus

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen 31.3.2009 § 36. Konserniohjeella on luotu puitteet kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjeella on yhtenäistetty konserniyhteisöjen hankintatoimintaa, hallintoa, johtamiskäytäntöjä, sisäistä valvontaa, rahoitusta, raportointia, riskienhallintaa ja konsernitilinpäätöksen laadintaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhteisöjen tulee antaa kolmannes vuosittain kirjallinen raportti toiminnastaan ja taloudestaan kunnanhallitukselle.

Konsernille asetetaan seuraavat tavoitteet:

Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %: vähintään 20 %

Konsernin vuosikate poistoista, %: vähintään 50 %

Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 50 %

Konsernin laina €/asukas: alle 4.000 €

4 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma

Talousarvion yhteenvetolaskelmaan on koottu käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosan valtuustoa nähden sitovat erät. Taulukkoon on merkitty myös määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasot eli ovatko arviot brutto- vai nettomääräisiä.

	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	B	-9 480	
Tarkastuslautakunta	B	-12 950	
Kunnanhallitus			
Keskushallinto	B	-1 118 838	613 302
Elinkeino- ja kehittämispalvelut	B	-319 300	
Muu yleis- ja keskushallinto	B	-49 050	18 741
Ateriapalvelut	N		126 373
Sosiaalilautakunta			
Lasten ja perheiden palvelut	B	-836 757	46 100
Vanhustyö	B	-3 260 710	870 400
Vammaispalvelut	B	-1 391 894	37 090
Toimeentulotukiasiat	B	-251 660	19 000
Muu sosiaalitoimi	B	-411 202	11 500
Terveystoimi	B	-7 830 000	337 250
Sivistystoimi			
Perusopetus	B	-2 619 830	279 200
Lukiokoulutus	B	-634 023	20 000
Varhaiskasvatus	B	-827 902	124 200
Kansalaisopisto	B	-250 084	129 000
Kirjasto	B	-206 400	
Vapaa-aikatoimi	B	-211 761	11 500
Tekninen toimi			
Yhdyskuntatekniset palvelut	B	-630 393	91 200
Kiinteistötoimi	B	-1 117 689	1 132 050
Rakennusvalvonta	B	-52 177	35 500
Ympäristöpalvelut	B	-19 611	10 000
Yksitystiet	B	-30 130	
Vesihuolto	N		107 600
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		8 450 000
Valtionosuudet	B		9 950 000
Korkotulot	B		5 000
Muut rahoitustulot	B		230 000
Korkomenot	B	-80 000	
Muut rahoitusmenot	B	-20 000	
Satunnaiset erät	B		

	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
INVESTOINTIOSA			
Maa- ja vesialueet	B		10 000
Osakkeet ja osuudet	B	-10 000	30 000
Koneet ja kalusto	B	-45 000	
Palvelukeskus	B	-5 000	
Muut hallinto- ja laitosrakennukset	B	-90 000	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	-357 000	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	B	-196 000	
Vesihuollon täydennysrakentaminen	B	-15 000	
Vesitornin saneeraus	B	-423 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		2 400
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		1 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N	-575 000	
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			-289 565
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-23 907 841	23 907 841

1) N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B= bruttomääräraha/-tuloarvio

5 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman kokonaistaloudelliset tavoitteet ovat tulo-rahoituksen riittävyyttä, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevat tavoitteet. Tuloslaskelmaosan tunnusluvuissa määritellään suunnittelukauden tavoitearvot.

Toimintatuottojen arvioidaan pienenevän vuoden 2016 tasolta.

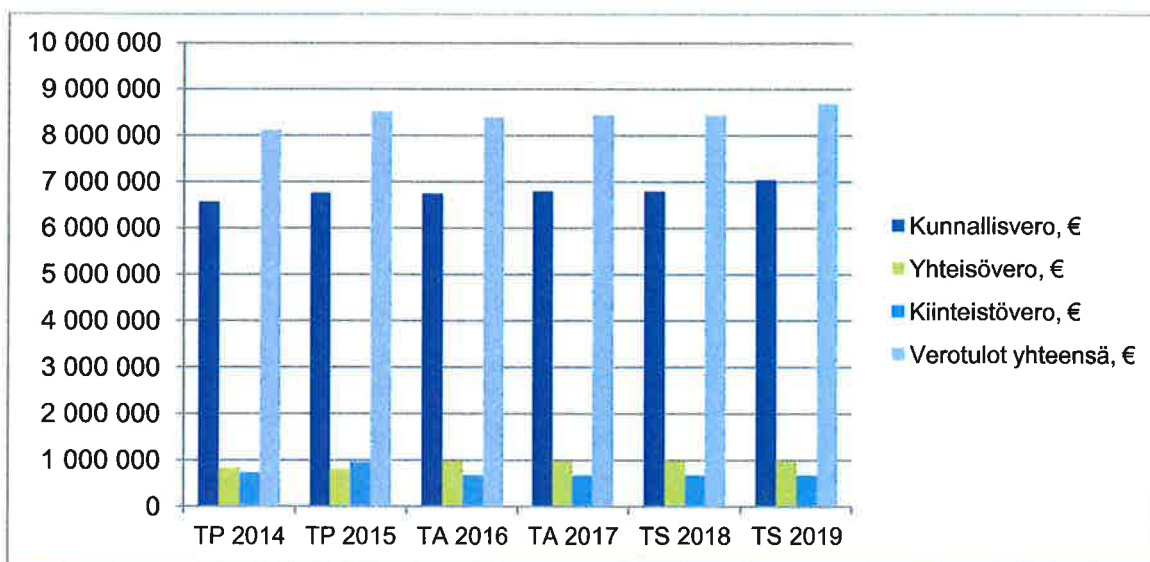
Toimintakulujen arvioidaan pienenevän kulu- van vuoden talousarvioon verrattuna 4,88 % (1.177.332 euroa). Henkilöstömenojen arvioidaan vähenevän 8,23 %. Palvelujen ostot vähenevät noin 0,9 %.

Toimintakate heikkenee 1.115.045 euroa vuoden 2016 talousarviosta.

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon mukaisesti. Yhteensä verotuloja vuonna 2017 arvioidaan kertyvän 8,45 miljoonaa euroa.

VEROTULOT 2014-2019

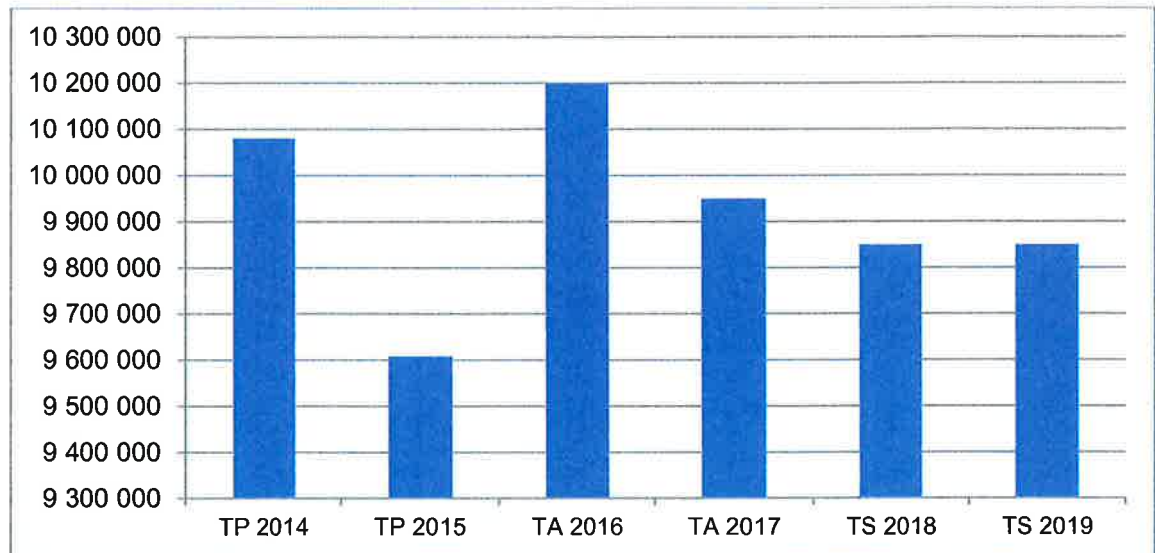
	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kunnallisvero, €	6 566 999	6 764 529	6 750 000	6 800 000	6 750 000	7 000 000
Yhteisövero, €	821 463	806 120	975 000	975 000	975 000	975 000
Kiinteistövero, €	<u>733 548</u>	<u>952 646</u>	<u>675 000</u>	<u>675 000</u>	<u>725 000</u>	<u>725 000</u>
Verotulot yhteensä, €	8 122 010	8 523 295	8 400 000	8 450 000	8 450 000	8 700 000

Valtionosuuksia vuonna 2017 arvioidaan kertyvän 9,95 miljoonaa euroa eli 2,45 % edellisvuotta vähemmän. Arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton ennakkolaskelmia. Valtionosuuksien lopulliset laskentaperusteet ja päätökset kuntakohtaisista valtionosuuksista valtiovarainministeriö vahvistaa joulukuun lopussa 2016.

VALTIONOSUUDET, euroa vuosina 2014 – 2019

TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
10 081 009	9 608 679	10 200 000	9 950 000	9 850 000	9 850 000

Korkomenoihin on varattu 29.7.2010 (1,0 milj. €), 23.8.2011 (1,0 milj. €), 28.5.2012 (1,0 milj. €), 23.4.2013 (1,5 milj. €) ja 21.5.2013 (1,5 milj. €) sekä 31.12.2014 (1,5 milj. €) mennessä nostettujen talousarviolainojen korkokulut sekä vuonna 2017 nostettavien lainojen korkokulut. Yhteensä korkokuluja arvioidaan kertyvän noin 80.000 euroa. **Korkotuotot** 5.000 euroa sisältävät antolainauksen korkotuotot ja maksuliikennetilien korot.

Rahoituskuluihin 20.000 euroa sisältyvät vesihuollon kunnalle maksama sisäinen korvaus jäännöspääomasta, pankkien palvelumaksut ja mahdolliset viivästyskorot.

Rahoitustuottoihin 230.000 euroa sisältyy vastaava erä vesihuollon jäännöspääomasta, osinkotuotot, osuuspääomien korot ja peruspääoman korot kuntayhtymiltä.

Vuosikate jää 463 165 euroa positiiviseksi. Vuosikate ei näin ollen kata suunnitelman mukaisia poistoja, joiden arvioidaan olevan 1.120.495 euroa.

Tilikauden tulos on talousarvioesityksen mukaan -657.330 euroa negatiivinen. Poistoeron muutoksen (100.000 euroa) huomioimisen jälkeen **tilikauden alijäämä** on -557.330 euroa.

5.1 Tuloslaskelma

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatulot					
Myyntitulot	2 757 848	2 943 410	2 953 393	2 888 610	2 872 510
Maksutulot	892 364	855 500	891 700	860 500	861 000
Tuet ja avustukset	360 489	327 000	228 700	310 000	350 000
Vuokratulot	623 085	656 200	602 050	667 631	669 731
Muut toimintatulot	160 029	141 910	185 890	145 000	150 500
Toimintatulot yhteensä	4 793 815	4 924 020	4 861 733	4 871 741	4 903 741
Toimintamenot					
Henkilöstömenot					
Palkat ja palkkiot	-5 392 392	-5 749 500	-5 449 055	-5 450 000	-5 450 000
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 671 568	-1 692 310	-1 505 088	-1 500 000	-1 500 000
Muut henkilösivukulut	-281 880	-425 430	-265 710	-270 000	-275 000
Palvelujen ostot	-11 912 890	-13 554 560	-13 432 163	-13 400 000	-13 400 000
Aineet, tarv. ja tavarat	-981 399	-1 034 000	-958 909	-950 000	-1 050 000
Avustukset	-939 385	-997 500	-709 000	-750 000	-750 000
Vuokrat	-563 927	-595 370	-495 080	-581 350	-574 350
Muut toimintamenot	-58 130	-62 230	-118 563	-110 000	-100 000
Toimintamenot yhteensä	-21 801 571	-24 110 900	-22 933 568	-23 011 350	-23 099 350
TOIMINTAKATE	-17 007 756	-19 186 880	-18 071 835	-18 139 609	-18 195 609
Verotulot	8 523 295	8 400 000	8 450 000	8 450 000	8 700 000
Valtionosuudet	9 608 679	10 200 000	9 950 000	9 850 000	9 850 000
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	31 856	16 000	5 000	5 000	5 000
Muut rahoitustulot	220 343	233 000	230 000	230 000	235 000
Korkomenot	-93 725	-100 000	-80 000	-100 000	-110 000
Muut rahoitusmenot	-23 227	-51 000	-20 000	-20 000	-20 000
Rahoitustulot ja -menot yht.	135 248	98 000	135 000	115 000	110 000
VUOSIKATE	1 259 466	-488 880	463 165	275 391	464 391
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 241 113	-1 226 760	-1 120 495	-1 050 170	-934 790
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
TILIKAUDEN TULOS	18 353	-1 715 640	-657 330	-774 779	-470 399
Poistoeron lisäys tai vähennys	103 777	100 000	100 000	100 000	100 000
Varausten lisäys tai vähennys					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	122 130	-1 615 640	-557 330	-674 779	-370 399
=valtuustoon nähden sitovat erät					
Tavoitteet ja tunnusluvut (TA 2016 TS 2017-2018 tavoitearvot)					
Toimintatulot/-menot, %	15,14 %	20,42 %	21,20 %	21,17 %	21,23 %
Vuosikate % poistonalaisista investoinneista	101,48 %	-39,85 %	41,34 %	26,22 %	49,68 %
Vuosikate, €/asukas, tavoitearvo	463	-179	174	104	177
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 898	1 297	1 126	875	878
Asukasmäärä 31.12., tavoitearvo	2718	2730	2650	2640	2630

**VESIHUOLTOLAITOS MUU
TASEYKSIKKÖ**

Tuloslaskelma

	TP 2015	TA 2016 + MUUTOS	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Liikevaihto					
Myyntituotot	351 968	342 400	307 600	310 000	320 000
Toimintakulut					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 829	-77 100	-80 286	-80 000	-82 000
Palvelujen ostot	-57 229	-75 600	-58 809	-66 000	-67 000
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-60 218	-75 000	-46 160	-50 000	-55 000
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-14 809	-17 800	-10 985	-11 000	-12 000
Muut henkilösivukulut	-2 937	-4 500	-2 260	-3 000	-4 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-97 669	-100 000	-97 000	-107 000	-102 000
Arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut					
Liiketoiminnan muut kulut	-8 524		-1 500		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	47 753	-7 600	10 600	-7 000	-2 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	304	500	500	500	500
Muut rahoituskulut	-4				
Korvaus jäännöspääomasta	-22 248	-35 000	-17 000	-17 000	-17 000
Ylijäämä (-alijäämä)	25 805	-54 500	-5 900	-23 500	-18 500
Tilikauden tulos	25 805	-54 500	-5 900	-23 500	-18 500
Tilikauden yli- alijäämä	25 805	-54 500	-5 900	-23 500	-18 500

5.2 Talousarvioesitys

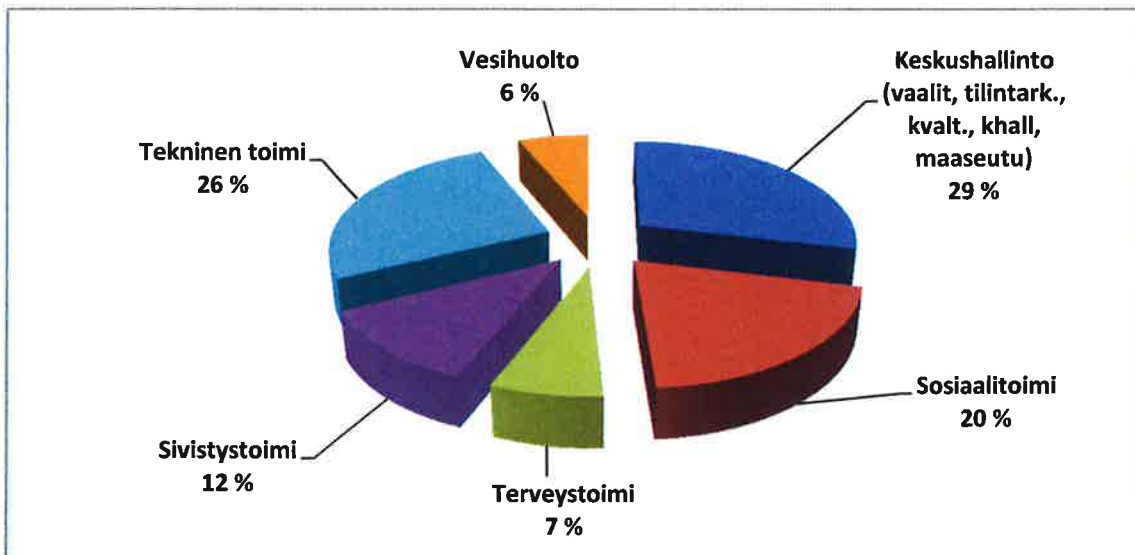
TILINPÄÄTÖKSET 2014-2015, TALOUSARVIO 2016 JA TALOUSUUNNITTELU 2017-2019

	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA-esitys 2017	Muutos % TA 2016 / TA 2017	TS 2018	TS 2019
Keskushallinto(vaalit, tilintark., kvalt., khall, maaseututoimi)	-1 910 670	-1 828 778	-2 379 900	-2 151 345	-9,6	-2 088 350	-2 086 350
Sosiaalitoimi	-6 427 675	-6 898 205	-6 292 400	-6 152 223	-2,2	-6 153 000	-6 153 000
Terveystoimi	-7 278 848	-7 132 067	-8 115 000	-7 830 000	-3,5	-7 830 000	-7 830 000
Perusterveydenhuolto	-3 015 957	-2 897 697	-3 500 000	-3 400 000	-2,9	-3 400 000	-3 400 000
Erikoissairaanhoido	-4 262 891	-4 234 370	-4 615 000	-4 400 000	-4,7	-4 400 000	-4 400 000
Sivistystoimi	-4 163 036	-4 011 924	-5 030 600	-4 750 000	-5,6	-4 850 000	-4 900 000
Tekninen toimi	-1 975 404	-1 724 050	-2 043 000	-1 850 000	-9,4	-1 880 000	-1 910 000
Vesihuolto	-205 237	-206 546	-250 000	-200 000	-20,0	-210 000	-220 000
Toimintakulut yhteensä	-21 960 870	-21 801 570	-24 110 900	-22 933 568	-4,9	-23 011 350	-23 099 350
Toimintatuotot	5 068 010	4 793 815	4 924 020	4 861 733	-1,3	4 871 741	4 903 741
Toimintakate	-16 892 860	-17 007 755	-19 186 880	-18 071 835	-5,8	-18 139 609	-18 195 609
Rahoitus							
Verotulot	8 122 011	8 523 295	8 400 000	8 450 000	0,6	8 450 000	8 700 000
Valtionosuudet	10 081 009	9 608 679	10 200 000	9 950 000	-2,5	9 850 000	9 850 000
Korkomenot	-92 492	-93 725	-100 000	-80 000	-20,0	-100 000	-110 000
Korkotulot	29 067	31 856	16 000	5 000	-68,8	5 000	5 000
Rahoituskulut	-34 966	-23 227	-51 000	-20 000	-60,8	-20 000	-20 000
Rahoitustuotot	234 482	220 343	233 000	230 000	-1,3	230 000	235 000
Vuosikate	1 446 251	1 259 466	-488 880	463 165	-194,7	275 391	464 391
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut	-338161						
Poistot ja arv.alentumiset	-1 222 031	-1 241 113	-1 226 760	-1 120 495	-8,7	-1 050 170	-934 790
Poistoeron vähennys (+)	88 206	103 777	100 000	100 000	0,0	100 000	100 000
Poistoeron lisäys (-)	-656 206						
Varausten väh.(+),lis.(-)	656 206						
Tilikauden yli-/alijäämä	-25 735	122 130	-1 615 640	-557 330	-65,5	-674 779	-370 399
SISÄISET ERÄT	-1 720 000	-1 759 984	-1 830 680	-1 816 863	-0,8	-1 850 000	-1 860 000

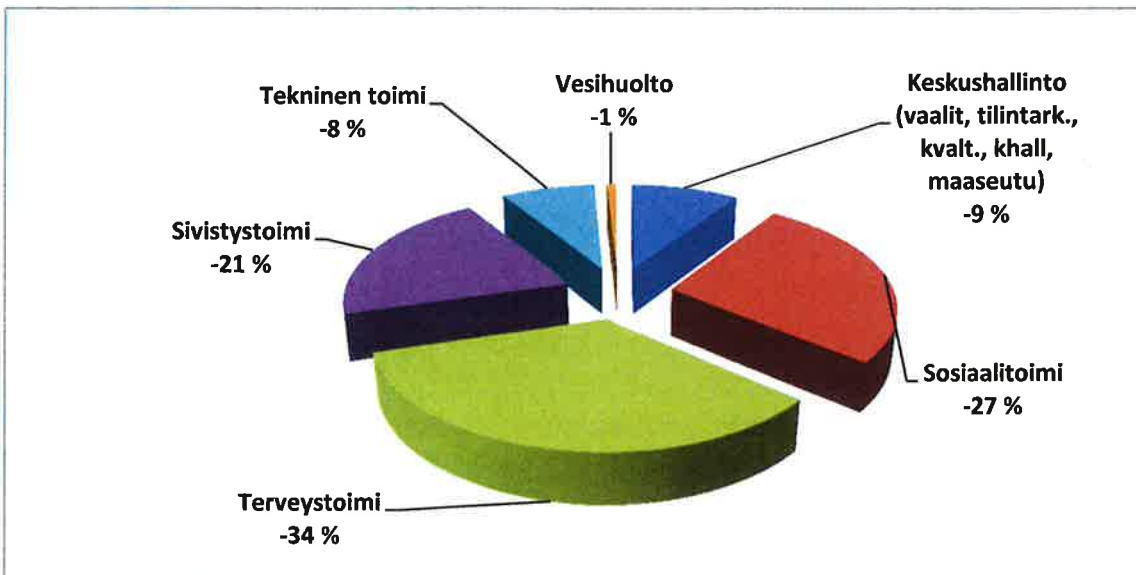
5.3 Toimintatuotot ja -kulut hallintokunnittain TA 2017

Hallintokunta	Tuotot	Kulut	Netto
Keskushallinto (vaalit, tilintark., kvalt., khall, maaseutu)	1 400 143	-2 151 345	-751 202
Sosiaalitoimi	984 090	-6 152 223	-5 168 133
Terveystoimi	337 250	-7 830 000	-7 492 750
Sivistystoimi	563 900	-4 750 000	-4 186 100
Tekninen toimi	1 268 750	-1 850 000	-581 250
Vesihuolto	307 600	-200 000	107 600
Yhteensä	4 861 733	-22 933 568	-18 071 835

Toimintatulot hallintokunnittain

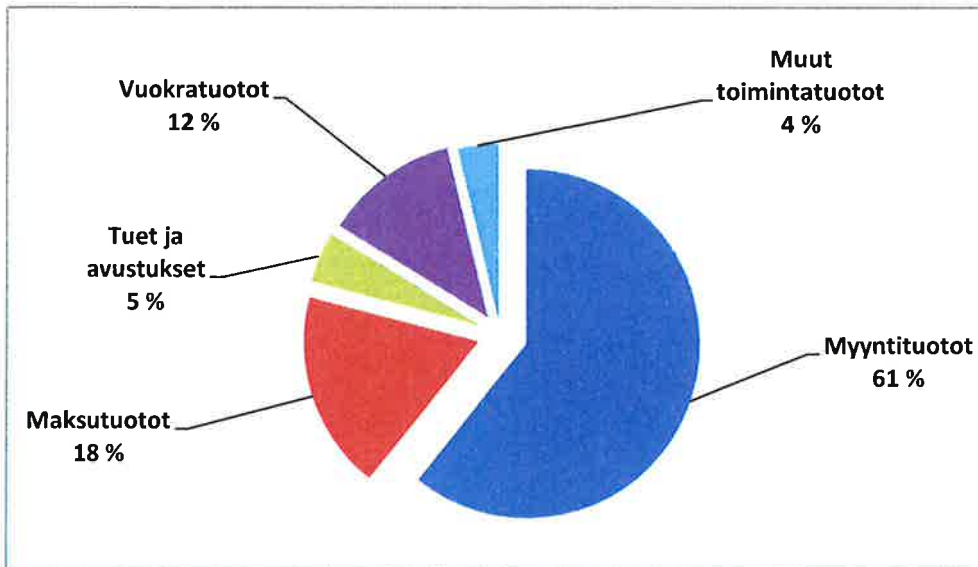
Toimintakulut hallintokunnittain

5.4 Toimintatuotot ja -kulut lajeittain TA 2017

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain

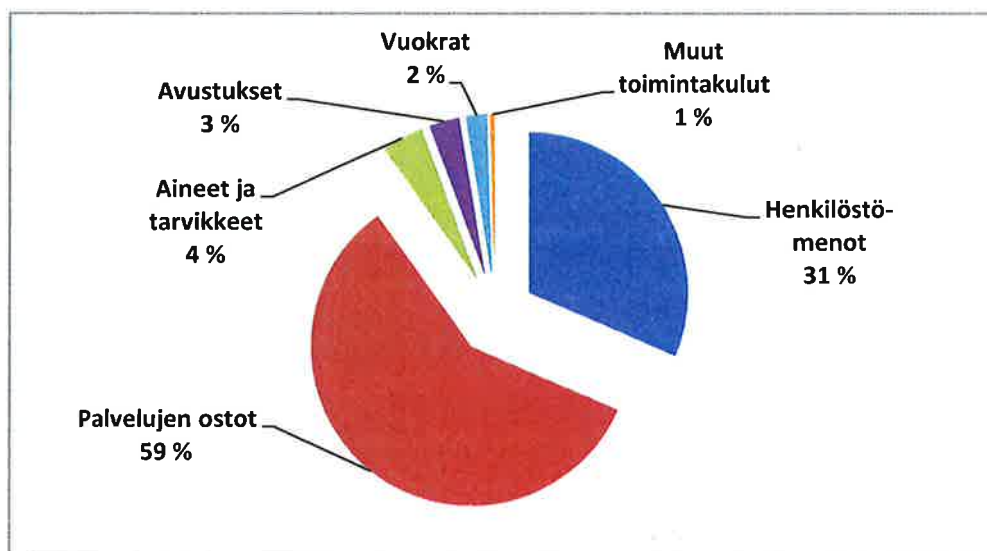
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Myyntituotot	2 953 393	2 943 410
Maksutuotot	891 700	855 500
Tuet ja avustukset	228 700	327 000
Vuokratuotot	602 050	656 200
Muut toimintatuotot	185 890	141 910
	<u>4 861 733</u>	<u>4 924 020</u>

Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain

Tuloslaskelman mukaan sv.korvaukset 77.000 € vähennetty henkilöstökuluista

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Henkilöstömenot	7 219 853	7 867 240
Palvelujen ostot	13 432 163	13 554 560
Aineet ja tarvikkeet	958 909	1 034 000
Avustukset	709 000	997 500
Vuokrat	495 080	595 370
Muut toimintakulut	118 563	62 230
Yhteensä	<u>22 933 568</u>	<u>24 110 900</u>

6 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma osoittaa toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulorahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman mukaan toiminnan rahavirta on -289.565 euroa (vuosikate, siirtyy tuloslaskelmasta). Bruttoinvestoinnit ovat 1.141.000 euroa (netto 1.101.000 euroa). Varsinaisia käyttöomaisuuden myyntituottoja arvioidaan kertyvän 40.000 euroa.

Investointien rahavirta muodostuu talousarvion investointiosasta siirtyneistä investointimenoista ja niihin saaduista rahoitusosuuksista. Erät esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä.

Rahoituksen rahavirtaan vaikuttavina erinä rahoituslaskelmassa on käsitelty antolainasaamisten vähennys 2.400 euroa sekä pitkäaikaisten lainojen muutoksina uudet talousarviolainat 1,5 miljoonaa euroa vuonna 2017 sekä uusien ja aiempien vuosien lainojen lyhennykset -575.000 euroa.

Rahoituslaskelma päättyy *Vaikutus maksuvalmiuteen* –erään, joka kertoo kunnan maksuvalmiuden kehityksen. Positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemisestä. Maksuvalmius joudutaan tulevana vuosina turvaamaan lainalla.

Tunnusluku *"lainanhoitokate"* kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun arvo on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Riittävänä tavoitearvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyyttä.

Lainanotto-oikeus kunnanhallitukselle

Vuoden 2017 investointien ja kassan riittävyyden turvaamiseksi on tarkoituksenmukaista, että kunnanvaltuusto myöntää kunnanhallitukselle rahoituslaskelman mukaisen 1,5 miljoonan euron lainanotto-oikeuden vuodelle 2017.

6.1 Rahoituslaskelma

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 259 466	-488 880	463 165	275 391	464 391
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-21 844				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 531 794	-1 288 000	-1 141 000	-386 000	-595 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	110 330	250 000			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	73 100	40 000	40 000	40 000	40 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-110 742	-1 486 880	-637 835	-70 609	-90 609
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset		2 400	2 400	2 400	2 400
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 500 000	1 500 000		600 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-625 000	-800 000	-575 000	-725 000	-725 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	-735 742	1 215 520	289 565	-793 209	-213 209
Rahavarat 31.12.	1 187 800	1 800 000	2 089 565	1 296 356	1 083 147
Rahavarat 1.1.	2 700 000	1 187 800	1 800 000	2 089 565	1 296 356
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä €	-110 742	-1 486 880	-637 835	-70 609	-90 609
Lainanhoitokate (vuosikate+korkokulut) / (korkokulut+lainanlyhennykset)	1,8	-0,43 %	-0,83 %	-0,46 %	-0,68 %
Kassan riittävyys, pv 365*Kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella	37	27	33	21	17
=Valtuustoon nähden sitovat erät					

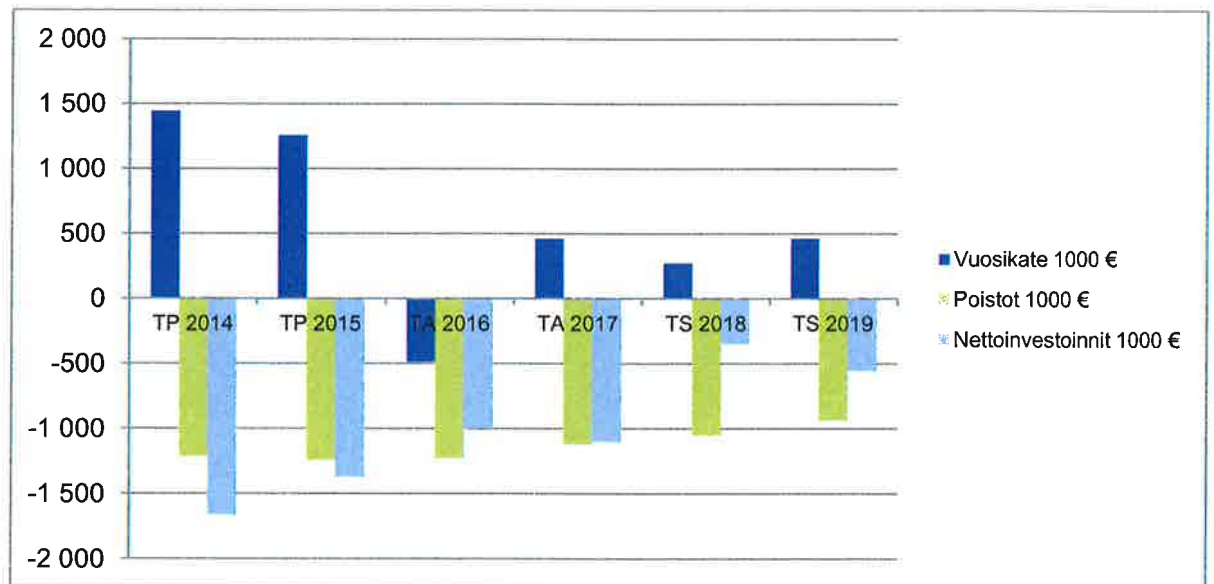
6.2 Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

Talouden suunnittelussa ja seurannassa tulisi tarkastella vuosikatteen, poistojen ja nettoinvestointien keskinäistä suhdetta.

Poistojen määrä on kasvanut viime vuosien isojen investointien myötä. Tulevaisuudessa poistojen kasvu hidastuu, koska investointihankkeiden määrä vähenee huomattavasti. Investointitason lasku tulee vaikuttamaan suoraan palvelutuotantoon tarvittavan kiinteän omaisuuden, kuten rakennusten, teiden ja verkostojen kuntoon.

VUOSIKATE, POISTOT JA NETTOINVESTOINNIT 2014-2019

	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Vuosikate 1000 €	1 446	1 259	-488	463	275	464
Poistot 1000 €	-1 216	-1 241	-1 226	-1 120	-1 050	-935
Nettoinvestoinnit 1000 €	-1 663	-1 370	-998	-1 101	-346	- 555

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja, keskusvaalilautakunnan jäsenet

Keskusvaalilautakunnan tehtävä on tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti ja valvoa vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta.

Vuonna 2017 toimitetaan kunnallisvaalit ja vuonna 2018 presidentinvaalit. Eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit järjestetään vuonna 2019.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Aktivoida äänestäjiä	Äänestysprosentti	Äänestysprosentti: yli 40 % / EU-vaalit. Yli 60 % / Eduskunta- ja kunnallisvaalit
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Vaalien äänestysaktiivisuuden parantaminen	Äänestysprosentti, äänestäjät	Äänestysprosentti yli 60 % / Kunnallisvaalit
Vaalien järjestäminen taloudellisesti	Nettokulut / äänioikeutettu	Hinta / ääni ei ylitä valtakunnan keskitasoa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vaalilautakunnan toiminnan kehittäminen	Nettokulut / äänioikeutettu	Hinta / ääni ei ylitä valtakunnan keskitasohintaa
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		

Keskusvaalilautakunnan tulee kehittää toimintaansa ja varmistaa, että äänestäminen vaaleissa on vaivatonta ja mahdollista myös poikkeavissa tilanteissa. Vaalisalaisuus tulee taata kaikissa äänestystilanteissa.

Vaalien järjestämispaikalla tulee olla esteetön kulkumahdollisuus. Vaalitoimitsijoita tulee olla tarpeellinen määrä.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	4.857	-	-	9.000	5.000
Toimintakulut	-10.385	-	-9.480	-13.000	-11.000
Toimintakate (netto)	-5.528	-	-9.480	-4.000	-6.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-5.528	-	-9.480	-4.000	-6.000

Talous

=valtuustoon nähden sitovat erät

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tarkastuslautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa, huolehtia kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja arvioida talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudelta ja voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys tilanteessa, jossa kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Valmistella kunnan ja kuntakonsernin tilintarkastajan valinta seuraavalle nelivuotiskaudelle	-	
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Laatia tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma nelivuotissuunnitelmaan perustuen	Tarkastussuunnitelman toteutuminen	Koko kunnan toiminnan kattava tarkastussuunnitelma
Viranhaltijoiden kuuleminen ja arviointikäynnit toimipaikoilla	Vähintään painopistealojen ja keskushallinnon johtavien viranhaltijoiden kuuleminen ja toimipaikkakäynnit sekä luottamusmiesten kuuleminen	4 kuulemiskertaa
Laatia arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella ja tässä yhteydessä erityisesti seurata kunnan talouden tasapainottamistoimia	Arviointikertomus	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehittää lautakunnan arviointitoimintaa monipuolisemmaksi mm. koulutuksellisin keinoin		
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Toimielinten päätösten seuraaminen ja arviointikäyntien suunnittelu (kiinteistöt ja toimipaikat) ja toteutus sekä koulutukseen osallistuminen	Arviointikäynnit ja osallistuminen vähintään yhteen koulutustilaisuuteen/vuosi/jäsen	2 arviointikäyntiä koulutustilaisuus/vuosi/jäsen
Kuulemisien suunnittelu ja toteutus	Kuulemiskerrat	4
Viranhaltijapäätöspöytäkirjojen tarkastaminen	Tarkastuskerrat	1
Talousarvion toteutumisen seuranta	Osavuosikatsaukset	1

Tarkastustoiminnan painopistealueet ja kehittämistarpeet määritellään tarkastussuunnitelmassa.

Talous

=valtuustoon nähden sitovat erät

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	-	-	-	-	-
Toimintakulut	-12.003	-14.000	-12.950	-13.000	-13.000
Toimintakate (netto)	-12.003	-14.000	-12.950	-13.000	-13.000
Laskennalliset kustannukset	-	-	-	-	-
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-12.003	-14.000	-12.950	-13.000	-13.000

KUNNANHALLITUS

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, kunnanhallituksen ja toimielimien jäsenet

Keskushallinto

Hallintoon kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, keskushallinto, henkilöstöhallinto, talous- ja tietohallinto. Myös maaseututoimen yhteistoiminta-alue on käsitelty 1.1.2013 alkaen kunnanhallituksen alaisuudessa. Kuhilas Oy:n tuottamat talous- ja palkkahallinnon palvelut 1.1.2016 alkaen ovat kunnanhallituksen alaisuudessa.

Keskushallinnon tavoitteena on luoda, ohjata ja kehittää kunnan peruspalvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen tuotantoedellytyksiä sekä edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria. Henkilöstöhallinnon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää henkilöstön ammattitaitoa, työkykyä ja motivaatiota. Taloushallinnon tavoitteena on tuottaa asiantuntijapalvelut kunnan eri toimialueille ja luottamushenkilöille, kehittää taloushallinnon prosesseja sekä seurata ja ennakoida talouden kehittymistä. Sydän-Savon maaseutupalvelujen tavoitteena on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehittää ja uudistaa palvelutuotantoa huomioiden paikallinen palvelutarvetaso ja yhteiskunnalliset muutokset		
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Edistää hyvän hallinnon toimintakulttuuria läpi organisaation, koskien koko kunnan toimintaa	Kantelujen, valitusten ja oikaisujen määrä aluehallinto-viranomaisille	Vähemmän kuin 20 kantelua/vuosi koskien koko kunnan toimintaa
Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävien hoitaminen tehokkaasti, tasapuolisesti ja avoimesti	Sopimuksen toteutuminen ja yhteiset toimintaohjeet ja tavoitteet substanssitehtäviin liittyvissä asioissa	Sopimuksen mukainen toiminta ja työyhteisölähtöinen toimintaprosessien arviointi ja kehittämismenetelmä

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntastrategian päivittäminen uuden valtuustokauden alussa. Päivitykseen sisältyy myös palvelustrategia, elinkeinostrategia ja hankintastrategia.		Päivitetty 2017 - 2018
Maaseutuhallinnon palvelujen saavutettavuus, henkilöstön ammattitaito, palvelujen hallittu kustannuskehitys	Toimipisteet, sähköiset palvelut, toimintakulut	Sähköiset tukihakemukset 95 %, toimintakulut entisellä tasolla
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Sähköisen asianhallintajärjestelmän hankinta ja käyttöönotto		Käytössä vuoden 2017 loppuun mennessä.
Hallintosäännön päivittäminen uuden kuntalain mukaiseksi.		Päivitetty 31.5.2017 mennessä.
Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen	Sairauspoissaolot pv/hlö	Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä / hlö vähemmän kuin 18

Keskushallinnon haasteena on toiminnan jatkuvuuden ja sujuvuuden varmistaminen lyhyen ajan sisällä tapahtuneiden henkilöstömuutosten seurauksena. Lähivuosina tulee tapahtumaan vielä lisääkin eläköitymisiä. Hiljaisen tiedon siirtämiseen eli mentorointiin on kiinnitettävä ajoissa huomiota asiantuntijapalveluiden tuottamisen jatkuvuuden kannalta.

Sydän-Savon maaseutupalvelun Tuusniemen oma toimipiste palvelee asiakkaita keskiviikkoisin tai erikseen sovittavina aikoina. Maaseutupalvelujen maksuosuus arvioidaan olevan noin 53.600 €.

Sopimuksen mukaiset toiminnan painopistealueet maaseututoimen yhteistoiminta-alueella ovat:

- Maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa säädetyn lain mukaiset viranomaistehtävät
- Maatilojen ja maaseudun pienyritysten neuvonta ja aktivoiminen kehittämistoimissaan
- Maaseudun toimintaympäristön kehittäminen, muutokseen vastaaminen mm. yhteistyöllä

Kunnanhallituksen avustuksiin on varattu määrärahat veteraanijärjestöjen avustuksiin, 5.000 €.

Käyttövarausmäärärahat on varattu seuraavasti; kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajat 250 €/pj., ja kunnanjohtaja 500 €, yhteensä 1.000 €.

Satamapalvelujen tuottamiseen on varattu 5.200 (ostopalveluna).

Keskustoimiston toimintaan on varattu 143.720 €. Työterveyshuollon palvelujen osto Kallaveden Työterveyshuollolta arvioidaan maksavan noin 60.800 €.

Muuhun henkilöstöhallintoon on varattu yhteensä 75.520 €, määräraha on varattu mm. työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutettujen palkkaukseen sekä koulutukseen ja ammattijärjestöjen luottamushenkilöiden koulutukseen. TYKY-toimintaan varattu 6.000 € käytetään henkilöstön työkyvyn ylläpitoon. Lisäksi VARHE-maksut 49.310 € on budjetoitu kokonaisuudessaan muuhun henkilöstöhallintoon.

Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelujen tuottamiseen on varattu yhteensä 459.460 € (sisältäen Kuhilas Oy:n kustannukset). Keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannukset jaetaan sisäisesti eri toimialoille. Kunnallisverotukseen on varattu 65.000 €.

Tietohallinnon kehittäminen jatkuu v. 2017. Hankkeilla pyritään parantamaan tietojärjestelmien toimivuutta ja hallitsemaan tietohallintoon liittyviä riskejä. Koko kunnan ICT-palvelut siirtyvät vuoden 2017 alusta Istekki Oy:n hallintaan. Vuonna 2017 otetaan käyttöön sähköinen asianhallintajärjestelmä ja päivitetään kunnan internet-sivut

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	502.496	622.410	613.302	610.000	610.000
Toimintakulut	-996.587	-1.176.300	-1.118.838	-1.118.000	-1.118.000
Toimintakate (netto)	-494.091	-553.890	-505.536	-508.000	-508.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-106.709	-87.200	-81.705	-80.100	-80.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-600.800	-641.090	-578.241	-588.100	-588.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Elinkeino- ja kehittämispalvelut

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Kunnanvaltuuston tekemien linjauksien mukaisesti elinkeino- ja kehittämispalveluista on vastannut kevästä 2014 alkaen Tuusniemen Teollisuus Oy, sen toimitusjohtaja ja hallitus. Toimintaa ohjaa Menestyvä Tuusniemi -ohjelmakokonaisuus, joka on ollut valtuuston käsittelyssä loppuvuoden 2014 aikana. Ohjelmakokonaisuus rakentuu kunnan palvelustrategiasta, elinkeino-ohjelmasta, markkinointiohjelmasta sekä maaseutuohjelmasta. Elinkeino-ohjelman toimenpiteet kohdistuvat erityisesti teollisuusalueen, sataman ja liikekeskustan kehittämiseen.

Määrärahat vahvistetaan vuosittain talousarviossa yhtiön esittämän käyttösuunnitelman pohjalta.

Kunnanjohtaja vastaa edelleen laajemmista kunnanhallituksen ja -valtuuston käsittelyä vaativista elinkeinotoimenpiteistä sekä kunnan sisäisestä markkinoinnista/tiedottamisesta ja sidosryhmäsuhteiden ylläpitämisestä. Seudullista kehittämistoimintaa toteutetaan Pohjois-Savon liiton ja Kalakukko ry:n kanssa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Menestyvä Tuusniemi -ohjelma-kokonaisuuden toteuttaminen		
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Yritysten toiminta- ja kasvu-mahdollisuuksien turvaaminen	Yritysten määrä Yritystyöpaikkojen määrä	Pysyy vähintään ennallaan Lisäys 10 yritystyöpaikkaa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		

Tuusniemen Teollisuus Oy:n toimintaan on varattu 210.000 euroa sekä avustuksiin 65.000 euroa. Seudullisiin kehittämispalveluihin varattuja määrärahoja ovat Pohjois-Savon liitto 36.000 euroa ja Kalakukko ry Leader 8.000 euroa.

Talous

=valtuustoon nähden sitovat erät

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	-	-			
Toimintakulut	-146.699	-264.000	-319.300	-254.300	-254.300
Toimintakate (netto)	-146.699	-264.000	-319.300	-254.300	-254.300
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-12.664	-2.700	-550	-	-
Tehävän kokonaiskustannukset	-159.363	-266.700	-319.850	-254.300	-254.300

Ateriapalvelut

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Keskuskeittiö tuottaa keskitetysti taloudellisesti laadukkaat ja terveelliset ateriapalvelut Turulan koulu-keskukseen, sairaalaan, palvelukeskukseen, ryhmäperhepäivähoitokotiin ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä sosiaalitoimen tukipalveluihin. Turulan koulukeskuksessa sijaitsee jakelukeittiö, jossa keskuskeittiön henkilökunta toimii ateriapalvelujen tuottajana.

Ateriapalvelujen osalta kunnanvaltuustoa sitoo nettomäärärahasato.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asiakaskunnan erilaisuuden huomioiminen	Asiakaspalaute	Asiakastyytyväisyys
Kotimaisen ruokakulttuurin edistäminen ja lähiruuan käytön lisääminen	Itsearviointi ja elintarvikeostot lähialueiden tuottajilta	15-20 % elintarvikeostoista
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Ruokahuollon kustannustehokkuus	Euroa / ateriasuorite	Toiminnan tulot kattavat käyttömenot ja kustannustaso ei yli keskimääräisen valtakunnan tason
Laatu / turvallisuus	Omavalvonta / asiakaspalaute Oivaraaportti	Omavalvontasuunnitelman toteutuminen
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen Työhyvinvoinnin ylläpitäminen	Kehityskeskustelut Työpaikkakokoukset Täydennyskoulutukset	Työnkierron kautta moniosaamisen lisääminen, koulutuksiin osallistumis-mahdollisuus kaikilla

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		

Valtakunnalliset ravitsemussuositukset ovat pohjana suunniteltaessa eri ikäryhmien ruokailua. Suosituksilla halutaan edistää ja tukea ravitsemuksen sekä terveyden myönteistä kehitystä. Ruokahuoltoa ohjaamassa ovat myös eri lait, mm. elintarvike-, hankinta- ja omavalvontalait.

Ateriapalvelujen tuottamiseen liittyviä haasteita ja epävarmuustekijöitä ovat mm. elintarvikealaan liittyvät työtaistelutilanteet, elintarvikkeiden saatavuus ja laatutekijät sekä toiminnallisten resurssien ennakointi tulevien muutosten varalta. Sosiaalitoimen asiakasmäärät lisääntyvät lähitulevaisuudessa, mutta toisaalta uhkana on koulujen oppilasmäärän väheneminen.

Ateriapalvelujen tavoitteena on terveyttä ja hyvinvointia edistävien ateriapalvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti asiakaskunnan yksilölliset tarpeet huomioiden.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	757.645	746.800	768.100	758.000	758.000
Toimintakulut	-608.725	-702.10	-641.727	-641.000	-641.000
Toimintakate (netto)	148.920	44.700	126.373	117.000	117.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-9.317	-7.400	-13.500	-15.000	-15.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	139.603	37.300	112.873	102.000	102.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Muu yleis- ja keskushallinto

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja kunnanhallituksen jäsenet

Muuhun yleis- ja keskushallintoon kuuluvat nuorten työllistäminen, palkkatyöllistäminen, joukkoliikenne ja hankintatoimi.

Työllistämistoimilla kautta pyritään aktivoimaan työttömiä ja perehdyttämään nuoria työelämään sekä estämään työikäisten syrjäytyminen työelämästä. Kunta on mukana työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisessa kokeilussa yhdessä Kuopion kaupungin, Siilinjärven kunnan ja Suonenjoen kaupungin kanssa. Joukkoliikenteen tavoitteena on järjestää kaikille kunnan haja-asutusalueella asuville kuntalaisille mahdollisimman tasapuoliset kuljetuspalvelut. Hankintatoimen tavoitteena on toteuttaa kunnan hankinnat keskitetysti, kustannustehokkaasti ja taloudellisesti. Kunta on mukana IS-Hankinta Oy:ssä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Hankintastrategian ja -ohjelman päivittäminen		Päivitetty 2017
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Nuorten työllistäminen kesällä	Työllistetyt nuoret lkm	40 % 16-21 vuotiaista nuorista
Toimivien joukkoliikennepalvelujen järjestäminen	Seutulippujen lkm Kymppikyytiläisten lkm	Vähintään 80 Vähintään 1.000 matkaa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Kunnanhallituksen hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		

Työvoima- ja yrityspalvelujen alueellinen kokeilu tuo uusia mahdollisuuksia työllisyyden hoitoon.

Palkkatyöllistämiseen ovat hallintokunnat esittäneet tarvittavat määrärahat omilla kustannuspaikoillaan.

Viime vuosien aikana on haja-asutusalueiden joukkoliikenneyhteyksiä karsittu huomattavasti. Kunnan sijainti valtatievarrella turvaa hyvät ja markkinaehtoiset liikenneyhteydet Joensuuhun ja Kuopioon.

Talous

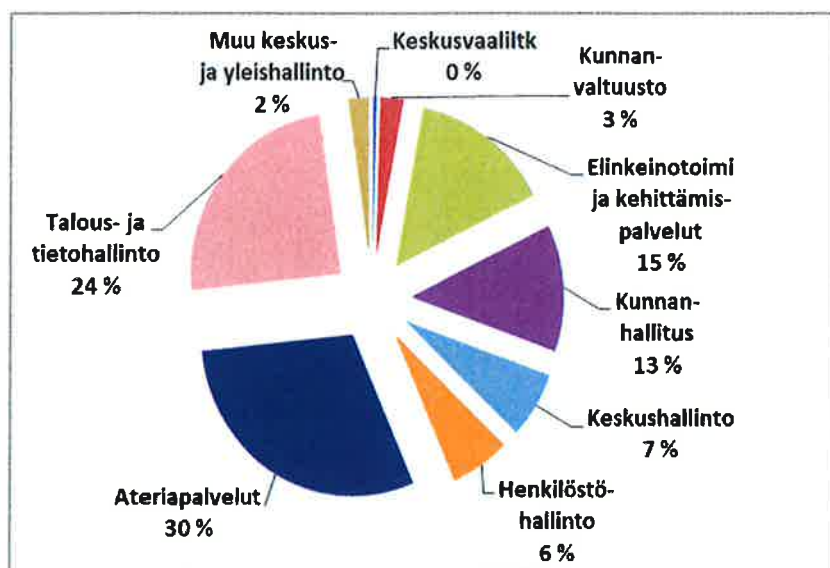
Tuloarviot ja määrärahat €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	22.036	97.600	18.741	18.741	18.741
Toimintakulut	-54.378	-158.500	-49.050	-49.050	-49.050
Toimintakate (netto)	-32.342	-60.900	-30.309	-30.309	-39.309
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-32.342	-60.900	-30.309	-30.309	-30.309
valtuustoon nähden sitovat erät					

KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1.287.034	1.466.810	1.400.143	1.395.741	1.391.741
Toimintakulut	-1.828.777	-2.379.900	-2.151.345	-2.088.350	-2.086.350
Toimintakate (netto)	-541.743	-913.090	-751.202	-692.609	-694.609
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-128.690	-97.300	-95.755	-95.100	-95.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-670.433	-1.010.390	-846.957	-787.709	-789.609
=valtuustoon nähden sitovat erät					

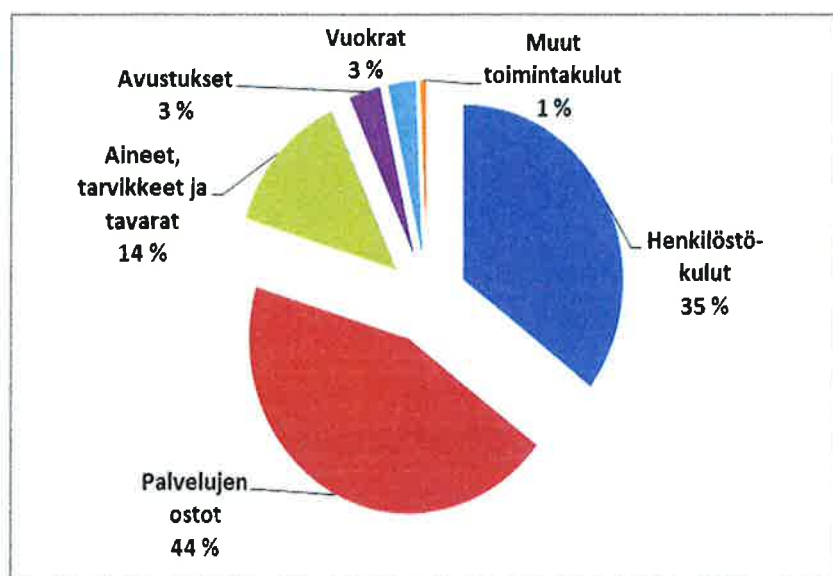
Toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

TA 2017

Keskusvaaliltk	-9.480
Kunnanvaltuusto + tark.ltk	-52.780
Elinkeinotoimi ja kehittämisspalvelut	-319.300
Kunnanhallitus	-274.508
Keskushallinto	-143.720
Henkilöstöhallinto	-136.320
Ateriapalvelut	-641.727
Talous- ja tietohallinto	-524.460
Muu keskus- ja yleishallinto	-49.050
<u>-2.151.345</u>	

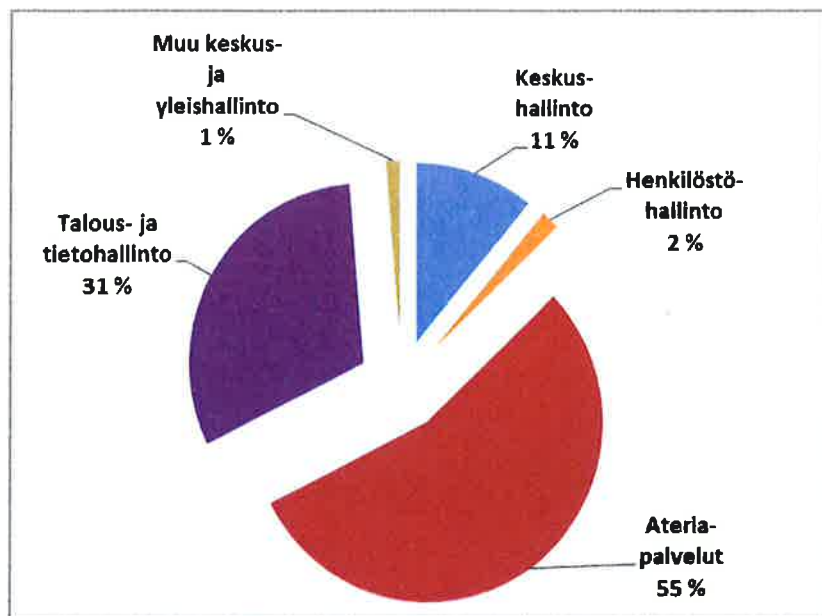
Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain:

TA 2017

Henkilöstökulut	-761.820
Palvelujen ostot	-954.295
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-290.600
Avustukset	-70.000
Vuokrat	-60.530
Muut toimintakulut	-14.100
<u>-2.151.345</u>	

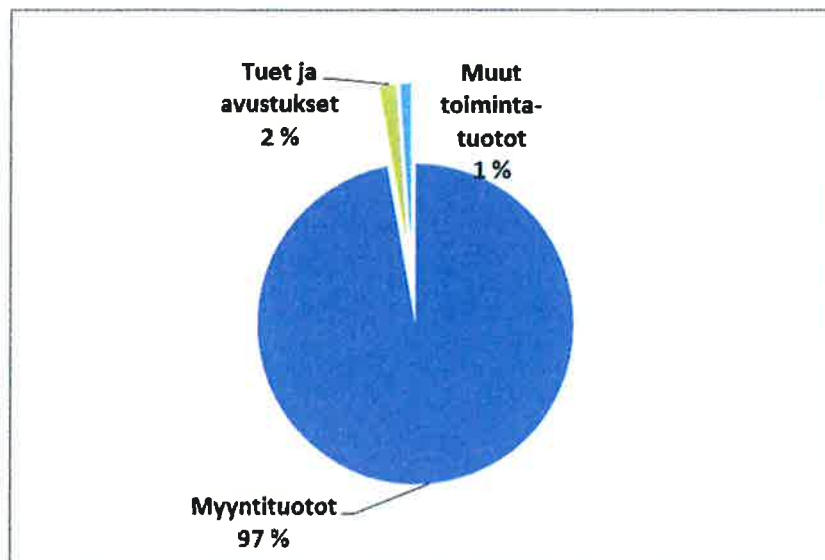
Toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

TA 2017

Keskusvaaliltk	0
Kunnanvaltuusto + tark.ltk	0
Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut	0
Kunnanhallitus	0
Keskushallinto	153.366
Henkilöstöhallinto	25.000
Ateriapalvelut	768.100
Talous- ja tietohallinto	434.936
Muu keskus- ja yleishallinto	18.741
Yhteensä	1.400.143

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain:

TA 2017

Myyntituotot	1.359.893
Maksutuotot	0
Tuet ja avustukset	25.000
Vuokratuotot	0
Muut toimintatuotot	15.250
Yhteensä	1.400.143

SOSIAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: sosiaalijohtaja ja sosiaalilautakunnan jäsenet

Kuntaliiton suosituksen mukaan toimintasuunnitelmaan vuodelle 2019 on kirjattu samat luvut kuin vuodelle 2018, koska maakunta- ja sote-uudistukset tulevat voimaan 1.1.2019 alkaen ja tässä vaiheessa ei ole tietoa miten se vaikuttaa sosiaalipuolen talousarvioon vuonna 2019.

Lasten ja perheiden palvelut

Toimialueeseen kuuluvat sosiaalityö, lastensuojelu, muut lasten ja perheiden avopalvelut sekä päihdehuollon erityispalvelut. Lasten ja perheiden palveluiden avulla tuetaan tuusniemeläisiä perheitä ja lapsia lastensuojelu-, päihdehuolto- ja sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla siten, että perheiden elämä on turvallista, tasapainoista ja sosiaalisesti ehjää.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tuetaan tuusniemeläisiä perheitä kasvatustyössä laadukkailla kunnan järjestämällä peruspalveluilla		
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Perhetyötä ja kotipalvelua annetaan palveluja tarvitseville perheille	Palveluja saaneet perheet	Palveluja annettu vähintään 5 perheelle
Lastensuojelussa painotetaan avohuollon tukitoimenpiteitä. Perheneuvolan palveluilla tuetaan lastensuojelutyötä.	Lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteissä olevien lasten lukumäärä	Kodin ulkopuolelle sijoitettuna max. 10 lasta

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Sijoitukset saadaan vähentymään tehostamalla avopalveluja	Sijoitusten määrä vuosittain	Ei huostaanottoja
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Kunnallisen perhetyön vakiinnuttaminen lastensuojelun ennaltaehkäisevään työhön	Sijoitettujen lasten osuus vastaavasta ikäryhmästä Ulkopuolisten avopalveluiden määrän väheneminen	Ei huostaanottoja. Ulkopuolisia avohuollon palveluja ostetaan korkeintaan 5 lapselle/perheelle
Tuetaan perheitä kasvatustyössä	Perheneuvolassa käynnit	

Sosiaalityössä ja lastensuojelussa työskentelee kaksi sosiaalityöntekijä ja yksi sosiaaliohjaaja.

Sosiaalihuoltolaki uudistui 1.1.2015. Uuden lain myötä kunnan tulee tarjota kotipalvelua ja perhetyötä kunnassa esiintyvän tarpeen mukaisesti lapsiperheille.

Perheneuvolassa työskentelee psykologi (50 % työaika), jonka työajasta 60 % myydään perusterveydenhuoltoon. Päihdehuollon palveluista vastaa sosiaalityöntekijä yhdessä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa aikaisemman kolmen kunnan yhteisen sosiaalityöntekijän sijaan.

Päivähoito siirtyi 1.1.2016 alkaen sivistystoimen toimialueelle.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	183.009	55.000	46.100	46.000	46.000
Toimintakulut	-1.598.964	-891.400	-836.757	-837.000	-837.000
Toimintakate (netto)	-1.416.955	-836.400	-790.657	-791.000	-791.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-24.798	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1441.753	-836.400	-790.657	-791.000	-791.000
=valtuustoon nähdn sitovat erät					

Vanhustyö

Vanhustyö sisältää palvelukeskuksen, Koivukodin, päiväkeskustoiminnan ja kotipalvelun.

Palvelukeskus järjestää turvallista ja tehostettua palveluasumista sellaisille henkilöille, jotka eivät hyvänkään tukiverkon avustamina tule toimeen kotonaan. Lisäksi järjestetään lyhytaikaishoitoa kotona asuville asiakkaille. Kotipalvelun toiminnan avulla tuetaan vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään sekä järjestetään lapsiperheille tilapäistä apua.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT**Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet**

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Toiminnan painopistealueena jatkuu kotipalvelun kehittäminen siten, että tuetaan ikäihmisten kotona asumista turvallisesti mahdollisimman pitkään		
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Turvataan ikääntyneiden kotona asuminen heidän toimintakykyä ylläpitämällä kotiin annettavilla palveluilla siten, että vähintään 90 % 75+ väestöstä asuu kotonaan	Mittarina prosenttiluku	Tavoitetasona STM:n ikäihmisten laatusuosituksen mukainen prosenttiluku
Säännöllisen kotipalvelun piirissä on 13 % 75+ väestöstä ja omaishoidon tuen piirissä vähintään 4 % 75+ väestöstä	Mittareina prosenttiluvut	Tavoitetasona STM:n ikäihmisten laatusuosituksen mukaiset prosenttiluvut

=valtuustoon nähdn sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Työkierron kehittäminen vanhus- ja vammaistyössä	Työkiertoon osallistuneiden määrä	Henkilöstöstä 1/3 osallistuu työkiertoon
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Asiakkaiden palvelutarpeen arviointi ja palvelujen järjestämisen priorisointi tarpeiden mukaisesti	Tehdyt palvelutarvearvionnit	Hoidon porrastuksen toteutuminen 95 %:sti
Reittioptimoinnin vakiinnuttaminen kotipalvelun 2-3- ryhmissä ja varahenkilöjärjestelmän käyttöönotto	Reittioptimoinnin käyttöaste Varahenkilöjärjestelmä otettu käyttöön	Käyttöaste kotipalvelun 2-3 ryhmissä 95 % Varahenkilöitä 1-2

Palvelukeskuksessa on henkilökuntaa vanhustyönjohtaja, toimistosihteeri, sairaanhoitaja, 12 lähihoitajaa ja 4 laitoshuoltajaa. Palvelukeskuksen laajennusosassa, Koivukodissa, on 1 sairaanhoitaja, 6 lähihoitajaa ja 2 laitoshuoltaja. Kotipalvelussa on 1 sairaanhoitaja, 14 lähihoitajaa, 2 kodinhoitajaa ja 1 kotiaivustajaa.

Kotipalvelussa toteutetaan kuntouttavaa työtä ja järjestetään viriketoimintaa tavoitteena asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitäminen ja osallistumisen lisääminen. Hyvinvointia ylläpitävät kotikäynnit kohdistetaan erityisesti omaishoitajille. Pätevien sijaisten saaminen varsinkin lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on haastavaa. Samoin haasteen tuo henkilökunnan korkea keski-ikä (TULES-vaivoja ja sairauslomaa) sekä osa-aikaisten työsuhteiden lisääntyminen.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	809.021	788.000	870.400	870.000	870.000
Toimintakulut	-3.048.053	-3.194.750	-3.260.710	-3.261.000	-3.261.000
Toimintakate (netto)	-2.239.032	-2.406.750	-2.390.310	-2.391.000	-2.391.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-213.675	-223.210	-211.100	-199.100	-196.100
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2.452.707	-2.629.960	-2.601.410	-2.590.100	-2.587.100

=valuustoon nähden sitovat erät

Vammaispalvelut

Toimialueeseen kuuluvat kehitysvammaisten palvelut (kehitysvammalaitokset, kehitysvammaisten perhehoito, avohuolto ja päivätoiminta) ja vammaispalvelut (vaikeavammaisten asumispalvelut ja kuljetuspalvelut, tulkkipalvelut, vaikeavammaisten asuntojen muutostyöt, henkilökohtainen avustajatoiminta ja toimintakeskuksen työtoiminta).

Kehitysvammaisten palveluilla tuotetaan kuntouttavia avohuollon palveluja, joiden tarkoituksena on tukea vammaisia henkilöitä itsenäiseen elämään sekä antaa tukea ja ohjausta vammaisten läheisille. Vammaispalvelujen tarkoituksena on järjestää vammaispalvelulain edellyttämät palvelut niitä tarvitseville.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehitysvammapalveluilla tuotetaan kuntouttavia avopalveluja, joiden tarkoituksena on turvata asiakkaiden asuminen ja toiminta avohuollon piirissä.	Avohuollossa olevien määrä	Pitkäaikaispaikoilla enintään viisi henkilöä
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Kehitysvammapalveluilla tuotetaan kuntouttavia avopalveluja, joilla tuetaan sekä asiakkaiden että heidän läheistensä selviytymistä arjessa. Vammaispalveluilla tuotetaan lakisääteiset palvelut.	Kehitysvammaisten henkilöiden tarkoituksenmukainen asuminen	95 % kehitysvammaisista asuu tarkoituksenmukaisessa asumismuodossa

=valuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehitysvammapalveluita kehitetään turvaamaan asiakaslähtöiset tarpeenmukaiset palvelut		

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Työtoimintaa järjestetään mielenterveyskuntoutujille ja eri vammaisryhmille	Asiakkaita keskimäärin työtoiminnassa Toimintapäiviä vuodessa	Vähintään keskimäärin 12 asiakasta päivässä ja toimintapäiviä 200
Päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisille henkilöille	Asiakkaita keskimäärin työtoiminnassa Toimintapäiviä vuodessa	Vähintään keskimäärin 6 asiakasta päivässä ja toimintapäiviä 200

Toimintakeskuksen henkilöstöön kuuluvat johtava ohjaaja, päivätoiminnanohjaaja, avohuollonohjaaja (50 %). sekä ohjaaja (50 %).

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut on hoidettu 1.1.2015 alkaen Pohjois-Savon matkojenyhdistelykeskuksen kautta (MYK).

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	83.383	29.000	37.090	37.000	37.000
Toimintakulut	-1.336.947	-1.352.030	-1.391.894	-1.392.000	-1.392.000
Toimintakate (netto)	-1.253.564	-1.323.030	-1.354.804	-1.355.000	-1.355.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-11.745	-11.200	-10.800	-11.700	-11.700
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1.265.309	-1.334.230	-1.365.604	-1.366.700	-1.366.700

=valtuustoon nähden sitovat erät

Toimeentulotukiasiat ja työllistymistä tukeva toiminta

Perustoimeentulotuki siirtyy 1.1.2017 alkaen Kelan hoidettavaksi. Toimialueeseen jää kuntaan täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, kuntouttava työtoiminta ja työmarkkinatuen kuntaosuus. Toiminta-ajatuksena on tuottaa viimesijainen toimeentulotuki niitä tarvitseville asiakkaille. Pyritään pienentämään työmarkkinatuen kuntaosuutta aktivoimalla pitkäaikaistyöttömiä työelämään.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Aktivoidaan, ohjataan ja neuvotaan toimeentulotuen saajia ensisijaisten toimeentulolähteiden piiriin ja työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin.		
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Pitkäaikaistyöttömiä aktivoidaan määrätietoisesti ja ohjataan palvelujen piiriin	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Kuntaosuus pienempi kuin vuonna 2016
Tarjotaan kuntouttavaa työtoimintaa pelkän toimeentulotuen varassa eläville ja muille syrjäytymisvaarassa oleville	Tehdyt kuntouttavan työtoiminnan sopimukset	Sopimuksia vuonna 2017 vähintään 20 henkilölle

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Pitkäaikaistyöttömille tehdään työkyvyn arviointeja	Työkyvyn arviointien lukumäärä	Arviointeja tehdään v. 2017 vähintään kolmelle henkilölle

Sosiaalityöntekijä tekee harkinnanvaraiset ja ennaltaehkäisevät toimeentulotukipäätökset. Valmistelijoina toimivat toimistos sihteeri ja sosiaaliohjaaja. Kuntouttavan työtoiminnan koordinoitutyö on sosiaalityöntekijän vastuulla.

Vuoden 2015 alusta työmarkkinatuen kuntaosuus muuttui siten, että kunta maksaa 50 % yli 300 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatuesta (aiemmin raja oli 500 päivää). Lisäksi yli 1000 päivää työttömänä olleiden työmarkkinatuesta kunnan maksuosuus on jatkossa 70 % (aiemmin 50 %). Tämä on lisännyt työmarkkinatuesta maksettavaa kuntaosuutta yli 100 %.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	119.624	119.000	19.000	19.000	19.000
Toimintakulut	-418.619	-442.600	-251.660	-252.000	-252.000
Toimintakate (netto)	-298.995	-323.600	-232.660	-233.000	-233.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-298.995	-323.600	232.660	-233.000	-233.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Muu sosiaalitoimi

Toimialueeseen kuuluvat omaishoidon tuki, avustukset yhteisöille, sosiaaliasiamiespalvelut, sosiaali- ja kriisipäivystys, sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut, Nuoret Duuniin 2017-hanke, vanhus- ja vammaisneuvosto ja asumispalvelut sekä työelämään aktivointi ja työllistämistoiminta.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Työllistämisen kuntakokeilun avulla työllistetään pitkäaikaistyöttömiä	Työllistyneiden pitkäaikaistyöttömien määrä	Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee 25 %
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Ostopalveluina hankitaan asumispalveluja tilanteissa, joissa oma kunta ei pysty tuottamaan riittävästi ko. palveluja	Ostetut asumispalvelupaikat	Ostettuja paikkoja enintään 5 henkilölle vuonna 2017

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Osallistutaan työllisyyttä tukevaan kuntakokeiluun	Työllistettyjen määrä	
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Osallistutaan nuorten työllistymistä tukevaan hankkeeseen	Nuorisotyöttömien määrä	Vähemmän kuin vuonna 2016
Järjestetään sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut sosiaalilautakunnan määrittelemien kriteereiden mukaisesti	Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalveluja järjestetty lkm	Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalveluja enintään 10 henkilölle

Omaishoitajien lakisääteiset vapaat järjestetään joko kunnan omana toimintana tai perhehoitona. Hoitajia kannustetaan pitämään ansaitut vapaansa. Omaishoitajille tarjotaan päiväparkkitoimintaa palvelukeskuksesta.

Tukeva-työvalmennussäätiöltä ostetaan pitkäaikaistyöttömien aktivointipalvelut kolmelle kuukaudelle. Sen jälkeen järjestetään aktivointipalvelut yhdessä Kuopion kaupungin, Siilinjärven ja Suonenjoen kanssa ns. kuntakokeiluna, johon saadaan henkilöstöresursseja TE-toimistolta.

Tuusniemen sosiaalilautakunta on mukana Nuoret Duuniin hankkeessa, jonka tarkoituksena on tukea 17-29-vuotiaiden nuorten työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Hanke päättyy heinäkuussa 2017. Lisäksi Tuusniemen kunta on mukana työllistymistä edistävässä Topi-hankkeessa vuonna 2017.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	20.793	25.000	11.500	12.000	12.000
Toimintakulut	-495.622	-411.620	-411.202	-411.000	-411.000
Toimintakate (netto)	-474.829	-386.620	-399.702	-399.000	-399.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-474.829	-386.620	-399.702	-399.000	-399.000

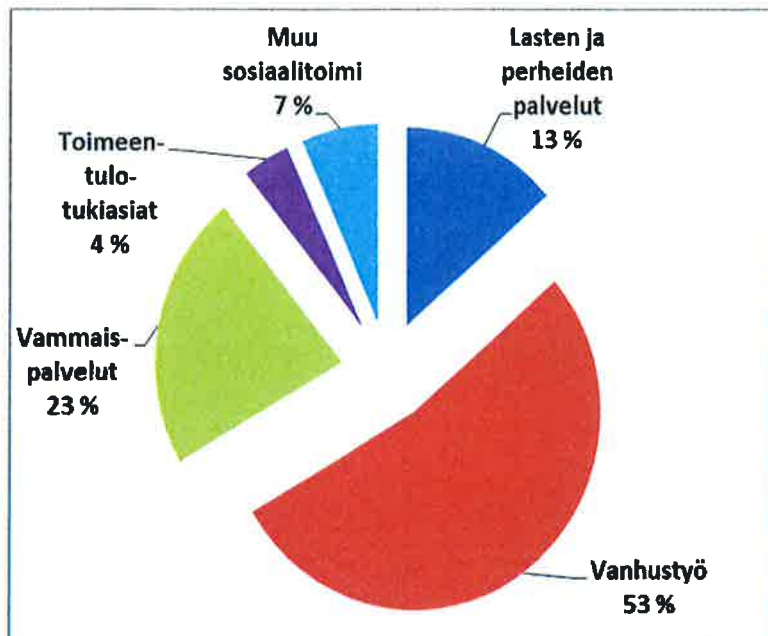
=valtuustoon nähden sitovat erät

SOSIAALILAUTAKUNTA YHTEENSÄ

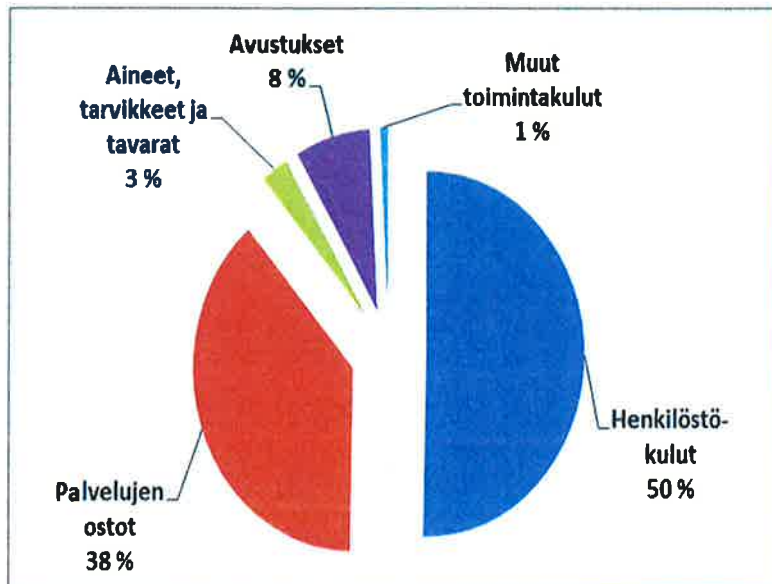
Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1.214.830	1.016.000	984.090	984.000	984.000
Toimintakulut	-6.898.205	-6.292.400	-6.152.223	-6.153.000	-6.153.000
Toimintakate (netto)	-5.683.375	-5.276.400	-5.168.133	-5.169.000	-5.169.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-250.218	-234.410	-221.900	-210.800	-207.800
Tehtävän kokonaiskustannukset	-5.933.593	-5.510.810	-5.390.033	-5.379.800	-5.376.800

=valtuustoon nähden

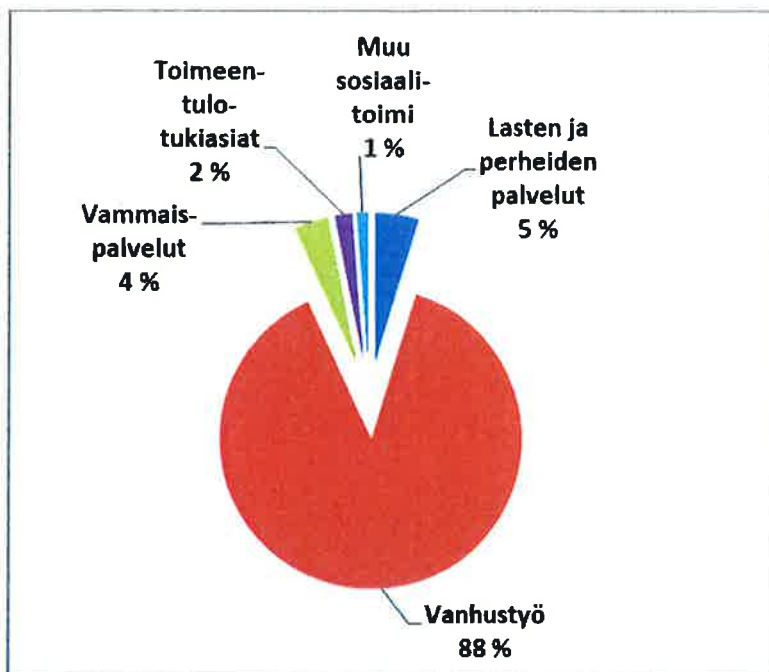
Sosiaalitoimen toimintakulujen jakaantuminen toiminnoittain:

Lasten ja perheiden palvelut	-836.757
Vanhustyö	-3.260.710
Vammaispalvelut	-1.391.894
Toimeentulotukiasiat	-251.660
Muu sosiaalitoimi	-411.202
	-6.152.223

Toimintakulujen jakaantuminen kululajeittain:

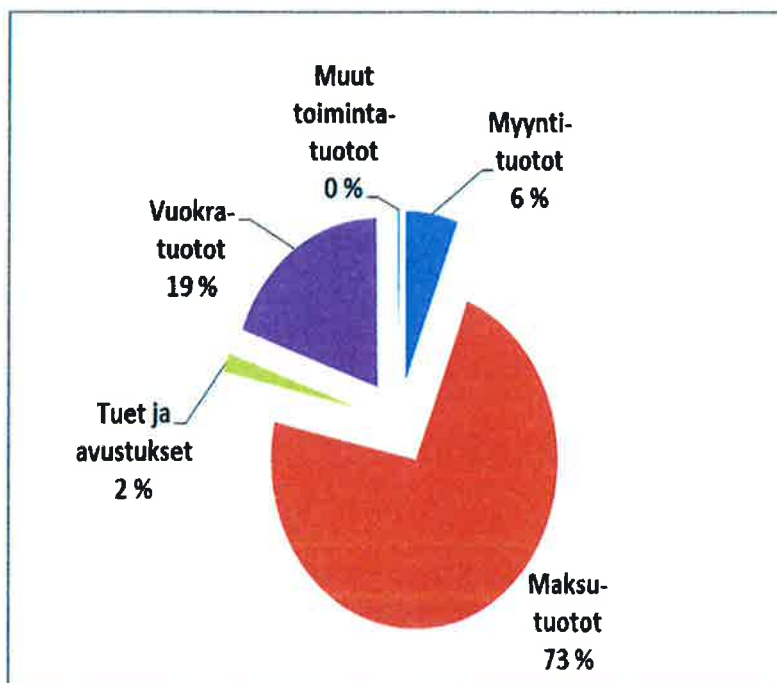
Henkilöstökulut	-3.094.660
Palvelujen ostot	-2.361.143
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172.520
Avustukset	-474.800
Muut toimintakulut	-49.100
	-6.152.223

Sosiaalitoimen toimintatuottojen jakaantuminen toiminnoittain:

Lasten ja perheiden palvelut	46.100
Vanhustyö	870.400
Vammaispalvelut	37.090
Toimeentulotukiasiat	19.000
Muu sosiaalitoimi	11.500
	984.090

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain:

Myyntituotot	57.090
Maksutuotot	716.000
Tuet ja avustukset	19.000
Vuokratuotot	190.400
Muut toimintatuotot	1.600
	984.090

TERVEYSTOIMI

Tilivelvolliset: kunnanjohtaja ja sosiaalijohtaja, kunnanhallituksen jäsenet

Kuntaliiton suosituksen mukaan toimintasuunnitelmaan vuodelle 2019 on kirjattu samat luvut kuin vuodelle 2018, koska maakunta- ja sote-uudistukset tulevat voimaan 1.1.2019 alkaen ja tässä vaiheessa ei ole tietoa miten se vaikuttaa sosiaalipuolen talousarvioon vuonna 2019.

Terveystoimeen kuuluu perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoido. Tehtävänä on tuottaa kuntalaisille laadukkaat terveydenhuoltopalvelut kustannustehokkaasti. Perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Kuopion kaupunki ja erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Turvata riittävät ja laadukkaat terveydenhuollon palvelut kuntalaisille.	Jonotusaika palveluihin Yhteydenotot potilasasiamieheen Asiakaspalaute	Hoitotakuun toteutuminen Yhteydenottoja alle viisi Myönteisiä > 90 %
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Terveyspalveluiden tavoitteena on sairauksien ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen sekä toimintakyvyn ylläpitäminen.	Perus- ja erikoissairaanhoidon kustannukset / asukas	Kustannukset eivät ylitä vastaavanlaisten kuntien keskimääräistä tasoa
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja työprosessien kehittäminen	Koulutuspäivät / työntekijä Kehittämishankkeiden määrä	Koulutuspäiviä kolme / työntekijä Kaksi projektia / vuosi

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Perusterveydenhuollon palvelujen tuottamiseen liittyviä haasteita ovat henkilöstön eläköityminen ja uuden ammattitaitoisien henkilöstön rekrytointi. Kuitenkin palvelut pystytään tuottamaan ja tarjoamaan niitä myös ulkokuntalaisille. Pienessä kunnassa erikoissairaanhoidon palvelujen käytön vaihtelut tuovat epävarmuutta erikoissairaanhoidon kustannustason kehittymiseen.

Terveydenhuollossa painotetaan henkilöstöresurssien suhteuttamista palvelutarpeeseen sekä ennaltaehkäisevää toimintaa kuntalaisia osallistamalla, mm. erilaisilla ryhmätoiminnoilla.

Taloussuunnitelmavuodelle on otettu huomioon tulona 300.000 e/v kuopiolaisten sairaalan käytöstä.

Talous:

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	25.033	322.200	337.250	337.000	337.000
Toimintakulut	-7.132.067	-8.115.000	-7.830.000	-7.830.000	-7.830.000
Toimintakate (netto)	-7.107.034	-7.792.800	-7.492.750	-7.493.000	-7.493.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-42.697	-46.000	-33.000	-30.000	-29.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7.149.731	-7.838.800	-7525.750	-7.523.000	-7.522.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Erittely:	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Perusterveydenhuolto					
Toimintatuotot	25.033	322.200	337.250	337.250	337.250
Toimintakulut	-2.897.697	-3.500.000	-3.400.000	-3.400.000	-3.400.000
Toimintakate	-2.872.664	-3.177.800	-3.062.750	-3.062.750	-3.062.750
Erikoissairaanhoido					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-4.234.370	-4.600.000	-4.400.000	-4.400.000	-4.400.000
Toimintakate	-4.234.370	-4.600.000	-4.400.000	-4.400.000	-4.400.000

Tilivelvolliset: rehtori ja sivistyslautakunnan jäsenet

Perusopetus

Pedagoginen kehittäminen ja oppimisessa tarvittavan osaamisen ja varustuksen resursointiin panostaminen luo laadukkaan perusopetuksen. Kokonaisuuteen kuuluu tarkoituksenmukainen määrä tukihenkilöstöä, ajanmukainen työvälineistö ja joustavia opetusratkaisuja. Koulukeskuksessa 1.8.2014 aloittanut yhtenäiskoulu tarjoaa oppilaalle toimivan ja turvallisen opintopolun koulukeskuksessa esikoulusta aina perusopetuksen loppuun.

Suunnitelmakausi on kirkonkylässä yhtenäisen perusopetuksen pedagogista rakentamista ja uuden 1.8.2014 voimaan astuneen oppilashuoltolain paikallista toimeenpanoa. Syyslukukaudeksi 2015 valmistunut uuden lukiosivien oppimisympäristöt ovat osin myös perusopetuksen käytössä. Tuusniemen perusopetus on osallistunut uuden opetussuunnitelman seudulliseen valmisteluun, jonka toimeenpano on alkanut syyslukukaudella 2016.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Oppilaiden osallisuuden lisääminen	Kerhoihin osallistuminen	50% oppilaista
Oppilaiden osallisuuden lisääminen	Oppilaskuntatoiminta	Saada oppilaat osallisiksi toiminnan kehittämiseen
Oppilasmäärän säilyttäminen	Oppilasmäärä	yli 25 % oppilaista on yläkoulussa vieraspaikkakuntalaisia
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Yhtenäinen peruskoulu kirkonkylässä	Toteutetut toimenpiteet	Aloitti 1.8.2014
Oppilaiden osallisuus	Kerhoihin osallistuminen	40% oppilaista
Jatko-opintoihin pääsy 9.luokan jälkeen	Jatko-opintoihin hakeutuminen	100% 1.9. tilanteessa

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
	Koulujen vuosisuunnitelmissa	Koulujen vuosisuunnitelmissa
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Koulujen vuosisuunnitelmissa	Koulujen vuosisuunnitelmissa

Tuusniemeläisten perusopetuksen oppilaiden määrä vähenee, joka tulee nostamaan oppilaskohtaisia kustannuksia. Perusopetuksen yläluokkien oppilasmäärään vaikuttaa Tuusniemellä merkittävästi palveluyhteistyö naapurikuntien kanssa, mikä kasvoi, kun Tuusniemi ja Kaavi solmivat 1.8.2015 alkaen sopimuksen yhteisen perusopetuksen järjestämisestä vuosiluokille 7 – 9.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	395.348	255.000	279.200	293.160	307.818
Toimintakulut	-2.688.228	-2.755.950	-2.619.830	-2.750.822	-2.888.363
Toimintakate (netto)	-2.292.880	-2.500.950	-2.340.630	-2.457.662	-2.580.545
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-138.141	-149.570	-114.100	-113.800	-90.300
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2.431.021	-2.650.520	-2.454.730	-2.571.462	-2.670.845

=valtuustoon nähden sitovat erät

Lukio

Tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessa käyttävä, valtakunnallisesti ja muiden pienten lukioiden kanssa verkottunut yleislukio. Oppimisen laadun ja koulun vetovoimaisuuden takaavien pedagogisten ja toiminnallisten ratkaisujen resursointiin panostetaan. Vuoden 2016 aikana lukiossa otetaan 1. vuosikurssin osalta käyttöön uusi opetussuunnitelma. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset alkoivat syksyllä 2016 ja sähköistyminen jatkuu, tämä on otettava huomioon opetuksen ja toiminnan suunnittelussa.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	55 kolmen vuoden ka
Yo-kirjoituksien tulokset	Menestyminen kokeissa	Kaikkien kokeiden (valmistuneet) keskiarvo valtakunnan keskiarvossa
Opetuksen sähköistyminen	abittikokeiden määrä	vähintään puolet kurssikokeista sähköisiä
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Opiskelijamäärä	Opiskelijamäärä	55
Yo-kirjoituksien tulokset	Menestyminen kokeissa	Em. keskiarvo
Jatko-opintoihin sijoittuminen	Opiskelupaikka yo-vuoden syksyllä	60 %:lla opiskelupaikka

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Opetuksen sähköistäminen	Verkkoympäristön ja digikirjojen käyttö	Puolet kursseista digikirjallisia
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Koulun vuosisuunnitelmassa	Koulun vuosisuunnitelmassa

Haasteena ja mahdollisuutena on lukion vetovoimaisuus. Opiskelijoista noin kolmannes tulee oman kunnan ulkopuolelta. Erityisen tärkeää on luoda Tuusniemen lukiosta mielenkiintoinen ja houkutteleva vaihtoehto kunnan omille nuorille, jotka päättävät perusopetuksen.

Suunnitelmakausi on oppimisen sähköistämistä, sillä syksyllä 2016 osa ylioppilaskirjoituksista suoritetaan sähköisesti. Syyslukukaudella 2016 toimeenpantava uusi opetussuunnitelma ja opetuksen digitalisoituminen muovaavat pienen maaseutu lukion toimintaa ja sen tavoitteita.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	44.855	27.000	20.000	21.000	22.050
Toimintakulut	-707.563	-688.700	-634.023	-665.724	-699.010
Toimintakate (netto)	-662.708	-661.700	-614.023	-644.724	-676.960
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-48.001	-48.000	-50.000	-45.000	-29.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-710.709	-709.700	-664.023	-689.724	-705.960

=valtuustoon nähden sitovat erät

Varhaiskasvatus on sivistyslautakunnan alaista toimintaa ja sen piiriin kuuluu alle kouluikäisten hoito, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lasten kotihoidontuki.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tuetaan tuusniemeläisiä perheitä heidän kasvatustyössä laadukkailla kunnallisilla peruspalveluilla	Asiakaskysely joka toinen vuosi	Palaute hyvää
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Edistää lasten iän- ja kehityksenmukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia	Asiakaspalaute	Ei negatiivista palautetta

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Ryhmäperhepäivähoitokodin muuttaminen päiväkodiksi	Henkilökunnan koulutustaso	Henkilökunnan koulutustaso kehittyy päiväkodin vaatimuksiin
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Koulutetun henkilökunnan saatavuus. Henkilökunnan koulutus	Hoitopaikkojen/hoitajien lukumäärä	Hoitajien/hoitopaikkojen lukumäärä tasapainossa lasten lukumäärän kanssa

Varhaiskasvatuksessa työskentelee perhepäivähoidonohjaaja ja 13 vakituista hoitajaa ja 3 tilapäistä hoitajaa. Henkilöstön riittävyys on sidoksissa lasten lukumäärään ja lasten hoitoaikoihin. Ilta- ja viikonloppuhoito lisääntynyt merkittävästi.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	122.000	124.200	130.410	136.931
Toimintakulut	-930.600	-827.902	-869.297	-912.762
Toimintakate (netto)	-808.600	-703.702	-738.887	-775.831
Laskennalliset kustannukset				
Poistot	-56.000	-55.000	-53.000	-44.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-864.600	-758.702	-791.887	-819.831

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kansalaisopisto

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää laadukasta, ajankohtaista ja kuntalaisten tarpeisiin vastaavaa yleissivistävää koulutusta. Tavoitteena on sovitun tuntimäärän toteutuminen monipuolisena kurssitarjontana.

Opetuksen suunnittelu pohjautuu asiakkaiden toiveisiin. Toiveita kerätään mm. opistoyhteys henkilöiden ja tuntiopettajien välityksellä. Myös suora palaute opistoon ja osastoon on toimiva keino.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
OPM:n vahvistama tuntimäärä + 10 %	Tuntimäärä	2700
Opiskelijamäärä	Brutto/netto	Yli 980/yli 480
Opiskelijatytytyväisyys	Kysely	Tyytyväisiä 80%
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Opiskelijamäärä brutto/netto	Opiskelijamäärä	980/480
Tuntimäärä	Toteutuneet tunnit	2700

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Miesopiskelijoiden lisääminen	Miehet prosenttia opiskelijamäärästä	33 % miehiä opiskelijoista
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Opistoyhdyshenkilöverkosto	Tavoitavuus kyllittäin	Useita yhdyshenkilöitä

Kuopion kansalaisopiston Tuusniemen osasto järjestää hiukan yli 100 kurssia. Alueen väestömäärän ikärakenne ja osallistujien sukupuolijakauma ovat haasteita.

OKM:n vahvistamista tunneista vuonna 2016 Tuusniemen osaston osuus oli 2191.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	21.702	13.000	25.000	26.250	26.250
Valtionosuudet	108.991	80.000	104.000	106.000	106.000
Toimintakulut	-237.570	-275.250	-250.084	-262.588	-262.588
Toimintakate (netto)	-106.877	-182.250	-121.084	-130.338	-130.338
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-479	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-107.356	-182.250	-121.084	-130.338	-130.338

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kirjasto

Tuusniemen kirjasto on Kuopion kaupungin hallinnoima lähikirjasto. Kiinteistö, jossa kirjasto toimii, on Tuusniemen kunnan omistuksessa. Kirjastoautopalvelut tuotetaan Koillis-Savon kirjastoautolla, jolla järjestetään kirjastopalveluja Koillis-Savon haja-asutusalueiden asukkaille ja kouluille.

Kirjastolain (1998/904) mukaan kunnan tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tukea elinikäistä oppimista ja itsensä kehittämistä sekä tarjota palveluja ja materiaaleja elämyksiin, kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja verkkoasiointiin. Yhteiskunnan digitalisoitumisessa kirjastolla on mahdollisuus toimia siltana kansalaisten ja digitalisoitumisen välillä. Kirjasto tarjoaa perinteistä sekä painettua että digitaalista aineistoa verkkoyhteyksineen, yhteisiä tiloja sekä asiantuntemusta ja tietopalvelua. Kirjasto lisää tasa-arvoa ehkäisemällä tiedollista syrjäytymistä. Kirjaston palveluja kehitetään asiakaskunnan ja toimintaympäristön tarpeet ja toiveet huomioiden. Tuusniemen kirjaston sijainti tukee koulukeskuksen oppilaiden ja työvoiman kirjastopalveluiden saatavuutta.

Vuosittain seurattavien mittareiden tavoitetaso asetetaan vastaamaan koko Suomen lähes samansuuruisten (2600 - 3200 as.) maaseutumaisten kuntien kirjastojen keskimääräisiä tunnuslukuja edelliseltä toimintavuodelta. Tunnusluvut ovat haettavissa Suomen yleisten kirjastojen tilastoista <http://tilastot.kirjastot.fi/>.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	16
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	10
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500 kirjaa
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	30 tuntia
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	16
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	10
Ajantasainen ja uudistuva kirja-aineisto	Kirjahankinnat/1000as	500
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	30 tuntia

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjastoauton palvelut	Lainat/as	verrokkikuntien keskiarvo
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Palvelutaso	Kirjastosopimus	Sopimuksen mukainen taso

Kirjaston tilat ja muut puitteet ovat asianmukaiset. Alueellinen yhteistyö on toimivaa. Keskeiset palvelutekijät ovat riittävä aukiolo ja hankintamääräraha.

Talous

Tuloarviot ja määrätahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	-	-	-	-	-
Toimintakulut	-212.111	-217.200	-206.400	-210.000	-212.000
Toimintakate (netto)	-212.111	-217.200	-206.400	-210.000	-212.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-9.514	-16.500	-16.200	-14.000	-12.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-221.625	-233.700	-222.600	-224.000	-224.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Vapaa-aikapalvelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin sisältyvät nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, sekä muita vapaa-ajanpalveluita.

Tavoitteena on tarjota kuntalaisten tarpeista lähtöisin olevia vapaa-ajan palveluita ja lisätä kuntalaisten viihtymistä paikkakunnalla. Tavoitteena on myös aktivoida kulttuuri- ja harrastustoimintaa ja siten edistää kuntalaisten terveyttä.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntalaisten palvelutarpeen kartoitus	Asukastyytyväisyys	Hyvä
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Tapahtumien tarjoaminen / kuntalaisten osallistuminen	Tapahtumat / osallistujat	80 / 3500
Nuorisotalon kävijämäärä/käyntikertatavoite	Kävijämäärä / käyntikerta / vko / koulujen toimintavuonna	75 käyntikertaa / vko / koulujen toimintavuoden ajan

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017–2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Järjestöjen aktivoiminen	Yhteistyö kunnan kanssa	väh. 30 järjestöä tapaamisissa / tapahtumissa vuosittain
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Syrjäytymisen ehkäisy	Kontaktit työelämän /koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin	30 alle 29 vuotiasta nuorta asiakassuhteessa
Nuorten osallisuuden lisääntyminen	esitykset ja/tai aloitteet nuorilta	5

Nuorisovaltuustotoiminta pidetään aktiivisena ja sitä kehitetään edelleen. Nuorisovaltuuston roolia vahvistetaan kunnan päätöksenteossa. Lapsille ja nuorille suunnattujen tapahtumien määrä pidetään ennallaan.

Terveyden edistämistyötä vahvistetaan niin, että se on arkea jokaisella toimialalla. Kuntalaisten vastuuta omasta hyvinvoinnista pyritään lisäämään esimerkiksi kampanjoilla. Sähköinen hyvinvointikertomus laaditaan vuosikellosuunnitelman mukaisesti.

Liikuntapaikkojen kunnossapidolla ymmärretään olevan yhteys kuntalaisten terveyden edistämiseen ja heidän fyysisen toimintakyvyn vahvistamiseen. Liikuntapaikkojen hoidossa keskitytään suosituimpien paikkojen kunnossapitoon.

Järjestöavustukset säilyvät 2017–2019 suunnitelmakaudella vuoden 2016 tasolla.

Toiminnan sisäinen valvonta ja riskien hallinta suoritetaan kunnan ohjeistuksen mukaisesti.

Talous

=valtuustoon nähden sitovat erät

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	12.807	9.000	11500	8.000	8.000
Toimintakulut	-166.452	-162.900	-211.761	-222.349	-222.349
Toimintakate (netto)	-153.645	-153.900	-200.261	-214.349	-214.349
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-92.128	-77.070	-77.330	-58.980	-50.980
Tehtävän kokonaiskustannukset	-245.773	-230.970	-277.591	-273.329	-265.329

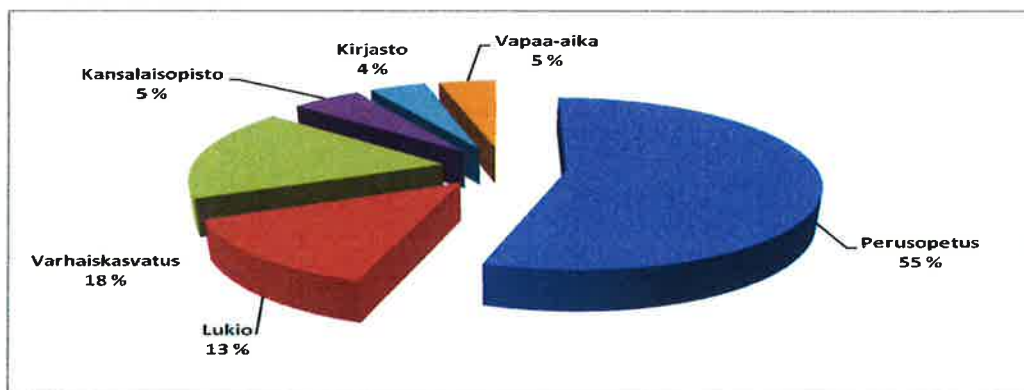
Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	474.712	426.000	459.900	465.000	465.000
Valtionosuudet (+)	108.991	80.000	104.000	100.000	98.000
Toimintakulut	-4.011.924	-5.030.600	-4.750.000	-4.850.000	-4.900.000
Toimintakate (netto)	-3.428.221	-4.524.600	-4.186.100	-4.285.000	-4.337.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-288.262	-347.140	-312.630	-284.780	-226.280
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3.716.483	-4.871.740	-4.498.730	-4.569.780	-4.563.280

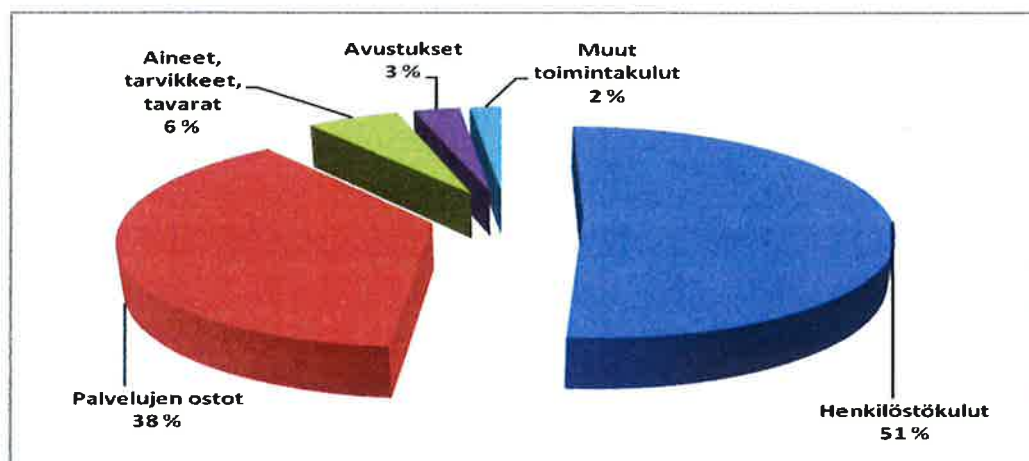
=valuustoon nähden siltovat erät

Sivistyslautakunnan toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

Perusopetus	2619830
Lukio	634023
Varhaiskasvatus	827902
Kansalaisopisto	250084
Kirjasto	206400
Vapaa-aika	211761
	4750000

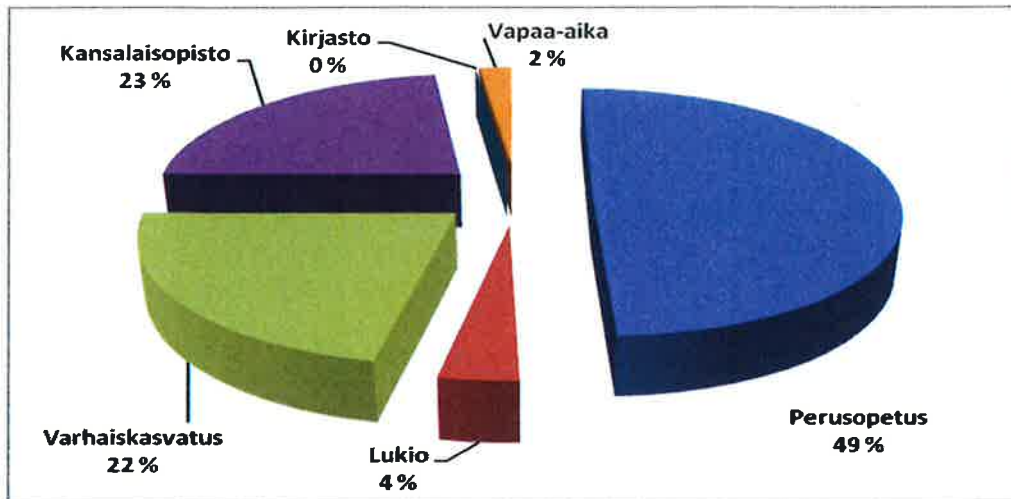
Toimintakulujen jakaantuminen menolajeittain:

Henkilöstökulut	2437915
Palvelujen ostot	1806042
Aineet, tarvikkeet, tavarat	271840
Avustukset	139000
Muut toimintakulut	95203
	4750000

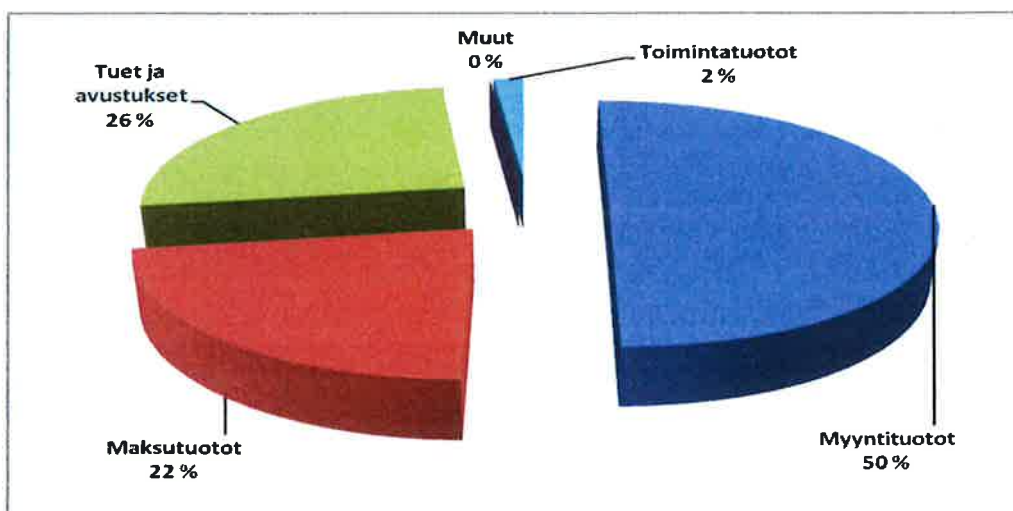
Sivistyslautakunnan toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

Perusopetus	279200
Lukio	20000
Varhaiskasvatus	124200
Kansalaisopisto	129000
Kirjasto	
Vapaa-aika	11500
	563900

Toimintatuottojen jakaantuminen tulolajeittain:

Myyntituotot	282500
Maksutuotot	126700
Tuet ja avustukset	144700
Muut	
Toimintatuotot	10000
	563900

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Yhdyskuntatekniset palvelut

Tulosalueeseen kuuluvat maankäyttö- ja kaavoitus, liikenneväylät ja yleiset alueet, jätehuolto ja kuljetus- ja työvälineet sekä pelastuslaitos ja väestönsuojelu. Palo- ja pelastustoimi on siirtynyt 1.1.2004 Pohjois-Savon Pelastuslautakunnan alaisuuteen ja henkilöstö Kuopion kaupungin palvelukseen. Jätehuollon yhteistyö toimii maakunnan rajat ylittävällä tavalla. Jätteiden keräämisen hoitaa Jätekuukko Oy. Yhteistyöelimenä eri kuntien välillä toimii jätehuollon neuvottelukunta. Kuntien yhteinen jätelautakunta on aloittanut toimintansa 1.1.2011 – isäntäkuntana toimii Kuopion kaupunki.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Infran välttämätön saneeraaminen	Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteen seuranta
Pyritään säilyttämään katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon nykytaso	Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteen seuranta
Asemakaavojen päivitykset	Työn eteneminen	Jatkuva prosessi
Osayleiskaavojen päivitys	Työn eteneminen	Ajantasaistaminen
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Investointisuunnitelman mukaisesti infran rakentaminen	Asiakastyytyväisyys	Investointisuunnitelmien mukaisen investointien toteutus
Teiden ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon tason pitäminen lähes nykytasolla	Asiakastyytyväisyys	Mahdollisimman hyvä asiakastyytyväisyys niukkenevien taloudellisten resurssien puitteissa
Asemakaavamuutokset	Työn eteneminen	Kirkonkylän asemakaavamuutokset valmistuu v. 2017
Yleiskaavoitustyön jatkaminen	Työn eteneminen	- Juojärven osayleiskaavan päivityksen toteutus v. 2017 - Kosula-Suvas rantaosayleiskaavan osittainen päivitys valmistuu v. 2017
Asiakastyytyväisyyskysely koskien yhdyskuntateknisiä palveluita	Tulosten vertailu aiempiin kyselyihin → toteutus v. 2017	

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Teiden ja yleisten alueiden kunnossapito lähes nykytasolla	Kustannukset/yksikkö, esim. km	Mahdollisimman hyvä asiakastyytyväisyys alenevilla resursseilla
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Teiden ja yleisten alueiden rakentaminen ja saneeraaminen investointisuunnitelman mukaisesti	Investointimäärärahojen toteutuminen, asiakastyytyväisyys	Kunnan infrastruktuurin ja maankäytön kehittäminen strategian mukaisesti
Juojärven osayleiskaavan päivittäminen Kosula-Suvas rantaosayleiskaavan osittainen päivittäminen Jalkakäytävien liukkaudentorjunta	Työn eteneminen	Lainvoimainen v. 2017 Lainvoimainen v. 2017
Potkuriuran jättämien jalkakäytävän ulkoreunaan	Liukastumisonnettomuuksien seuranta vuosittain Asiakastyytyväisyys	Liukastumisonnettomuuksia 0 kpl/vuosi Hiekoituksen toteutus siten, että potkuriura on aina käytettävissä (ohjeistus)

Tehtävänä on kaavojen ja maankäyttösuunnitelmien laatiminen/päivittäminen niin, että asukkaille turvataan hyvä elinympäristö tarjoamalla laadukkaita ja kohtuuhintaisia rakennuspaikkoja niin taajamassa kuin haja-alueellakin. Keskeisenä tehtävänä on huolehtia katujen ja yleisten alueiden pitämisestä toimivina, turvallisina ja ympäristöltään viihtyisinä sekä varmistaa yhdyskuntarakenteen kehittyminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti – kunnossapito pääosin omalla kalustolla (kuorma-auto + traktori) ja osin ulkoistettuna (mm. viikonloppuauraus). Kunta varaa tarvittavat määrärahat pelastuspalveluiden ostoon sekä vuokraa paloaseman tilat Kuopion kaupungille.

Jalkakäytävät ja kevyen liikenteen väylät hiekoitetaan ja ulkoreunaan jätetään hiekoittamaton kaistale potkurin käyttäjille. Esteetön liikkuminen mahdollistetaan jalkakäytävillä ja kevyen liikenteen väylillä mm. pyörätuolilla.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimeenpano-ohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	85.230	84.200	91.200	92.500	94.000
Toimintakulut	-494.244	-599.500	-630.393	-647.300	-658.000
Toimintakate (netto)	-409.014	-515.300	-539.193	-554.800	-564.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-374.202	-336.400	-314.800	-278.500	-235.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-783.216	-851.700	-853.993	-833.300	-799.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kiinteistötoimi

Tulosalueeseen kuuluvat kiinteistöosakeyhtiöt, asunto-osakeyhtiöt, muut osakeyhtiöt, asunnot ja huoneistot, rakennukset ja rakenteet, kiinteistöhuoltopalvelut sekä maa- ja metsätilat.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Sähköisten huoltokirjojen käyttöönoton laajentaminen	Huoltokirjojen käyttöönotto	Rakennusten käyttö ja huoltotoiminta saadaan keskitettyyn rekisteriin
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmukset/energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt
Kiinteistöjen sisäilmakartoitukset	Kartoitusten toteutuminen (kpl)	Kaikkien kunnan kiinteistöjen kartoittaminen
Asiakastytyväisyys kiinteistötoimen osalta	Tulosten vertaaminen aikaisempiin kyselyihin	Toteutus v. 2017
Puun myynnin lisääminen	Myynnin toteutuminen	Vuosittain määriteltävä myynnin tavoitetaso
Kunnan omistamien maa- ja metsäalueiden myynti	Myynnin toteutuminen	Omaisuuksien realisointi versus lainanotto
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen	Energiakatselmukset/energian kulutuksen seuranta	Kiinteistöjen energiankulutuksen pienentäminen
Tuottamattomien ja tarpeettomien kiinteistöjen myynti	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä tuottamattomat kiinteistöt
Puun myynti	Myynnin toteutuminen	Vuosittain määriteltävä myynnin tavoitetaso
Kunnan omistamien maa- ja metsäalueiden myynti	Myynnin toteutuminen	Omaisuuksien realisointi versus lainanotto

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Myyntiin laitettujen asuntojen myynnin seuranta	Myynnin toteutuminen	Saada myytyä kaikki myynnissä olevat huoneistot

Pohjois-Savon Isännöinti Oy hoitaa kunnan omistuksessa olevien asunto-osakeyhtiöiden ja kiinteistöosakeyhtiöiden isännöinti- ja kirjanpitopalvelut – ko. yhtiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunta myy kunnossapito- ja talonmiespalvelut ko. yhtiöille.

Kunta huolehtii omistamiensa kiinteistöjen ja huoneistojen kunnossapidosta, ylläpidosta, rakentamisesta ja rakennuttamisesta. Kustannukset siirretään todellisten kustannusten mukaan käyttäjille. Kunnan omistamassa kiinteistökannassa on saneeraustarvetta johtuen osin ikääntymisestä (mm. toimintakeskus/työtoiminta).

Metsätilojen hoitoa ja hakkuuta koskevat palvelut ostetaan Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savolta – metsiä hoidetaan ja hakataan metsätaloussuunnitelman mukaisesti (Tuusniemen kunnan metsätaloussuunnitelma 2013 – 2022).

Toiminnan painopisteenä on saada kunnan omistamat kiinteistöt kuntoon – tuottamattomista kiinteistöistä on tarkoitus luopua. Haasteena on resurssipula ja niukkenevat määrärahat.

Sivistystoimen kanssa yhteistyössä nimetään liikunta-alueiden vastaava hoitaja, jolla on kokonaiskäsitely liikuntapaikkojen hoitamisesta. Peruskorjauksissa/kunnossapidossa huomioidaan esteetön liikkuminen (invaliisimat, ovileveydet, kynnykset ym.). Kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmat ratkaistaan sisäilmaselvityksin/tarvit-tavin korjauksin.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta toteutetaan kunnanvaltuuston linjaamien periaatteiden ja kunnanhallituksen hyväksymän toimenpideohjeen mukaisesti. Toimintaan liittyviä riskejä kartoitetaan ja työsuojelutoimenpitein pyritään ehkäisemään riskien toteutumista. Myös kalustohankintojen kautta pyritään lisäämään työturvallisuutta ja vähentämään riskejä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1.203.603	1.126.410	1.132.050	1.140.000	1.165.000
Toimintakulut	-1.090.385	-1.307.500	-1.117.689	-1.128.000	-1.145.000
Toimintakate (netto)	113.218	-181.090	14.361	12.000	20.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-59.376	-65.510	-45.410	-43.990	-39.710
Tehtävän kokonaiskustannukset	53.842	-246.600	-31.049	-31.990	-19.710

=valtuustoon nähden sitovat erät

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta luo neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan keinoin edellytykset hyvälle rakentamiselle ja tätä kautta toimivalle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

Korjausneuvonnan avulla välitetään ja seurataan Valtion asuntorahaston hallinnoimia valtion myöntämiä korjaus-avustuksia.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennusvalvonnan tulojen osuuden kasvattaminen niin, että ne vastaavat menoja	Rakennusvalvonnan tulot suhteessa menoihin	Rakennusvalvonnan tulot suhteessa menoihin edellyttää rakennuslupamäärien kasvua
ARA:n myöntämät korjausmäärärahat	Vuosittaiset korjausavustukset	Valvoa korjausmäärärahojen käyttöä

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Vähentää keskeneräisten rakennushankkeiden määrää	Keskeneräisiä rakennushankkeita syyskuu 2016 272 kpl, joista vanhentuneita 87 kpl	Pyritään vanhentuneiden lupien määrän vähentämiseen suunnittelukauden kuluessa alle puoleen

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asiakastyytyväisyys rakennusvalvonnan palveluihin	Tulosten vertaaminen aiempiin kyselyihin	Toteutus v. 2017
Rakennusvalvonnan tulopohjan vahvistaminen seuraamalla taksojen kustannuskehitystä ja rakennuslupien määrää	Lupien määrä/lupatulot	Omavaraisuus rakennusvalvonnan osalta
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Taksojen pitäminen nykytasolla	Tulokehityksen seuraaminen	Rakennusvalvonnan tulot 80 %

Kuntaliiton suositusten mukaan rakennusvalvonnan tulojen tulisi vastata menoja 100 %:sti – taksat pidetään ennallaan v. 2017. Nykyisillä lupamäärillä ei päästä kuntaliiton mukaiseen suositukseen.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	38.704	50.000	35.500	37.000	38.000
Toimintakulut	-79.642	-77.000	-52.177	-54.000	-55.000
Toimintakate (netto)	-40.938	-27.000	-16.677	-17.000	-17.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-40.938	-27.000	-16.677	-17.000	-17.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Ympäristöpalvelut

Seurataan ympäristön tilaa ja kehitystä yleisesti ja lupamenettelyn avulla. Puututaan havaittuihin epäkohtiin ja kuntalaisten ilmoituksiin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vastataan lisääntyvän ympäristötietoisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin kouluttautumalla ja lisäämällä neuvontaa.	Koulutuksen ja neuvonnan määrän lisääminen	Olla perillä laissa ja ympäristön olosuhteissa tapahtuvista muutoksista ja välittää tieto kuntalaisille
Tuottaa laadukkaita palveluja.	Asiakaspalaute	Puututaan asiakastyytyväisyyskyselyssä ilmitulleisiin epäkohtiin ja toteutetaan uusi asiakastyytyväisyyskysely
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Lain edellyttämien jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Lupahakemusmäärien seuranta	Kiinteistöjen jätevesien käsittely on lain edellyttämällä tasolla
Asiakastyytyväisyys ympäristöpalveluihin	Tulosten vertaaminen aikaisempiin kyselyihin	Toteutus v. 2017

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen	Lupahakemusmäärien seuranta	Kiinteistöjen jätevesien käsittely on lain edellyttämällä tasolla
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Nopeuttaa lupahakemusten käsittelyä	Lupapäätösten käsittelyaika	Lupapäätös yhdessä kuukaudessa

Asiakaspalaute ohjaa toimintaa oikeaan suuntaan.

Lupakäsittelyn nopeutetulla aikataululla vältetään tilanteet, joissa lupahakemuksen mukaiset toimenpiteet on ehditty aloittaa ennen hakemuksen käsittelyä.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	3.380	10.000	10.000	10.500	11.000
Toimintakulut	-21.772	-22.800	-19.611	-20.200	-21.000
Toimintakate (netto)	-18.392	-12.800	-9.611	-9.700	-10.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-18.392	-12.800	-9.611	-9.700	-10.000

=valtuustoon nähden sitovat erät

Yksityistiet

Yksityistieavustuksilla helpotetaan yksityisten talouksien ja tiekuntien kustannuspaineita, joita syrjäseudulla asuminen aiheuttaa. Avustamalla yksityisteitä ehkäistään omalta osaltaan maaseudun autioitumista.

Lautakunnan alainen tietöimitusjaosto tekee lain mukaan sen toimivaltaan kuuluvia tiekuntien perustamisia ja tieyksiköintejä. Lisäksi kunta osallistuu omistamiensa maiden osalta tieyksikkömaksuihin.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2018	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tieavustusmäärärahojen säilyttäminen nykytasolla	Kunnan jakamat tieavustukset: v. 2014 50.000 € v. 2015 25.368 € v. 2016 24.892 €	Kunnan jakamat tieavustukset: v. 2017 25.000 €
Tiekuntien perustaminen	Perustettavien tiekuntien määrä	Tiekuntien perustaminen tiekunnattomille teille
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Tieavustusmäärärahat pyritään sopeuttamaan taloudellisen tilanteen mukaan, jakoperusteet määritellään vuosittain (edellytyksenä tiekunta, avustettava vähimmäispituus 500 – 1000 m)	Määrärahojen jaon toteutuminen	Jakaa koko avustussumma
Asiakastytyväisyyskysely yksityistiepalveluiden osalta	Tulosten vertaaminen aikaisempiin kyselyihin	Toteutus v. 2017

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Neuvonnalla ohjata tiekuntien perustamiseen	Suoritetut tietoitukset: v. 2011 2 kpl v. 2012 0 kpl v. 2013 3 kpl v. 2014 0 kpl v. 2015 1 kpl v. 2016 0 kpl	Vuosittain perustetaan tiekuntia tienhoidon helpottamiseksi
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Valtuuston myöntämien tieavustusmäärärahojen jakaminen	Jaettu avustusmäärä	Jakaa koko avustussumma

Tieavustuksilla helpotetaan taajaman ulkopuolella asuvien tienhoitokustannuksia ja näin luodaan tasapuolisuutta verrattuna taajaman kiinteistöihin. Avustusmäärärahoja on vähennetty aiemmista vuosista kunnan niukkeneviin talousresursseihin perustuen. Samalla on muutettu jakoperusteita – avustusta jaetaan vain tiekunnille.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	330	-	-	-	-
Toimintakulut	-38.007	-36.200	-30.130	-30.500	-31.000
Toimintakate (netto)	-37.677	-36.200	-30.130	-30.500	-31.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-37.677	-36.200	-30.130	-30.500	-31.000
=valtuustoon nähden sitovat erät					

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

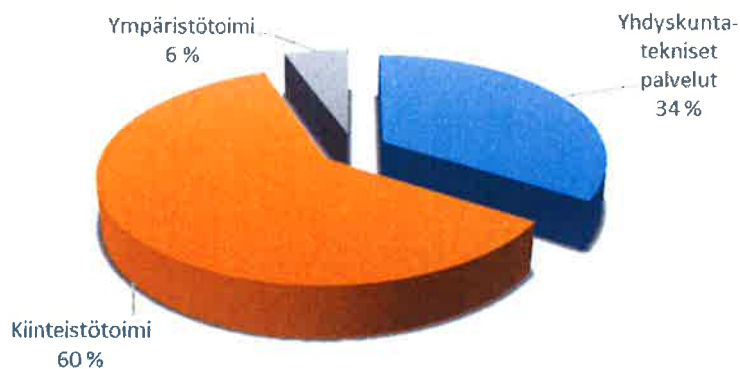
Teknisen lautakunnan alaisuuteen on uuden 1.1.2013 voimaan tulleen organisaatiokaavion mukaisesti liitetty ympäristötoimen tehtäväalueet.

Talous

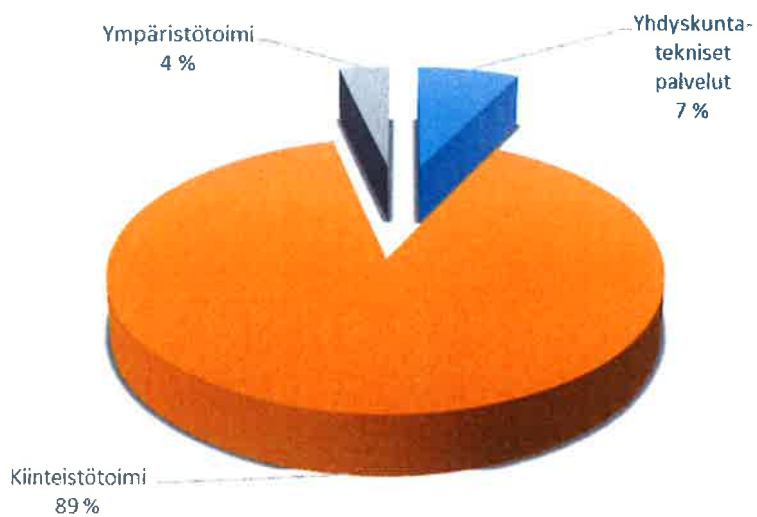
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1.331.247	1.270.610	1.268.750	1.280.000	1.308.000
Toimintakulut	-1.724.050	-2.043.000	-1.850.000	-1.880.000	-1.910.000
Toimintakate (netto)	-392.803	-772.390	-581.250	-600.000	-602.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-433.578	-401.910	-360.210	-322.490	-274.710
Tehtävän kokonaiskustannukset	-826.381	-1.174.300	-941.460	-922.490	-876.710
=valtuustoon nähden sitovat erät					

Teknisen toimen toimintakulujen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	630.393
Kiinteistötoimi	1.117.689
Ympäristötoimi	101.918
	<u>1.850.000</u>

Teknisen toimen toimintatuottojen jakaantuminen tehtävittäin:

Yhdyskuntatekniset palvelut	91.200
Kiinteistötoimi	1.132.050
Ympäristötoimi	45.500
	<u>1.268.750</u>

VESIHUOLTOLAITOS

Tilivelvolliset: tekninen johtaja ja teknisen lautakunnan jäsenet

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden toimittamisesta ja jakelusta kunnanhallituksen vahvistaman vesilaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi se vastaanottaa ja puhdistaa kunnanhallituksen vahvistaman viemärlaitoksen toiminta-alueen asiakkaiden verkostoon toimittamat jätevedet vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Veden toimittamiseen käytetään Hyvärilän vedenottamoa, jonka lisäksi vettä ostetaan Koillis-Savon Vesi Oy:ltä. Vettä myydään Tulikallion Seudun vesiosuuskunnalle sekä Heinäveden kunnalle.

Jätevedet käsitellään Pakkasalon jätevedenpuhdistamolla, jonne jätevedet johdetaan Kirkonkylän, Hietarannan, Ritoniemen ja Pakkasalon alueilta (Tuusniemen kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alue) sekä Ruokosen (Pohjois-Tuusniemen vok:n toiminta-alue) että Tulikallion (Tulikallion Seudun vok:n alue) alueilta. Puhdistustoimintaa seurataan puhdistamolta ja Juojärvestä otetuilla vesinäytteillä.

01.09.2014 voimaan tulleen vesihuoltolain mukaisesti Tuusniemen kunnan vesihuoltolaitos on eriytetty omaksi kirjanpidolliseksi taseyksiköksi 01.01.2016 alkaen.

Avaavaan taseeseen otetaan 01.01.2016 lukien mukaan vesihuoltolaitoksen tarpeelliset tilinpäätöstiedot (mm. ali-/ylijiäämät) kolmelta edelliseltä vuodelta (2013 – 2015). Jatkossa vesihuoltolaitoksen toiminnasta tulee huomioida hulevesien osuus.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Haja-asutusalueen viemäriverkoston/ vesijohtoverkoston rakentaminen	Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteutuksen seuranta	Laukka-ahon ja Tuusjärven alueiden viemäriverkoston täydennysrakentamisen toteutuminen, Etelä-Tuusniemen vesijohtoverkoston toteuttaminen. Avustaminen on lopetettu vuoden 2016 alusta.
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle.
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Viemäriverkoston vuotovesien määrän vähentäminen	Toteutuksen seuranta	Ympäristöluvan edellyttämälle tasolle.
Haja-asutusalueen viemäriverkoston/ vesijohtoverkoston rakentaminen	Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteutuksen seuranta	Laukka-ahon ja Tuusjärven alueiden viemäriverkoston täydennysrakentamisen toteutuminen, Etelä-Tuusniemen vesijohtoverkoston toteuttaminen. Avustaminen lopetettu vuoden 2016 alusta.

=valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet

Suunnittelukauden tavoite 2017-2019	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Talousarviovuoden 2017 tavoitteet		
Jäteveden puhdistamon ympäristölupa	Lupaehtojen seuranta	Lupaehtojen noudattaminen
Käyttöveden toimitusvarmuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi
Viemäriverkoston toimivuus	Toimintahäiriöt	Toimintahäiriöiden minimointi

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on nollatulos. Taksoja on nostettu vuosina 2011 – 2013 10 % vuosittain ko. tuloksen saavuttamiseksi, mutta siinä ei ole onnistuttu. Vuodella 2014 on nostettu ainoastaan perusmaksuja (37 %) – tavoitteena veden käytön lisäys. Vuoden 2015 taksoja on nostettu 5 %. Vuodelle 2016 ei taksoja ole nostettu. Vuoden 2017 taksoja ei nosteta. Valtuustoa sitoo nettomäärärahataso.

Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	351.968	342.400	307.600	310.000	320.000
Toimintakulut	-206.546	-250.000	-200.000	-210.000	-220.000
Toimintakate (netto)	145.422	92.400	107.600	100.000	100.000
Laskennalliset kustannukset					
Poistot	-97.669	-100.000	-97.000	-107.000	-102.000
Tehtävän kokonaiskustannukset	47.753	-7.600	10.600	-7.000	-2.000

INVESTOINNIT

Kunta on investoinut voimakkaasti koko 2000-luvun. Kahdeksan viime vuoden (2008-2015) nettoinvestoinnit ovat olleet keskimäärin 1,7 milj. €/vuosi. Talousarviolainaa investointien rahoittamiseen otettiin vuonna 2010 1,0 milj. € vuonna 2011 1,0 milj.€, vuonna 2012 1,0 milj.€, vuonna 2013 3,0 milj.€, vuonna 2014 1,5 milj. €, vuonna 2015 0 € ja vuonna 2016 0 €.

Investointihankkeilla, joista osa on ollut uusinvestointeja ja osa laajennus- tai korjausinvestointeja on pyritty turvaamaan nykyinen palvelutaso ja tulevaisuuden haasteet huomioiden myös kehittämään palvelutuotannon rakenteita. Esimerkiksi vuonna 2012 suunniteltu palveluasumisyksikkö on valmistunut kesällä 2014. Rakennushankkeella on haettu kustannustehokkaita ratkaisuja sosiaalitoimen asiakkaiden palvelutarpeeseen. Laajakaistahankkeeseen osallistumisella on kehitetty haja-asutusalueiden asumispalveluja. Laajakaistahankkeen toteutus on aloitettu kesällä 2013 ja runkolinja on rakennettu Etelä-Tuusniemeltä kirkonkylälle. Laajakaistahankkeen jatkorakentamista ei ole toteutettu. Syksyllä 2014 aloitetut päiväkodin laajennus-/muutostyö sekä yhtenäiskoulutilojen saneeraus ent. lukion tiloihin ovat valmistuneet kesällä 2015. Paloaseman saneeraus on valmistunut syksyllä 2016.

Infrastruktuuria on rakennettu ja kehitetty monipuolisesti. Muun muassa katujen, kevyenliikenteen väylien, puistojen, torialueen, rantautumispaikkojen, satama-alueen, pysäköintialueiden, vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksien ja täydennysrakentamisien kautta on pyritty parantamaan turvallista liikkumista ja kehittämään kunnan yleistä ilmettä ja viihtyvyyttä. Kunnan tarjoamat liikuntapalvelut ovat oleellinen lisä- ja tukipalvelu kunnan alueella esimerkiksi maatilamatkailurytyksissä majoittuville matkailijoille.

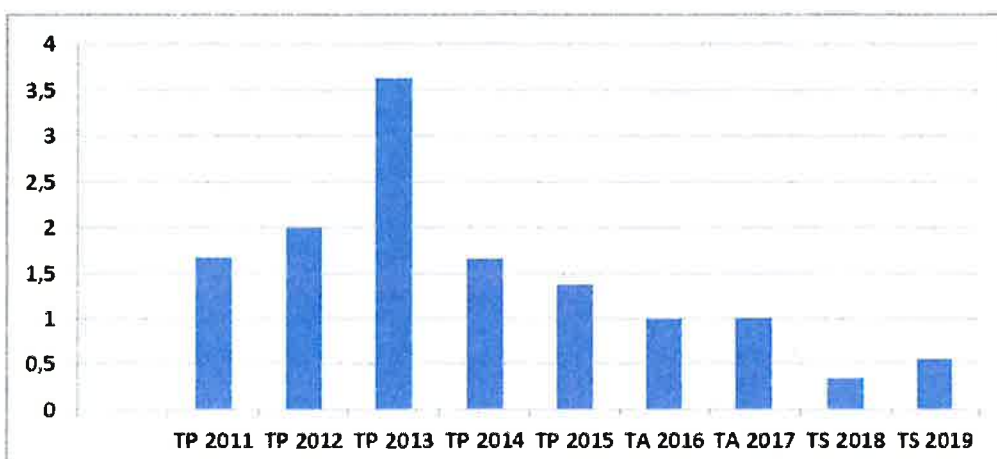
Vuoden 2017 talousarvioesityksen mukaan bruttoinvestoinnit ovat n. 1,14 milj. €. Omaisuuden myyntinä on talousarvioesitykseen merkitty rivitalo-osakkeiden myyntiä 30.000 €. Maa-alueiden myyntituloiksi on arvioitu 10.000 €. Nettoinvestoinnit vuonna 2017 ovat näin ollen noin 1,1 milj.€.

Vuoden 2017 merkittävimmät investoinnit ovat: Vesitornin saneeraus, Kankaalan alueen tiestön jatkorakentaminen ja ”Teboilin parkkipaikan” rakentaminen.

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Investointikulut	-1.531.794	1.288.000	-1.141.000	-386.000	-595.000
Investointitulot	161.586	290.000	40.000	40.000	40.000
Rahoitusosuudet	110.330	250.000	-	-	-
Omaisuuden myynti	51.256	40.000	40.000	40.000	40.000
Nettoinvestoinnit	-1.370.208	-998.000	-1.101.000	-346.000	-555.000

Nettoinvestoinnit TP 2011 - 2015, TA 2016 - 2017 ja TS 2018 - 2019 / milj. €

TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
1,67	1,99	3,63	1,66	1,37	0,99	1,01	0,35	0,55

INVESTOINNIT TA 2017 JA TS 2018-2019

MAA- JA VESIALUEET

Hanketavoite:

Tuottoina tonttien myynti Honkaniemestä, Pakkasalosta, Hietarannasta, Pappilanniemestä ja kaava-alueelta, sekä erillisten maa-alueiden myynti. Tavoitteena kehittää kunnan maankäyttöä strategian mukaisesti.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot					
Investointitulot	26 197	10 000	10 000	10 000	10 000
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti			10 000	10 000	10 000

= valtuustoon nähden sitovat erät

OSAKKEET JA OSUUDET

Hanketavoite: Kehittää kunnan asumispalveluja rahoitusvastikkeiden maksamisen kautta.

Kehittämisyhtiöiden ja kuntayhtymien osuusmaksujen kautta pyritään kehittämään seudullista yhteistyötä. Kunta on laatinut listan myytävistä asunnoista, jotka ovat julkisessa myynnissä. (nykyisellä vuokralaisella etuosto-oikeus). Asunto-osakkeiden myyntituloja on arveltu kertyvän 30.000 €.

Rahoitusvastikkeet

(As.Oy Turula-Keskite ja Harjutie)

Seudullisten yhteisöjen osuudet

Varaus pieniin osakeostoihin

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-7 333	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Investointitulot	22 946	30 000	30 000	30 000	30 000
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti		30 000	30 000	30 000	30 000

= valtuustoon nähden sitovat erät

IRTAIN OMAISUUS

KONEET JA KALUSTO

- Keskuskeittiö (tiskikone)	10 000
- Kotipalveluautot 2 kpl	25 000
- Teknisen toimen kalustohankinnat (ruohonleikkurit ym.)	10 000

Hanketavoite: Eri toimialojen kone- ja kalustohankinnat, sekä laitehankinnat.

Kalustehankinnoilla vaikutetaan työhyvintointiin ja työn tuottavuuteen.

Kalustohankinnat ovat uushankintoja.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-166 672	-90 000	-45 000	-40 000	-40 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

KOULUKESKUKSEN IRTAIMISTO

Hankekuvaus: Koulukeskuksen saneerausosan kalustohankinnat.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-128 078	0	0		
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

MUU JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS

HAJA-ASUTUSALUEEN VESIHUOLLON INVESTOINTIAVUSTUKSET

Hankekuvaus: Haja-asutusalueen vesihuollon avustaminen. Avustaminen on lopetettu vuoden 2016 alusta lukien.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-49 127	-23 000	0		
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

LAAJAKAISTAHANKE

Hanketavoite: Laajakaistahankkeen avustus. Hankkeella on kehitetty haja-asutusalueen asumispalveluja. Tavoitteena on ollut varmistaa nykyaikaiset tietoliikenneyhteydet kaikille kunnan asukkaille asuinpaikasta riippumatta. Hanke on uusinwestointia. Rakentaminen on aloitettu Etelä-Tuusniemeltä ja toteutettu Tuusniemen kirkonkylälle asti. Hanke on keskeytynyt.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot					
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMISHANKEVARAUS**Hankekuvaus:** Varaus elinkeinoelämän kehittämishankkeisiin esim. teollisuushalli.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot		-600 000			
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

PALVELUKESKUS**Hanketavoite:** Mäntykodin/sairaalan sisäpihan saneeraus.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-23 708		-5 000		
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

ENT. TERVEYSTALON SANEERAUS JA LAAJENNUS LASTEN PÄIVÄHOITOTILOIKSI**Hankekuvaus:** Ent. terveystalon saneeraus ja laajennus lasten päivähoitotiloiksi.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-293 599				
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

KIRKONKYLÄN KOULUKESKUKSEN SANEERAUS**Hanketavoite:** Opetuksen keskittäminen kirkonkylässä yhteen rakennukseen.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-599 707				
Investointitulot	110 330				
Rahoitusosuudet					
Omaisuuuden myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

MUUT HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET

Kunnantalon sisätilojen saneeraus	10 000
Yritystilojen saneeraus	10 000
Työsuojelukorjaukset	10 000
Toimintakeskus (työtoiminta) - sisäilmaongelma	27 000
Koulukeskuksen kunnostus- korjaukset	20 000
Hammashoitolan suunnittelu	13 000

Hanketavoite: Kunnan kiinteistökannan parantaminen, korjausinvestoinnin.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-23 749	-85 000	-90 000		
Investointitulot	2 113				
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

PALOASEMAN SANEERAUS

Hankekuvaus: Paloaseman tilojen saneeraus tarpeellisilta osiltaan. Kyseessä on korvausinvestointi.

Hankkeelle on myönnetty Palosuojelurahaston avustusta 250.000

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-271 425	-350 000			
Investointitulot		250 000			
Rahoitusosuudet		250 000			
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET**KANKAALAN ALUEEN TIESTÖN JATKORAKENTAMINEN**

Hanketavoite: Tiestön jatkorakentaminen Kankaalan teollisuusalueelle yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi. Kankaalantien jatke 337.000 e, Kankaalan alueen jatkosuunnittelu 20.000 e.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot			-357 000	-210 000	-200 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

LIIKENNEVÄYLIEN SANEERAUS

Hanketavoite: Kaavateiden ja paikoitusalueiden kunnostuskorjaukset

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot		-50 000			
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

MUUT KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Rantautumispaikkojen saneeraus (K) 10 000

Seinävuoren ja Kannassaaren laavut

"Teboilin parkkipaikka" 96 000

Moottorikelkkareitti (Soittu -Juojärvi

- Heinäveden raja) 20 000

Satama-alueen kehittäminen (U+K) 70 000

Hanketavoite: Kuntaimagon parantaminen saneerausinvestoinneilla.

Kyseessä on korvausinvestointeja.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-47 132	-30 000	-196 000	-51 000	-30 000
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

VESI- JA VIEMÄRIHUOLLON TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

Hanketavoite: Varautumissuunnitelman tuomat velvoitteet: vesilaitoksen ja viemärlaitoksen

korjausinvestoinnit.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot	-49 342	-50 000	-15 000	-40 000	-40 000
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					
= valtuustoon nähden sitovat erät					

VESITORNIN SANEERAUS

Hanketavoite: Vesitornin saneeraus sen puuosien huonokuntoisuuden ja sähköistyksen osalta.

Saneerauksen jälkeen vesitornin käyttöikä on 25-50 vuotta. Kyseessä on korjausinvestointi.

	TP 2015	TA+TAMU 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Kustannusarvio					
Investointimenot			-423 000		
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					
Omaisuuksien myynti					

= valtuustoon nähden sitovat erät

Kunnan tilojen käyttökorvaukset 1.1.2017 lukien.

Kunnantalo tilat

Valtuustosali	40 e/ 4 h + (ALV 24 %)
Kunnanhallituksen kokoushuone	30 e/ 4 h + (ALV 24 %)
Lautakuntien kokoushuone	30 e/ 4 h + (ALV 24 %)

Toimivien koulujen tilat

Koulukeskuksen iso sali	40 e/ 4 h+ (ALV 24 %)
Koulukeskuksen monitoimisali	50 e/ 4 h + (ALV 24 %)
Koulukeskuksen ruokala	40 e/ 4 h + (ALV 24%)
Koulukeskuksen keittiö	40 e/ 4 h + (ALV 24%)
Luokkahuone (riippumatta koulusta)	20 e/ 4 h + (ALV 24%)
Koulujen luokissa yöpyminen	30 e/yö/seurue + (ALV 24 %)

Muut tilat

Nuorisotila Pääatalo	30 e/ 4 h + (ALV 24%)
Toimintakeskuksen tilat	30 e/ 4 h + (ALV 24 %)

Satamapaviljonki (sisältää ALV:n 24 %)	45 e / 4 h
Grillikodan vuokra (sisältää ALV:n 24 %)	25 e/ 4 h
Torikahvion vuokra (sisältää ALV:n 24 %)	25 e/ 4 h

(vuokra peritään ulkoisilta ja sisäisiltä vuokraajilta, paitsi sisäiset vuokrat eivät sisällä ALV:a)

Mikäli tilan vuokraus ylittää 4 tuntia, peritään ylimenevistä vuokraustunneista vuokra 50 %:n alennuksella.

Muut perittävät korvaukset

Ovien aukaisu ja sulkeminen	55 e/kerta
Ovien aukaisu (asunnot)	35 e/kerta
Suomen lipun nosto ja lasku	50 e/kerta

Poliittisten puolueiden **luottamustoimiin liittyvien kokouksien** esim. ryhmäkokouksien **tilavarauksista ei peritä tilavuokraa.**

Niissä tapahtumissa, joissa **kunta** on yhdessä järjestämässä järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tapahtumia, mutta **toimii tapahtuman vastuullisena järjestäjänä, ei tilavuokraa peritä.**

Kaikista muista tilavuokrauksista korvaus peritään tilavuokraajilta, myös yleishyödyllisiltä yhteisöiltä, jaostoilta ja järjestöiltä. Mikäli tilojen käyttö on säännöllistä vähintään 5 kertaa lukukauden (kevät / syys) aikana, niin tällöin peritään ko. tilan käyttökorvaus koko lukukaudelta vain kerran.

Tilaisuuden jälkeen tilojen vuokraaja vastaa tilojen siisteydestä. Mikäli tilat joudutaan siivoamaan kunnan toimesta, peritään tilavuokraajalta todelliset siivouskulut.

TILOJEN VARAUS JA LASKUTUS

Toimivien koulujen tilojen osalta käytännössä käyttöluvan antaa koulun rehtori ja tilavaruksen/laskutuksen hoitaa koulusihteeri.

Kunnantalon käyttöluvan antaa tekninen johtaja, kokoustilojen laskutuksen hoitaa neuvon-tasihteeri ja tilojen käyttäjät antavat käytöstä ja laskutusta varten tarvittavat tiedot.

Muut tilat

Nuorisotila Päätalon, satamapaviljongin, grillikodan ja torikahvion **käyttöluvat antaa vapaa-aikasihteeri.**

Toimintakeskuksen tilojen **käyttöluvan antaa sosiaalihohtaja.** Ko. tilojen **laskutukset hoitaa kunnantalon neuvontasihteeri.**

Mikäli korvauksen perinnästä syntyy epäselvyyttä, tällöin asian ratkaisee **toimialan toimialajohtaja** jonka hallinnassa ko. tila on. Kyseinen toimialajohtaja tekee myös päätöksen niiden tilojen vuokraamisen osalta, joita ei ole mainittu yllä olevassa luettelossa.

Valokopiot

Sisäinen laskutushinta:	mustavalkoinen A4	0,10 e/sivu	(veroton hinta)
	mustavalkoinen A3	0,15	(veroton hinta)
	värillinen A4	0,30	(veroton hinta)
	värillinen A3	0,45	(veroton hinta)
	laminointi A4	0,80	(veroton hinta)
	laminointi A3	1,20	(veroton hinta)
Myynti ulkopuolisille:	mustavalkoinen A4	0,60 "	(2-puoleinen 0,90 e), sis. alv 24 %
	mustavalkoinen A3	0,90 "	(2-puoleinen 1,35 e) - " -
	värillinen A4	1,80 "	(2-puoleinen 2,70 e) - " -
	värillinen A3	2,70 "	(2-puoleinen 4,05 e) - " -
	laminointi A4	1,60 "	sis. alv 24 %
	laminointi A3	2,40 "	- " -
	kalvot A4	2,00 "	- " -
	faksit	1,00 "	- " -

Laskutettavat järjestöt/yhtiöt:

- 50 % alennus myynti ulkopuolisille hinnoista
- Laskutuslisä 5 euroa / lasku (6 kk välein)

Kopion oikeaksi todistamisesta korvaus on 0,50 euroa/sivu

KUNTOSALIN VUOSIMAKSU

Kunnanhallituksen 24.11.2014 § 161 päätöksen mukaisesti **kuntosalin vuosimaksu 40 euroa (sis. ALV 10 %).**

AUTOPAIKAT/-PISTOKKEET

Kunnantalo:

Maksut ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 10 €/kk lohkolämmitin

Kunnantalon lämmityspistokkeissa ei saa käyttää sisätilälämmitintä.

Koulukeskus:

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 10 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 20 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

Palvelukeskus:

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03 kutakin vuotta
Kuukausimaksu 10 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 20 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

Toimintakeskus:

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 10 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 20 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

Terveyskeskus:

Maksu ajalta 01.11.-31.12. ja 01.01.-31.03. kutakin vuotta
Kuukausimaksu 10 €/kk lohkolämmitin
Kuukausimaksu 20 €/kk lohkolämmitin ja sisätilälämmitin

Lyhytaikainen lämmityspistokkeen käyttö (kaikki kiinteistöt)

1 – 3 pv 1 €/pv

4 – 7 pv/tai viikko 4 €

TEKNINEN TOIMI, MAKSUT JA TAKSAT V. 2017

TAKSOJA JA MAKSUJA NOUDATETAAN ULKOISESSA JA SISÄISESSÄ LASKUTUKSESSA
TYÖLASKUTUKSISSA YLEISKUSTANNUSLIISÄ TODELLISTEN KUSTANNUSTEN MUKAAN

Venepaikkojen vuokrat

Levälahti:	- laituripaikat 70,97 e + alv 17,03 e (nykyinen hinta 88,00 e)	88,00 e/v
	- puomipaikat 26,61 e + alv 6,39 e (nykyinen hinta 33,00 e)	33,00 e/v
Tuusniemi:	- laituripaikat	
	- portin takana olevat 5,5 m 75,00 e + alv 18,00 e	93,00 e/v
	- puomin pituus 5,5 m 70,97 e + alv 17,03 e (nykyinen hinta 88,00 e)	88,00 e/v
	- puomin pituus 7,5 m 97,58 e + alv 23,42 e (nykyinen hinta 121,00 e)	121,00 e/v
	- telarantapaikat 35,48 e + alv 8,52 e (nykyinen hinta 44,00 e)	44,00 e/v
	- muut kunnan rantapaikat 31,45 e + alv 7,55 e (nykyinen hinta 39,00 e)	39,00 e/v

<u>Soran sisäinen hinta</u> (alv 0 %) (nykyinen hinta 2,40 e)	2,40 e/m³
---	-----------------------------

<u>Halot</u> (alv 0 %) (pilkevarastoon hankintahinnalla) (nykyinen hinta 47,00 e)	47,00 e/m³
--	------------------------------

<u>Pilkkeet</u> (alv 0 %) (nykyinen hinta 76,00 e)	76,00 e/m³
--	------------------------------

KUORMA-AUTO JA TRAKTORI

- Kuorma-auto; sis. kuljettajan 81,00 e + alv 19,44 e (nykyinen hinta 99,20 e)	100,44 e/h
- Kuorma-auto; sis. kuljettajan ja apumiehen 112,00 e + alv 26,88 e (nykyinen hinta 137,64 e)	138,88 e/h
- Traktori; sis. kuljettajan 57,00 e + alv 13,68 e (nykyinen hinta 69,44 e)	70,68 e/h

**Autoa tai traktoria ei vuokrata ilman kuljettajaa ja kuljettajineen
vain normaalin työajan puitteissa.**

VESI- JA VIEMÄRILAITOKSEN MAKSUT JA TAKSAT V. 2017

TAKSOJA JA MAKSUJA NOUDATETAAN ULKOISESSA JA SISÄISESSÄ LASKUTUKSESSA
TYÖLASKUTUKSISSA YLEISKUSTANNUSLISÄ TODELLISTEN KUSTANNUSTEN MUKAAN

VESIMAKSU

Käyttömaksu

- veroton hinta 1,42 e + alv 0,34 e
(nykyinen hinta 1,76 e)	1,76 e/m³

Perusmaksu

I veroton hinta 33,87 e + alv 8,13 e
(omakotitalot, paritalot / k=1,0)
(nykyinen hinta 42,00 e)	42,00 e/v
II veroton hinta 84,68 e + alv 20,32 e
(3 – 6 huoneiston rivitalot / k=2,5)
(nykyinen hinta 105,00 e)	105,00 e/v
III veroton hinta 135,48 e + alv 32,52 e
(7 – 12 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=4,0)
(nykyinen hinta 168,00 e)	168,00 e/v
IV veroton hinta 203,23 e + alv 48,77 e
(13 – 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=6,0)
(nykyinen hinta 252,00 e)	252,00 e/v
V veroton hinta 270,97 e + alv 65,03 e
(> 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=8,0)
(nykyinen hinta 336,00 e)	336,00 e/v

Tilapäiskulutus

- veroton hinta 1,42 e + alv 0,34 e
(nykyinen hinta 1,76 e)	1,76 e/m³

Rakennusaikainen vedenkulutus

- omakotitalo 60,73 e + alv 14,57 e
(nykyinen hinta 75,30 e)	75,30 e
- rivi- ja kerrostalo 166,11 e + alv 39,87 e
(nykyinen hinta 205,98 e)	205,98 e

Vesilaitoksen liittymismaksu

- veroton hinta 119,70 e + alv 28,73
(nykyinen hinta 148,43 e)	148,43 e/yksikkö

Pahkasalon liittymismaksu

- veroton hinta 3.300 e + alv 792,00 e
(nykyinen hinta 4.092,00 e)	4.092,00 e

JÄTEVESIMAKSU

Käyttömaksu

- veroton hinta 2,98 + alv. 0,72 e **3,70 e/m³**
(nykyinen hinta 3,70 e)

Perusmaksu

- I veroton hinta 79,84 e + alv. 19,16 e **99,00 e/v**
(omakotitalot, paritalot / k=1,0)
(nykyinen hinta 99,00 e)
- II veroton hinta 199,19 e + alv. 47,81 e **247,00 e/v**
(3 – 6 huoneiston rivitalot / k=2,5)
(nykyinen hinta 247,00 e)
- III veroton hinta 318,55 e + alv. 76,45 e **395,00 e/v**
(7 – 12 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=4,0)
(nykyinen hinta 395,00 e)
- IV veroton hinta 477,42 e + alv. 114,58 e **592,00 e/v**
(13 – 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot ym. / k=6,0)
(nykyinen hinta 592,00 e)
- V veroton hinta 637,10 e + alv. 152,90 e **790,00 e/v**
(> 18 huoneiston rivi- ja kerrostalot, koulut ym. / k=8,0)
(nykyinen hinta 790,00 e)

Viemärlaitoksen liittymismaksu

- veroton 2,10 + alv 0,50 e **2,60 e/m²**
(nykyinen hinta 2,60 e)

Lietteen käsittelymaksu

- umpikaivoliete 3,31 e + alv 0,79 e **4,10 e/m³**
(nykyinen hinta 3,91 e/m³)
- sakokaivoliete 11,47 e + alv 2,75 e **14,22 e/m³**
(nykyinen hinta 13,52 e/m³)

Pahkasalon liittymismaksu

- veroton hinta 7.700 e + alv 1.848,00 e **9.548,00 e**
(nykyinen hinta 9.548,00 e)

Jätevedenpuhdistamon kompostimulta

- veroton hinta 12,90 e/m³ + alv 3,10 e **16,00 e/m³**
(nykyinen hinta 16,00 e)

VESILAITOKSEN SUORITTAMISTA TÖISTÄ PERITTÄVÄT KORVAUKSET

1. veden katkaisu ja -kytkentä 56,23 e + alv 13,50 e
(nykyinen hinta 67,25 e)	69,73 e
2. mittarin poisottaminen + asennus 56,23 e + alv 13,50 e
(koskee tapauksia, joissa liittijä vastuussa)
(nykyinen hinta 67,25 e)	69,73 e
3. vesimittarin tarkastus 56,23 e + alv 13,50 e
(nykyinen hinta 67,25 e)	69,73 e
4. tonttivesijohdon asennus ja liitäntä 254,03 e + alv 60,97 e
(nykyinen hinta 312,50 e)	315,00 e
5. tarvikkeet hankintahinnalla	
6. laitospiehen tuntitaksa 32 e/h + alv 7,68 e
(nykyinen hinta 37,20 e/h)	39,68 e/h
7. vesimittarin luku vesilaitoksen toimesta 20 e/h + alv 4,80 e	24,80 e/h

TORIPAikkAMAKSU

Esitetään, että toripaikkamaksuja ei peritä v. 2017

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiltä kiinteistönhuoltopalvelusta perittävät maksut:

- Kiinteistö Oy Haapapuisto	451,30 + alv 108,31	559,61 e/kk
- Tuusniemen Virastotalo Oy	1.310,30 + alv 314,77	1.624,77 e/kk
- As Oy Tuusniemen Harju	383,40 + alv 92,02	475,42 e/kk
- As Oy Nahkuri	811,10 + alv 194,66	1.005,76 e/kk
- As Oy Turula Harjutie	586,10 + alv 140,66	726,76 e/kk
- As Oy Turula Kenttätie	478,40 + alv 114,82	593,22 e/kk
- As Oy Turula Keskitie	547,60 + alv 131,42	679,02 e/kk
- Kiinteistö Oy Meijerinranta	642,20 + alv 154,13	796,33 e/kk

KUSTANNUSTEN JAKOPERUSTEITA**KIINTEISTÖJEN HUOLTOPALVELUT**

- Yläkoulu	51.600 e/vuosi
- Alakoulu	55.600 e/vuosi
- Lukio	25.800 e/vuosi
- Esikoulu	12.000 e/vuosi
- Kirjasto	8.600 e/vuosi
- Kansalaisopisto	5.700 e/vuosi
- Palvelukeskus	14.800 e/vuosi
- Palvelukeskus, laajennus	14.800 e/vuosi
- Keskuskeittiö	7.500 e/vuosi
- Liikuntapaikat	25.900 e/vuosi
- Päiväkot (Neuvokas)	9.800 e/vuosi
- Nuorisotila	8.600 e/vuosi
- Paloasema	5.600 e/vuosi
- Terveyskeskus	12.000 e/vuosi
- Sairaala	12.400 e/vuosi
- Päivätoiminta	9.900 e/vuosi
- Satamapaviljonki	2.400 e/vuosi
- Vanha alakoulu	1.000 e/vuosi
- Tuusjärven koulu/lähiliikuntapaikka	2.800 e/vuosi
- Kuntosali	8.600 e/vuosi

TUUSNIEMEN YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN TAKSA

1 § Soveltamisala

- 1.1 Ympäristönsuojelulain (527/2014), jätelain (646/2011), vesilain (587/2011 ja merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa peritään käsittelymaksu tämän taksan mukaisesti.

2 § Maksujen määräytymisperusteet

- 2.1 Ympäristönsuojeluviranomaisen maksut perustuvat luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelyn keskimääräiseen omakustannusarvoon, joka sisältää asian käsittelystä viranomaiselle aiheutuneet kokonaiskustannukset.
- 2.2 Kokonaiskustannuksiin kuuluvat asian käsittelystä aiheutuvien erilliskustannusten lisäksi käsittelyn aiheuttama osuus hallinto-, toimitila- ja pääomakustannuksista sekä muista viranomaisen yhteiskustannuksista. Kokonaiskustannuksiin kuuluvat lisäksi asianosaisten kuulemisesta sekä hakemuksen ja päätöksen tiedottamisesta aiheutuvat kulut. Kuulemisesta ja tiedottamisesta aiheutuvat keskimääräiset kustannukset ovat **400 euroa** (400 € v. 2016).
- 2.3 Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen asian käsittelyn omakustannusarvo on **50 euroa tunnilta** (50 €/h v. 2016).

3 § Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelymaksut

- 3.1 Lupien, ilmoitusten ja muiden asioiden käsittelystä perittävät maksut on esitetty liitteenä olevassa maksutaulukossa.

4 § Menettelyn laajuudesta johtuvat lisämaksut

- 4.1 Edellä 3 §:ssä mainitun maksun lisäksi peritään asian käsittelystä seuraavat lisämaksut:
- a) asiantuntijaviranomaisen lausunto erillisen laskun mukaisesti sekä vähintään **65 euroa lausunnolta** (65 € v. 2016).
 - b) konsultti- tai asiantuntijaselvitys erillisen laskun mukaisesti
 - c) ympäristönsuojeluasetuksen 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuulemistilaisuuden tai katselmuksen järjestämisestä aiheutuneet kulut sekä **65 euroa tilaisuudelta** (65 € v. 2016).

MAKSUTAULUKKO v. 2017**5 § Maksun alentaminen**

- 5.1 Mikäli asian käsittelyn vaatima työmäärä on merkittävästi keskimääräistä vähäisempi, voidaan käsittelymaksu määrätä 35 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.2 Toiminnan olennaista muuttamista tai lupapäätöksen tarkistamista tai uudistamista koskevan hakemuksen sekä ilmoituksen uudistamisen käsittelymaksu voidaan määrätä 50 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.3 Luvan tai ilmoituspäätöksen teknisluontoisesta muuttamisesta tai muusta lupamääräysten vähäisestä muutoksesta, jonka vaatima työmäärä on merkittävästi keskimääräistä pienempi, voidaan käsittelymaksu määrätä 90 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.4 Ympäristönsuojelulain voimaannpanosta annetun lain (113/2000) 5 §:n 2 momentissa ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa peritään kuitenkin 3 §:n mukainen maksu, jos asian käsittelyn vaatima työmäärä vastaa uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä.
- 5.5 Hakemuksen kohteena olevan laitoksen tai toiminnan käytössä olevan varmennetun ympäristöasioiden hallintajärjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän taikka energiasäästösopimusten, joiden voidaan katsoa vähentävän tarvetta selvittää toimintaa tai antaa tarkkailua ja seurantaa koskevia lupamääräyksiä, perusteella käsittelymaksu voidaan määrätä 10 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.6 Eläinsuojien käsittelymaksu, mikäli kyseisellä tilalla toteutetaan maatalouden ympäristötukijärjestelmään liittyviä vapaaehtoisia vesiensuojelutoimenpiteitä, voidaan määrätä 35 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 5.8 Jos hakemus koskee sellaista ympäristölupaa edellyttävää laitosta tai toimintaa tai ympäristönsuojelulain 10 luvun mukaisten ilmoitusten käsittelyä, jota koskevasta kuulutuksesta ilmoittamista sanomalehdessä on asian vähäisen merkityksen tai muutoin pidettävä ilmeisen tarpeettomana, vähennetään 3 §:n mukaisesta maksusta **250 euroa** (250 € v. 2016).

6 § Hakemuksen, ilmoituksen tai muun asian peruuttaminen tai raukeaminen

- 6.1 Mikäli hakija peruuttaa hakemuksensa, ilmoituksensa tai muun asian taikka asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa raukeaa muusta syystä ennen päätöksen antamista ja viranomainen on ryhtynyt oleellisiin toimiin hakemuksen käsittelemiseksi, peritään 3 §:n mukaisesta maksusta 50 prosenttia sekä muut hakemuksen käsittelystä aiheutuneet kustannukset 4 §:n ja 5 §:n mukaisesti.

7 § Hakemuksen tai ilmoituksen hylkääminen tai tutkimatta jättäminen

- 7.1 Hakemuksesta tai ilmoituksesta, josta on tehty hylkäävä päätös, peritään tämän taksan mukainen maksu. Mikäli hylkäävän päätöksen perusteet ovat niin selkeät, että asian laajemmalle käsittelylle ei ole ollut perusteita, voidaan maksu määrätä 70 prosenttia 3 §:n mukaista maksua pienemmäksi.
- 7.2 Jos hakemus tai ilmoitus on päätetty jättää tutkittavaksi ottamatta, maksua ei peritä.

MAKSUTAULUKKO v. 2017**8 § Palautetun hakemuksen käsittelymaksu**

- 8.1 Tuomioistuimen muutoksenhaun johdosta uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian tämän taksan mukaisesta käsittelymaksusta vähennetään, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä on peritty.
- 8.2 Jos tuomioistuin muutoksenhaun johdosta kumoaa päätöksen sen vuoksi, että hakija ei ole ollut hakemansa luvan tarpeessa, palautetaan mahdollisesti peritty maksu kokonaisuudessaan.

9 § Vakuuspäätöksen maksu

- 9.1 Ympäristönsuojelulain 101 §:n mukaisen vakuuden hyväksymistä koskevan asian käsittelystä peritään lisämaksu, joka on 15 prosenttia kyseistä toimintaa koskevasta 3 §:n mukaisesta maksusta.

10 § Maksun kohtuullistaminen tai määrääminen poikkeustapauksissa

- 10.1 Milloin tämän taksan soveltaminen johtaa luvan, ilmoituksen tai muun asian luonne ja merkitys huomioon ottaen kohtuuttoman suureen maksuun, voidaan erityisistä syistä käsittelymaksu määrätä 3 §:n mukaista maksua alhaisemmaksi. Maksun tulee tällöinkin kattaa viranomaiselle aiheutuneet 4 §:n mukaiset kustannukset ja sen tulee olla suuruudeltaan vähintään 50 prosenttia 3 §:n mukaisesta maksusta.
- 10.2 Milloin tämän taksan soveltaminen johtaa luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelyn laajuus ja työmäärä huomioon ottaen kohtuuttoman pieneen maksuun, voidaan erityistapauksissa käsittelymaksu periä 3 §:n mukaisista maksuista poiketen myös asian käsittelyajan perusteella lasketun omakustannusarvon ja muiden asian käsittelystä aiheutuneiden erilliskustannusten perusteella. Tällöin maksun määräämiseen tulee liittää laskelmaperuste maksulle sekä erittely muista erilliskustannuksista.

11 § Maksusta, maksun palauttamisesta ja poikkeuksesta päättäminen

- 11.1 Maksusta, maksun palauttamisesta, maksun alentamisesta ja maksun lykkäämisestä määrää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pääasiaa koskevassa päätöksessä tai samanaikaisesti annettavalla erillisellä päätöksellä. Mikäli maksusta tehdään erillinen päätös, tulee päätös ja maksulippu lähettää maksuvelvolliselle samalla kun pääasiaa koskeva päätöskin.

12 § Maksun suorittaminen ja periminen

- 12.1 Maksu on suoritettava 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun asiaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. Viivästyneestä maksusta peritään kulloinkin voimassa olevaa viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.
- 12.2 Mikäli tämän taksan mukaista maksua ei muistutuksesta huolimatta ole maksettu, voidaan se periä ulosottoina ilman erillistä tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (706/2007) säädetään.

MAKSUTAULUKKO v. 2017**13 § Taksan soveltaminen**

- 13.1 Maksu määräytyy tämän taksan mukaisesti asioissa, jotka ovat tulleet vireille sekä joista on kuulutettu tai muuten annettu tieto asianosaisille tämän taksan voimaantuloapäivän jälkeen.

14 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

- 14.1 **Tämä taksa tulee voimaan 01.01.2017**

- 13.2 Ympäristölupa-asioiden käsittelystä, jotka ovat tulleet vireille ja joista on kuulutettu tai asiasta on muutoin annettu tieto asianosaiselle ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, peritään käsittelymaksu aiemmin voimassa olleen ympäristölupataksan mukaisesti.

Nämä maksuperusteet ovat Tuusniemen kunnan teknisen lautakunnan XX.XX.2016 § XX ja Tuusniemen kunnanvaltuuston hyväksymät XX.XX.2016 § XX.
Näiden maksujen perusteella määrätyt maksut eivät ole arvonlisäverollisia.

Näiden maksujen päätöksellä kumotaan Tuusniemen kunnanvaltuuston XX.XX.2015 hyväksymät ympäristönsuojeluviranomaisen taksat.

MAKSUTAULUKKO v. 2017

LAITOS TAI TOIMINTA

Käsittely Maksu

Ympäristölupaa edellyttävä laitos tai toiminta (YSA 7 §)

aika (h)	Euroa (€)	
	2017	2016

Metsäteollisuus

Sahalaitos tai viilutehdas

80 4 200 4 200

Puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos

60 4 200 4 200

Metalliteollisuus

Metallien tai muovien elektrolyyttistä tai kemiallista pintakäsittelyä suorittava laitos, piirilevyvalmistamo, peittaamo, fosfointilaitos tai alumiinin anodisointilaitos

60 4 200 4 200

Energiatuotanto

Öljyä, kivihiiltä, puuta, turvetta, kaasua tai muuta poltettavaa ainetta käyttävä voimalaitos, kattilalaitos tai muu laitos

60 4 500 4 500

Kemian teollisuus

Voiteluöljytehdas

80 4 200 4 200

Pinta-aktiivisia aineita tai pesuaineita valmistava tehdas

80 3 495 3 495

Kemikaalien tai polttonesteiden varastointi tai käsittely

Polttonesteiden jakeluasema

40 3 000 3 000

Muu vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto

40 3 000 3 000

Kivihiilivarasto

40 3 000 3 000

Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävä toiminta

Laitos, jossa käytetään haihtuvia orgaanisia yhdisteitä

60 4 500 4 500

Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto

Kivenlouhimo tai muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta

30 3 200 3 200

Kiinteä tai tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, asfalttiasema tai kalkkikiven jauhatus

30 3 200 3 200

Mineraalituotteiden valmistus

Kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas

40 2 800 2 800

Kevytsofitehdas tai kevytbetonitehdas

40 2 800 2 800

Keramiikka- tai posliinitehdas

40 2 800 2 800

Kuitusementtilevytehdas

50 3 000 3 000

Nahan tai tekstiilien laitospesä tai käsittely

Tekstiilien vesipesä tai kemiallinen pesä

30 3 000 3 000

Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus

Teurastamo

40 3 200 3 200

Lihanjalostuslaitos taikka muu lihaa tai lihatuotteita käsittelevä laitos

40 3 200 3 200

Kalastustuotteita käsittelevä laitos

40 3 200 3 200

Maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos taikka jäätelötehdas

50 3 200 3 200

Perunan tai juuresten käsittely- tai jalostuslaitos

30 3 200 3 200

Vihannes-, juurikas-, hedelmä- tai marjavalmistetehdas taikka einestehdas

30 3 200 3 200

Makeistehdas taikka leipomo

40 3 200 3 200

Virvoitusjuomatehdas tai virvoitusjuomien pullottamo

40 3 200 3 200

Panimo, mallastehdas taikka mallas- tai alkoholijuomien pullottamo

50 3 200 3 200

Rehunsekoittamo

40 3 200 3 200

Kahvipaahtimo tai tupakkatehdas

40 3 200 3 200

Eläinsuojat ja kalankasvatus

Eläinsuoja

20 1 900 1 900

Turkistarha

20 1 900 1 900

LAITOS TAI TOIMINTA

Käsittely

Maksu

aika (h)

Euroa (€)

2017 **2016**Liikenne

Muu lentopaikka kuin lentoasema

50 **4 100** 4.100

Linja-auto-, kuorma-auto- tai työkonevarikko

20 **2 200** 2 200

Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata

50 **5 000** 5 000Jäte- ja vesihuolto

Louhostoiminnassa syntyneen pysyvän jätteen kaatopaikka

40 **3 200** 3 200

Laitos, jossa poltetaan maa- ja metsätalouden kasviperäistä jätettä ja käsittelemätöntä puujätettä

50 **4 000** 4 000

Laitos tai paikka, jossa hyödynnetään tai käsitellään siinä toiminnassa tai sillä paikalla syntyneitä ongelmajätteitä

40 **4 100** 4 100

Kotitaloudessa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa syntyneen ongelmajätteen vastaanottopaikka

40 **4 100** 4 100

Kompostointilaitos

50 **4 100** 4 100

Muu jätteiden hyödyntämis- tai käsittelylaitos taikka jätteiden hyödyntämis- tai käsittelypaikka

50 **4 100** 4 100

Muu jätteiden ammattimainen tai laitosten hyödyntäminen tai käsittely

50 **4 100** 4 100

Jätevesien puhdistamo tai jätevesien johtaminen muualle kuin yleiseen viemäriin

20 **1 500** 1 500Muu toiminta

Ulkona sijaitseva ampumarata

70 **5 000** 5 000

Laitosmainen, pääosin ulkona tapahtuva hiekkapuhallus

20 **2 200** 2 200

Eläintarha tai huvipuisto

50 **2 200** 2 200

Krematorio

40 **4 100** 4 100**Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen toiminta, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta**20 **1 300** 1 300**Ympäristönsuojelulain 12 luvun mukaisten ilmoitusten käsittely**

Tilapäistä melua tai tärinää aiheuttava toiminta

5 **550** 550

- Järjestöt ja yleishyödylliset yhteisöt

65 €/v 65

Koeluontoinen toiminta

10 **800** 800

Poikkeukselliset tilanteet

10 **620** 620**Vesilain mukaisten asioiden käsittely**

Talousveden ottamisen rajoittaminen (VL 1:16§)

5 **300** 300

Tutkimuslupa (VL 1:31§)

5 **250** 250

Ojitusasiat (VL 6:12§)

10 **800** 800

Vesijohdon tai viemärin rakentaminen (VL 9:18§; 10:7§)

5 **250** 250**Muiden asioiden käsittely**

Tarkkailusuunnitelman käsittely ja hyväksyminen

5 **250** 250

Muiden, kuin haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireille paneman ilmeisen perusteettoman asian käsittely

10 **367** 367

Muu ympäristönsuojelulain mukaisen asian käsittely, euroa / tunti

200 **65** **65**

Tuusniemen kunnassa maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta, ottamistoiminnan valvonnasta sekä muista viranomaistehtävistä suoritettavat maksut.

1 § YLEISTÄ

Maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta ja ottamistoiminnan valvonnasta sekä muista viranomaistehtävistä luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan maa-aineslain (555/81) 23 §:n sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) 145 §:n nojalla kunnalle tämän taksan mukaan määräytyvän maksun.

2 § TARKASTUSMAKSU

2016 2017

Ottamissuunnitelman tarkastamisesta luvan hakijan on suoritettava kunnalle seuraavat maksut:

2.1	Suunnitelmaa kohti	200 €	200 €
	+ ottamisalueen pinta-alan mukaan sekä lisäksi hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesmäärän tilavuuden mukaan	0,01 €/m ³	0,01 €
	Kuitenkin vähintään.....		350 €
2.2	Ottamissuunnitelman muutos; siltä osin kuin se koskee voimassa olevan ottamisluvan mukaista aluetta ja ylittää aikaisemmassa luvassa otettavaksi myönnetyn maa-ainesmäärän		
	muutosta kohti	200 €	200 €
	sekä lisäksi hakemuksessa esitetyn aikaisemman luvan ylittävän maa-ainesmäärän tilavuuden mukaan	0,01 €/m ³	0,01 €
2.3	Laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan vähäinen hanke, josta ei tarvitse laatia erillistä ottamissuunnitelmaa	200 €	200 €
2.4	Tarkastusmaksua määrättäessä, hakemuksessa otettavaksi esitetystä maa-ainesten määrästä, otetaan 1.000.000 m ³ ylittävältä osalta huomioon 50 %.		
2.5	Jos lupahakemus hylätään, peritään tämän taksan mukaisesta maksusta 50 % kuitenkin vähintään 100 € (100 €/2016).		
2.6	Mikäli luvanhakija peruuttaa lupahakemuksensa ennen kuin lupaviranomainen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin ottamissuunnitelman tarkastamiseksi, palautetaan peritty tarkastusmaksu hakemuksesta kokonaan.		
	Mikäli lupaviranomainen on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin ottamissuunnitelman tarkastamiseksi ja lupahakemus peruutetaan ennen päätöksen antamista, peritään toimenpiteitä vastaava osuus maksusta.		
2.7	Jos lupa peruutetaan tai lupamääräyksiä muutetaan maa-aineslain 16 §:n 2 kohdan perusteella, lupaviranomainen voi palauttaa peritystä tarkastusmaksusta ottamatta jäävään maa-ainesmäärän tilavuutta vastaavan osan.		
2.8	Jos luvansaaja luopuu maa-ainesten ottamisesta aloittamatta sitä tai luvan voimassa ollessa, tarkastusmaksua ei palauteta.		
2.9	Hakijan on suoritettava 1 §:ssä tarkoitettu maksu ennen päätöksen antamista. Mikäli maksua ei suoriteta määräajassa, erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa korkolain mukaan.		

3 § VALVONTAMAKSU

Ottamistoiminnan valvonnasta luvanhaltijan on suoritettava vuosittain seuraavat maksut:

3.1 Lupapäätöksessä otettavaksi myönnetyn vuotuisen maa-ainesten

määrän mukaan	0,044 € / k-m ³	0,044 €
+ ottamisalueen pinta-alan mukaan		
Kuitenkin vähintään.....	115 €	115 €

Mikäli lupapäätöksessä otettavaksi myönnetty vuotuinen maa-ainesten ottamismäärä ylittää 20.000 m³, otetaan 20.000 m³ ylittävältä maa-ainesten määrän osalta huomioon 50 % vuotuista valvontamaksua määrättäessä.

Mikäli lupapäätöksessä ei ole esitetty vuotuisia maa-ainesten ottamismääriä, jaetaan valvontamaksua määrättäessä otettava maa-ainesten kokonaismäärä luvan voimassaoloajan vuosien määrällä ja käytetään näin saatua keskiarvoa vuotuisen valvontamaksun määräämisen perusteena.

Mikäli lupa on voimassa vain osa vuotta, peritään kyseiseltä vuodelta vain sitä vastaava osuus otettavaksi sallitun maa-ainesmäärän mukaisesta vuotuisesta valvontamaksusta. Mikäli ottamismäärä ylitetään, tulee toimia kohdan 3.5 mukaisesti.

3.2 Luvanhaltija on velvollinen maksamaan ensimmäisen vuotuisen valvontamaksun ennen ottamistoimintaa ryhtymistään ja seuraavat valvontamaksut vuosittain kunnan määräämänä ajankohtana ennakoon.

Erityisestä syystä voidaan hakemuksesta päättää, että valvontamaksu peritään vuosittain kunakin vuonna otetun maa-ainesmäärän mukaan jälkikäteen. Tällöin luvanhaltijan on ilmoitettava ennen ottamistoimintaan ryhtymistään valvontaviranomaiselle ottamisen alkamisajankohta, kesto ja arvio otettavasta maa-ainesmäärästä.

3.3 Mikäli luvanhaltija ilmoittaa kirjallisesti valvontaviranomaiselle etukäteen ennen vuotuisen valvontamaksun määräämistä, ettei maa-aineksia ko. vuonna oteta, luvanhaltijalta ei peritä kyseisen vuoden valvontamaksua.

3.4 Mikäli luvanhaltija ennen lupa-ajan päättymistä ilmoittaa lopettaneensa kokonaan lupapäätöksessä tarkoitetun maa-ainesten oton ja lupaan liittyvät velvoitteet ovat tulleet täytetyiksi, ei valvontamaksuja ko. vuoden jälkeisiltä vuosilta peritä.

Mikäli lupa peruutetaan maa-aineslain 16 §:n perusteella, ei valvontamaksuja ko. vuoden jälkeisiltä vuosilta peritä edellyttäen, että lupaan liittyvät velvoitteet ovat tulleet täytetyiksi otetulta osalta. Lupavelvoitteiden loppuunsaattamisen valvonnasta aiheutuneet kustannukset kuitenkin peritään.

3.5 Mikäli vuotuinen myönnetty ottamismäärä ylitetään, luvanhaltijan/ottajan on ilmoitettava ylityksestä kirjallisesti valvontaviranomaiselle ja kunnalla on oikeus periä ylityksen osuus valvontamaksusta heti. Vastaava oikeus kunnalla on, jos maa-aineksia otetaan 2.3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaisesti.

3.6 Mikäli valvonta vaatii erityistoimenpiteitä, voidaan valvontakulut periä toimenpiteistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten mukaan.

Valvonnan suorittamiseksi tehty tarkastus	140 €	140 €
---	-------	-------

3.7 Mikäli lainvastaisen kotitarveoton johdosta valvontaviranomainen ryhtyy tarkastus-, keskeyttämis- tai muihin toimenpiteisiin peritään aiheutuneet kulut noudattaen tätä taksaa soveltuvin osin.

3.8 Saman luvanhaltijan lähekkäin sijaitsevien ottamisalueiden valvonnasta peritään --- %:a ottamismäärien mukaan määräytyvästä ko. ottamisalueiden valvontamaksun summasta.

4 § KUULEMINEN

- 4.1 Naapurin tai asianosaisen kuuleminen 30 € / kuultava 30 €
- 4.2 Hakemuksesta kuuluttaminen/lehti-ilmoitus, **Ilmoituskulut**

5 § VAKUUDET

- 5.1 Lupa maa-aineslain mukaisen toimenpiteen suorittamiseen ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa
- 5.2 Vakuuden hyväksyminen
- 5.3 Vakuuden vaihtaminen/muuttaminen 40 €/vakuus 40 €

Vakuuden määrä

Lupamääräysten noudattamiseksi on hakijan annettava hyväksyttävä vakuus ennen ottamistoiminnan aloittamista. Vakuuden on oltava voimassa vähintään puoli vuotta yli hyväksytyn ottamistoiminnan voimassaoloajan.

Louhinta	3.500 € / ha + 0,035 € / k-m³	3.500 € + 0,035 €
Kaivutyö	2.000 € / ha + 0,035 € / k-m³	2.000 € + 0,035 €

6 § PAKKOKEINOPÄÄTÖKSET

- 6.1 Valvontaviranomaisen tai sen määräämän viranhaltijan ottamisen keskeyttämis päätös (MAL 15 §) 200 € 200 €
- 6.2 Valvontaviranomaisen päätös velvoitteiden noudattamisesta (MAL 14 §) 200 € 200 €
- 6.3 Uhkasakon asettamispäätös (MAL 14 §) 200 € 200 €
- 6.4 Teettämisuhan asettamispäätös (MAL 14 §) 200€ 200 €
- 6.5 Uhkasakon tuomitsemispäätös (uhkasakko L 10 §) 200 € 200 €
- 6.6 Teettämisuhan täytäntöönpano (uhkasakko L 15 §) 200 € 200 €

7 § LUVAN VELVOITTEISTA VAPAUTTAMINEN (MAL 13 a §)

Jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen on siirretty toiselle ja hakemuksesta luvan haltija vapautetaan lupaan liittyvistä velvoitteista sekä hyväksytään hänen tilalleen toinen, peritään velvoitteista vapautetulta 130 € (130 €/2016).

Mikäli maa-aineslain 12 §:n mukainen vakuus vaaditaan uudelta luvanhaltijalta, peritään häneltä 5 §:n mukainen maksu.

8 § MAKSUPERUSTEITA

- 8.1 Otettavan maa-aineksen tilavuutena pidetään maksuja määrättäessä maa-aineksen luonnonvaraista tilavuutta (kiintokuutiometrimäärää). Mikäli valvontamaksu peritään jälkikäteen, muunnetaan irtokuutiometrit kiintokuutiometreiksi jakamalla määrät seuraavilla muuntoluvuilla:

sora	1,25
hiekkä	1,25
louhe	1,8
savi	1,6
multa	1,4

- 8.2 Maksuperusteet ovat yhtäläiset kaikille maa-aineslain mukaan luvanvaraisille maa-aineksille.
- 8.3 Jos tarkastus- tai valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta toimenpiteestä taikka siitä, että toimenpiteen suorittaja muutoin on laiminlyönyt hänelle kuuluvat velvollisuutensa, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon kunnalle aiheutuvat ylimääräiset kulut. Mikäli maksua ei suoriteta määräajassa, erääntyneelle maksulle on suoritettava korkoa korkolain mukaan.
- 8.4 Maksuihin sisältyy kunnan asiakirjojen lunastuksesta määräämä maksu.
- 8.5 Taksan mukaisia maksuja määrättäessä otetaan huomioon toimenpiteen laajuus, vaativuus ja viranomaisten käyttämä aika ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Tämän perusteella maksua voidaan hankkeen vaativuuden mukaan laskea tai korottaa, mikäli toimenpide olennaisesti poikkeaa keskimääräisestä tasosta.

Vaativuuden hanke, maksua alennetaan	_____ %	_____ %	
Vaativa hanke, maksua korotetaan	_____ %	_____ %	_____ %
Erittäin vaativa hanke, maksua korotetaan	_____ %	_____ %	

- 8.6 Tarkastusmaksu määrätään maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.
- Valvontamaksu määrätään ensimmäisen kerran maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan ja sen jälkeen sitä tarkistetaan vuosittain kunakin vuonna valvontamaksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan.
- 8.7 Palautuksen määrä lasketaan maksun määräämishetkellä voimassa olleen taksan mukaan.
- 8.8 Maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyssä peritään maa-ainestaksa + 50 % ympäristölupataksasta (malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto).

9 § MAKSUPERUSTEIDEN HYVÄKSYMINEN JA VOIMAANTULO

Nämä maksuperusteet ovat Tuusniemen teknisen lautakunnan XX.XX.2016 hyväksymät § XX ja Tuusniemen kunnanvaltuuston hyväksymät XX.XX.2016 § XX ja tulevat voimaan 01.01.2017 alkaen.

Näiden maksujen päätöksellä kumotaan Tuusniemen kunnanvaltuuston XX.XX.20XX hyväksymät maa-ainesten ottamissuunnitelmantarkastamisesta ja ottamistoiminnan valvonnasta suoritettavat maksut.

Näiden maksujen perusteella määrättyt maksut eivät ole arvonnisäverollisia.

TUUSNIEMEN KUNTA**RAKENNUSVALVONTATAKSA V. 2017****Sisältö**

- 1 § Yleistä
- 2 § Rakennusluvut
- 3 § Toimenpideluvat ja -ilmoitukset
- 4 § Purkamisluvat
- 5 § Maisematyöluvat
- 6 § Muita lupakäsittelyn ja rakennustyön valvonnan viranomaistehtäviä
- 7 § Voimassaoleviin lupiin liittyvät päätökset
- 8 § Paikan ja korkeusaseman merkitseminen sekä sijaintikatselmus
- 9 § Rakennusrasite, yhdyskuntatekninen laite, veden johtaminen, ojittaminen, kiinteistöjen yhteisjärjestely ja luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen
- 10 § Rakennusten kunnossapito sekä luvaton ja luvanvastainen rakentaminen
- 11 § Poikkeamispäätös, suunnittelutarveratkaisu ja vähäinen poikkeus
- 12 § Muut maksuperusteet ja -ehdot
- 13 § Maksujen hyväksyminen ja voimaantulo

Maksut maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen viranomaistehtävissä (rakennusvalvontaviranomainen)

1 § Yleistä

Maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaan luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan viranomaistehtävistä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Maksu voidaan periä ennalta. Jos toimenpide jää kokonaan tai osittain suorittamatta, maksu palautetaan hakemuksesta perusteettomilta osilta.

Jos tarkastus- ja valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuuluvan tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suoritetuista toimista kunnalle aiheutuneet kulut.

Luvassa määrätty katselmukset on pidettävä luvan voimassa ollessa ja katselmusten toimittamista on pyydyttävä rakennusvalvontaviranomaiselta luvan voimassa ollessa.

Eräntyneelle maksulle on suoritettava korkoa siten kuin korkolaissa säädetään. Maksut voidaan periä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Kun tämän taksan mukainen maksu määrätään valvontatyömäärän mukaan, kunnan viranhaltija määrää kunkin valvontatehtävän maksun liukuvasti kunnan hyväksymän taksan ala- ja ylärajan puitteissa.

Jos rakennusvalvonnan yhteydessä tarjotaan palveluja, jotka eivät kuulu viranomaistehtäviin, kunta laatii ja hyväksyy erillisen rakennusvalvonnan palvelutaksan.

Tämä taksa on kokonaisuus ja eri toimenpiteiden maksut on sijoitettu omiksi ryhmikseen, joista muodostuu lopullinen maksu.

2 § Rakennusluvut

- Rakennuksen rakentamisen tai laajentamisen valvonta (vrt. MRL 125.1 §, 125.2 §, 134–137 §)
- Yksinkertaisen tai vähäisen rakentamisen tai laajentamisen valvonta (vrt. MRL 125.1 § ja MRL 125.2 §)
- Rakennuksen perusteellisen tai kerrosalaa lisäävän korjaamisen valvonta (vrt. MRL 125.2)
- Käyttäjien turvallisuuteen vaikuttavan korjaamisen tai rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksien valvonta, myös hormin ja tulisijan rakentaminen olemassa olevaan rakennukseen (vrt. MRL 125.3 § ja 125.4 §).
- Erilaisten rakennuslupaa edellyttävien rakennusten ja hankkeiden valvonta (vrt. MRL 113 §, 115 §, 125 § ja 125 § ja 125.5 §, 176 §)
- Maksuun sisältyy rakennustyönjohdon hyväksynnän valvonta (samaan aikaan tai erikseen haettuna) (vrt. MRL 122 §)

2.1

Rakennuksen rakentaminen (MRL 125.1 §) tai laajentaminen (MRL 125.2 §)

Maksu rakennusta kohti **330** euroa (330 €/2016) ja lisäksi rakennuksen/laajennuksen kokonaisalan mukaan **5** euroa/m² (5 €/2016).

Jos omakotitalon tai loma-asunnon lupahakemuksen yhteydessä esitetään asumiseen liittyvä erillinen talousrakennus, peritään yksi rakennusyksikkömaksu.

2.2

Erillisen sauna- tai talousrakennuksen taikka rakenteiltaan ja varusteiltaan yksinkertaisen/vähäisen rakennuksen taikka katoksen rakentaminen (MRL 125.1 §) tai laajentaminen (MRL 125.2 §)

Maksu rakennusta kohti **200** euroa (200 €/2016) ja lisäksi rakennuksen kokonaisalan mukaan **3** euroa/m² (3 €/2016).

2.2.1 Maksu erillistä katosta/rakennelmaa kohti 200 euroa ja lisäksi 1,20 €/m².

2.3

Rakennuksen rakentamiseen verrattava tai kerrosalaa lisäävä korjaus- ja muutostyö (MRL 125.2 §)

Rakennuksen korjaus- ja muutostyö, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen tai rakennuksen kerrosalaan laskettavan tilan lisääminen, maksu rakennusta kohti **225** euroa (225 €/2016) ja lisäksi rakennuksen muutettavan tai lisättävän osan kokonaisalan mukaan **3** euroa/m² (3 €/2016).

2.4

Turvallisuus- tai terveys oloihin vaikuttava korjaus- ja muutostyö sekä käyttötarkoituksen olennainen muutos (MRL 125.3 § ja 125.4 §)

Rakennuksen korjaus- ja muutostyö, jolla on vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin sekä rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muuttaminen, maksu rakennusta/LVI-järjestelmää kohti **225** euroa (225 €/2016) ja lisäksi rakennuksen muutettavan osan kokonaisalan mukaan **3** euroa/m² (3 €/2016).

Omakotitalon, loma-asunnon ja asumiseen liittyvän talousrakennuksen vähäisen korjaus- ja muutostyön perusmaksu on puolet tämän kohdan mukaisesta maksusta.

2.5 Muut toimenpiteet, jotka maankäyttö- ja rakennuslain 113 §:n perusteella ovat rakennuksia ja vaativat 125 §:n perusteella rakennusluvan:

Tuulivoimala (suurikokoiset),

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 525** euroa / tuulivoimayksikkö.

Kevytrakenteinen rakennelma tai pienehkö laitos rakennuslupana,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa.

Laituri (suurikokoinen),

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa.

Matkaviestintukiasema ja masto,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa.

Kylmäasema ja mittarikatos,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa.

Mainospylonit,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa.

Ravintolateltta ja vastaava,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa.

Muut toimenpiteet, jotka edellyttävät rakennuslupaa,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 350** euroa (200 - 350 €/2016).

Tämän 2 §:n mukaisista määräaikaista rakennuksista tai toimenpiteistä peritään 70 % ja tilapäisistä 50 % pykälässä mainituista maksuista.

3 § Toimenpideluvat ja -ilmoitukset

- Toimenpidelupaa edellyttävien erilaisten hankkeiden valvonta (vrt. MRL 126 §, MRA 62 §, MRL 138 §)
- Toimenpideilmoitusta edellyttävien hankkeiden valvonta (vrt. MRL 129 §, MRA 62 §, 63 §)

3.1

Toimenpiteet, joiden osalta lupa-asian ratkaiseminen edellyttää toimenpidelupaa:

Jätekatos, maksu **200** euroa (200 €/2016).

Kevytrakenteinen rakennelma, maksu **200** euroa (200 €/2016).

Ravintolaterassi, maksu **200** euroa (200 €/2016).

Kiinteistökohtainen jätevesijärjestelmä,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **200** euroa.

Maston, suurehkon antennin, kiinteistön tuulivoimalan tai suurehkon valaisin pylvään, piipun, sillan, varastointisäiliön, meluesteen, muistomerkin tai vastaavan rakentaminen,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **185 - 300** euroa (185 - 300 €/2016).

Tuulivoimala enintään kahden asunnon kiinteistössä, maksu **200** euroa (200 €/2016).

Laituri, maksu **200** euroa (200 €/2016).

Julkisivutoimenpide, julkisivu- ja kattomateriaalin sekä -muodon muutos

- maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 330** euroa/rakennus tai toimenpide (200 - 330 €/2016).
- maksu enintään kaksi asuntoa käsittävän rakennuksen osalta **200** euroa (200 €/2016).

Mainoslaite, mainostaulu.

maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 330** euroa / yksikkö (200 - 330 €/2016).

Aitaaminen, maksu **200** euroa (200 €/2016).

Maalämpö, lämpökaivon poraaminen tai lämmönkeruuputkiston asentaminen,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 330** euroa (200 - 330 €/2016).

Muut toimenpiteet rakentamista tai toimenpidettä kohti,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 330** euroa (200 - 330 €/2016).

Talousrakennus,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 330** euroa (200 - 330 €/2016).

3.2

Rakennusjärjestyksen toimenpideilmoitus, maksu 150 euroa (150 €/2016).

4 § Purkamisluvat

- Rakennuksen tai sen osan purkamisen valvonta (vrt. MRL 127.1 §, MRA 67 §, 69 §)
- Rakennuksen purkamisilmoituksen valvonta (vrt. MRL 127.3 §, MRA 67 §, 69 §)

4.1

Rakennuksen purkaminen erillisessä purkamislupamenettelyssä, maksu 225 euroa / rakennus (225 €/2016).

4.2

Rakennuksen purkaminen niin, että se sisältyy rakennuslupahakemukseen, maksu 75 euroa / rakennus (75 €/2016).

4.3

Rakennuksen purkamisilmoitus, maksu 150 euroa / purkamisilmoitus (150 €/2016).

5 § Maisematyöluvat

- Maisemaa muuttavan maanrakennustyön ja puiden kaatamisen valvonta (vrt. 128 §, 140 §, MRA 69 §)

5.1

Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen ja muu näihin verrattava toimenpide, - Maisematyölupa maksu riippuen valvontatyömäärästä 225 - 375 euroa (225 - 375 €/2016).

5.2

Jos lupahakemusta käsiteltäessä todetaan, että hanke voidaan toteuttaa ilman maisematyö- tai maa-aineslupaa, maksu riippuen valvontatyömäärästä 0 euroa (0 €/2016).

6 § Muita lupakäsittelyn ja rakennustyön valvonnan viranomaistehtäviä

- Viranomaisen toimesta tapahtuva rakennus-, toimenpide-, purkamis- ja maisematyölupahakemuksen sekä suunnittelutarve- ja poikkeamista koskevan hakemuksen vireilletulosta naapureille ilmoittaminen (Vrt. MRL 133.1 §, 173 §, 174 §, MRA 65 §).
- Viranomaisen toimesta rakennuspaikalla tapahtuvan katselmuksen järjestäminen (Vrt. MRL 133.2 §). Huom. Jos naapuria ei ole ennen katselmusta kuultu erillisessä menettelyssä, niin katselmuskutsu rinnastetaan vireilletulon ilmoittamiseen.
- Rakennustyön tai toimenpiteen aloittamisoikeuden myöntäminen ennen luvan lainvoimaisuutta (Vrt. MRL 144)
- Kokoontumistilan enimmäishenkilömäärän vahvistaminen (Vrt. MRA 54 §)
- Lupa naapurin alueen käyttämiseen (Vrt. MRL 149.4 §)
- Kvv-työnjohdon, Iv-työnjohdon hakemus /-ilmoitus ja rakennustyönjohdon vaihtaminen (Vrt. MRL 122 §)
- Rakennuttajavalvonta (Vrt. MRL 151.1 §)
- Asiantuntijatarkastus (Vrt. MRL 151.3 §)
- Ulkopuolinen tarkastus (Vrt. MRL 151.4 §)
- Suunnitelmista poikkeaminen (Vrt. MRA 79 §)

6.1

Lupahakemuksen vireilletulosta ilmoittaminen (MRL 133.1, 173 §), - maksu 90 euroa/naapurikiinteistö.

Vähäisen hankkeen tai omakotitalon ja asumiseen liittyvän talousrakennuksen osalta maksu on puolet tämän kohdan maksusta.
Lisäksi peritään mahdolliset kuulutus- ja ilmoituskustannukset todellisten kustannusten mukaan.

6.2

Katselmuksen pitäminen naapurien kuulemiseksi (MRL 133.2 §),
maksu riippuen valvontatyömäärästä **250 - 400** euroa/katselmus (250 - 400 €/2016).

6.3

Aloittamisoikeuden myöntäminen (MRL 144 §),
maksu **250** euroa/hanke (250 €/2016).
Lupapäätöksen yhteydessä: maksu **90** euroa/hanke.

6.4

Kokoontumistilan enimmäishenkilömäärän vahvistaminen erillisellä päätöksellä (MRA 54 §),
maksu **250** euroa/kokoontumistila (250 €/2016).

6.5

Lupa naapurin alueen käyttämiseen hakijalle välttämättömän rakennustyön tai muun toimenpiteen suorittamiseen (MRL 149.4 §),
maksu **250** euroa/lupa (250 €/2016).

6.6

Kvv-työnjohdon, Iv-työnjohdon hakemus /-ilmoitus ja rakennustyönjohdon vaihtaminen, kun rakennuskohteeseen hyväksytään uusi työnjohtaja aikaisemman työnjohtajan sijaan,
maksu **75** euroa/hakemus (75 €/2016).

6.7

Päätös rakennuttajavalvonnasta ja valvontasuunnitelmasta,
maksu **250** euroa/hakemus, kun toimenpiteen kokonaisala > 1200 m²
maksu **330** euroa/hakemus, kun toimenpiteen kokonaisala < 1200 m²
250 - 330 €/2016).
Hyvitys rakennuslupamaksusta (2 §) harkitaan tapauskohtaisesti.

6.8

Päätös asiantuntijatarkastuksesta ja ulkopuolisesta tarkastuksesta,
maksu riippuen päätöksen valvontatyömäärästä **225 - 375** euroa/hakemus (225 - 375€/2016).

6.9

Viranomaisen suorittama, muu kuin lupapäätöksessä määrätty katselmus, viranomaisen myöntämä todistus tai lausunto,
maksu **180** euroa/toimenpide ja lisäksi **50** euroa/tunti (180 €/2016).

6.10

Suunnitelmista poikkeaminen (MRA 79 §),
maksu **225** euroa (225 €/2016) ja lisäksi muutettavan rakennuksen tai sen osan kokonaisalan mukaan **0,75** euroa/m², (0,75 €/2016) pientalon ja talousrakennuksen osalta maksusta peritään 50 %.

6.11**Luvan voimassaolon päätyttyä pidettävä katselmus tai muu viranomaistoimenpide,**

maksu riippuen valvontamäärästä **180 - 300** euroa/katselmus tai toimenpide (180 - 300 €/2016).

7 § Voimassaoleviin lupiin liittyvät päätökset

- Luvan voimassaolon pidentäminen, asetetun määräajan tai lupaehdon muuttaminen (Vrt. MRL 143 §, 141§, 176 §)

7.1

Myönnetyn luvan voimassaolon pidentäminen töiden aloittamiseksi ja työn loppuunsaattamiseksi - Jatkoaika (MRL 143.2 §) sekä asetetun määräajan tai lupaehdon muuttaminen tai muu rakennusluvan muuttaminen,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **250 - 330** euroa (250 - 330 €/2016).

8 § Paikan ja korkeusaseman merkitseminen sekä sijaintikatselmus

- Rakennuksen paikan ja korkeusaseman merkitseminen (Vrt. MRL 150 §, MRA 75 §)

8.1

Taksan kohdan 2.1 mukainen rakennus, As.rak. - Kesämökit ym.
maksu **250** euroa (250 €/2016).

8.2

Taksan kohdan 2.2 mukainen rakennus, Kevytrakenteinen - rantasauna
maksu **200** euroa (200 €/2016).

8.3

Muut rakennukset, Teollisuushallit ym.
maksu **350** euroa (350 €/2016).

Paikan merkitseminen sisältää neljä pistettä/rakennus ja kultakin lisäpisteeltä veloitetaan **0** euroa (0 €/2016).

Jos toimenpide käsittää vain sijainninmerkinnän tai sijaintikatselmuksen, on maksu puolet kohtien 8.1–8.3 mukaisesta maksusta.

8.4

Rakennelmien ja tekniset laitteiden sijainnin tarkastus,
erillisenä toimenpiteenä **180** euroa (180 €/2016) tai sijaintikatselmuksen yhteydessä **0** euroa (0 €/2016).

9 § Rakennusrasite, yhdyskuntatekninen laite, veden johtaminen, ojittaminen, kiinteistöjen yhteisjärjestely ja luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen

- Rakennusrasitteen perustaminen (Vrt. MRL 158 §)
- Asemakaavan edellyttämä rasite (Vrt. MRL 159 §)
- Yhdyskuntaa tai kiinteistöä koskevan johdon sijoittaminen (Vrt. MRL 161 §)
- Veden johtaminen ja ojittaminen (Vrt. MRL 161 a §)
- Kiinteistöjen yhteisjärjestely (Vrt. MRL 164 §)
- Luonnollisen vedenjuoksun muuttamista koskeva haitta (Vrt. MRL 165 §)

9.1

Rakennusrasitteen perustaminen, muuttaminen tai poistaminen,
maksu ____ euroa/päätös ja ____ euroa kultakin rasitteesta. - **Ei suoriteta.**

9.2

Yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon, vähäisen laitteen, rakennelman, laitoksen, vesijohdon, ojan, suojapenkereen tai pumppuaseman sijoittamispäätös,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **600 - 700** euroa/päätös (600 - 700 €/2016).

9.3

Päätös kiinteistöjen yhteisjärjestelystä,
maksu --- euroa/päätös.

9.4

Luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen kiinteistöllä,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **250 - 400** euroa/kiinteistö, joka todetaan laiminlyöneen huolehtimisvelvollisuuden tai /kiinteistö, jonka hakemus ei johda määräyksen antamiseen (250 - 400 €/2016).

10 § Rakennusten kunnossapito sekä luvaton ja luvanvastaisen rakentaminen

- Rakennuksen kunnossapito (Vrt. MRL 166 §)
- Korttelialueen järjestely (Vrt. MRL 167 §)
- Velvoitepäätös (Vrt. MRL 170 §)
- Rakennustyön keskeyttäminen (Vrt. MRL 180 §)
- Uhkasakko ja teettämishukka (Vrt. MRL 182 §, uhkasakkolaki 6 §, 10 §, 15 §))

10.1

Maankäyttö- ja rakennuslain 182 §:n mukaan jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin näihin perustuvan velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määrääjassa oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

Viranhaltijan antama kirjallinen määräys,

maksu riippuen valvontatyömäärästä **200 - 300** euroa /määräys (200 - 300 €/2016).

10.2

Korttelialueen järjestelyä koskeva määräys,
maksu riippuen valvontatyömäärästä **350 - 425** euroa/määräys (350 - 425 €/2016).

10.3**Keskeneräinen rakennustyö, veloituspäätös,**maksu riippuen valvontatyömäärästä **300 - 375** euroa/päätös (300 - 375 €/2016).**10.4****Viranhaltijan antama keskeyttämismääräys ja rakennusvalvontaviranomaisen keskeyttämisen pysyttämisen tai poistamispäätös,**maksu **400** euroa/päätös (400 €/2016).**10.5****Rakennusvalvontaviranomaisen päätös, johon sisältyy uhkasakon asettaminen tai teettämishuaka,**maksu riippuen työmäärästä **350 - 400** euroa/päätös (350 - 400 €/2016).**10.6****Päätös uhkasakon tuomitsemisesta tai teettämishuakan täytäntöönpanosta,**maksu riippuen työmäärästä **350 - 400** euroa/päätös (350 - 400 €/2016).**11 § Poikkeamispäätös, suunnittelutarveratkaisu ja vähäinen poikkeus**

- Suunnittelutarveratkaisu (Vrt. MRL 16 §, 137 §)
- Poikkeamispäätös (Vrt. MRL 171 §, 172 §, 173 §)
- Vähäinen poikkeaminen rakennusluvan yhteydessä (Vrt. MRL 175 §, 171 §, 172 §)
- Naapureille tiedottaminen/kuuleminen taksan 6 §:n mukaan

11.1**Suunnittelutarveratkaisu,**maksu riippuen valvontatyömäärästä **250 - 330** euroa/päätös (250 - 330 €/2016).**11.2****Kunnan poikkeamispäätös,**maksu riippuen valvontatyömäärästä **350 - 400** euroa/hakemus (350 - 400 €/2016).

Jos kohtien 11.1 tai 11.2 mukainen hakemus hylätään, maksu on enintään **350** euroa (350 €/2016).

11.3**Lupa viranomaisen lupapäätöksen yhteydessä myöntämä vähäinen poikkeaminen,**maksu riippuen valvontatyömäärästä **50** euroa/hakemus (50 €/2016).

Kohtiin 11.1–11.3 lisätään kuulemiskustannukset taksan kohdan 6 §:n mukaisesti.

12 § Muut maksuperusteet ja -ehdot

- Maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaan, jos toimenpide jää kokonaan tai osittain suorittamatta, maksu on hakemuksesta perusteettomilta osin palautettava.
- Jos tarkastus- ja valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuullun tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suoritetuista toimista kunnalle aiheutuneet kulut.

12.1

Maksun palauttaminen, alentaminen ja korottaminen eräissä tapauksissa

Jos hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus toteaa, että hakija ei ole hakemansa luvan tarpeessa, luvasta peritty maksu palautetaan hakemuksesta kokonaisuudessaan.

Kun luvanhakija ilmoittaa luopuvansa voimassa olevasta luvasta, ennen kuin mihinkään luvan tarkoittamiin toimenpiteisiin on ryhdytty, luvanhaltijalle palautetaan hakemuksesta 50 % suoritetusta maksusta. Maksun palautusta on haettava kahden vuoden kuluessa ilmoituksesta luopua luvasta.

Jos luvan voimassa ollessa haetaan lupaa rakennustyön tai toimenpiteen suorittamiseen uusien suunnitelmien mukaisesti, vanhasta lupamaksusta hyvitetään hakemuksesta 50 % luvan maksua määrättäessä.

Jos rakennuksen rakentamista varten myönnetyn rakennusluvan voimassaolo raukeaa, luvanhaltijalle palautetaan hakemuksesta osa suoritetusta lupamaksusta riippuen viranomaisen siihen mennessä suorittamasta tarkastustoimenpiteestä, kuitenkin enintään 50 %.

Jos rakennuslupa koskee useita rakennuksia ja lupa on toteutettu jonkin rakennuksen osalta, voidaan hakemuksesta palauttaa se maksun osa, joka vastaa luvan rauenneesta osasta suoritettua maksua.

Mikäli lupahakemus hylätään, peritään luvanhakijalta enintään 50 % maksuperusteiden mukaisesta maksusta.

Jos oikaisuvaatimuksen tuloksena viranhaltijan päätöstä muutetaan, peritään hakijalta lopullisen päätöksen mukaan määräytyvä maksu ja otetaan huomioon suoritettu maksu.

Rakennuksen sijaintia ja korkeusasemaa koskeva viranomaismaksu (8 §) palautetaan tai hyvitetään hakemuksesta siltä osin, kuin luvassa määrätty tätä koskeva toimenpide on jäänyt suorittamatta.

Jos kunnan päättämien maksujen mukaan määräytyvä maksu on yksittäistapauksessa olennaisesti suurempi, kuin mitä ovat asian käsittelystä kunnalle aiheutuvat kulut, maksua voidaan alentaa ottaen huomioon asian käsittelyyn kulunut työaika, työmäärä ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Alennus voi olla enintään 25 %.

Jos näiden maksujen mukaan määräytyvä maksu on yksittäistapauksessa olennaisesti pienempi, kuin mitä ovat asian käsittelystä kunnalle aiheutuvat kulut, maksua voidaan korottaa ottaen huomioon asian käsittelyyn kulunut työaika, työmäärä ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Korotus voi olla enintään 25 %.

Jos tarkastus- ja valvontatehtävät johtuvat luvattomasta tai luvanvastaisesta rakentamisesta taikka siitä, että luvanhakija tai toimintaan velvollinen on laiminlyönyt hänelle kuuluvan tehtävän, maksu voidaan periä korotettuna ottaen huomioon suoritetuista toimista kunnalle aiheutuneet kulut, kuitenkin enintään kaksinkertaisena.

12.2

Maksun suorittaminen

Kun lupapäätös on tehty tai muu viranomaistehtävä on suoritettu, niin näiden maksujen mukainen maksu on maksettava laskussa määrätyssä ajassa.

Jos maksua ei makseta laskussa määrättyssä ajassa, erääntyneelle maksulle on maksettava viivästyskorkoa siten, kuin korkolaissa on määrätty. Korkolain mukainen viivästyskorkoprosentti merkitään kuhunkin laskuun. Asiakirjojen lunastusmaksu sisältyy maksuun.

Jos näiden maksujen mukaisia laskuja ei makseta määräajassa, maksut ovat maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaisesti ulosottokelpoisia.

12.3

Rakennuskohtainen perusmaksu ja kokonaisalan laskenta maksua määrättäessä

Jos rakennuksessa suoritetaan samanaikaisesti useita tämän taksan eri kohtien mukaisia toimenpiteitä, rakennuskohtainen perusmaksu veloitetaan vain kertaalleen.

Jos rakennuksen tai sen osan kokonaisala ylittää 5000 neliömetriä, niin ylittävältä osalta otetaan huomioon 75 % kokonaisalasta maksua määrättäessä. Jos kokonaisala ylittää 10000 neliömetriä, niin ylittävältä osalta otetaan huomioon 50 % kokonaisalasta maksua määrättäessä.

Rakennuksen kokonaisalaan lasketaan kerrosten, kellarikerroksen ja käyttöullakon pinta-ala ulkoseinän ulkopinnan mukaan. Kokonaisalaan ei kuitenkaan lasketa alle 1,6 metriä matalampia tiloja. Myöskään rakennuksen parvekkeita ja vähäisiä katoksia ei lasketa kokonaisalaan. Rakennuksen tai rakennuksen osan korjaus- ja muutosalueiden pinta-ala lasketaan soveltuvien osien kokonaisalan laskemista koskevien periaatteiden mukaan.

12.4

Muistutukset ja oikaisunhaku määrätystä maksusta

Näiden maksujen perusteella määrättyä maksua koskevat muistutukset on tehtävä laskusta ilmenevässä ajassa kunnan/kaupungin rakennusvalvonnalle. Rakennusvalvonta voi muistutuksen johdosta korjata laskussa olevan virheen.

Jos muistutus on tehty määräajassa, mutta maksua ei ole rakennusvalvonnassa muutettu, niin muistutuksen tekijä voi hakea oikaisua annettuun päätökseen siten kuin kuntalaissa säädetään.

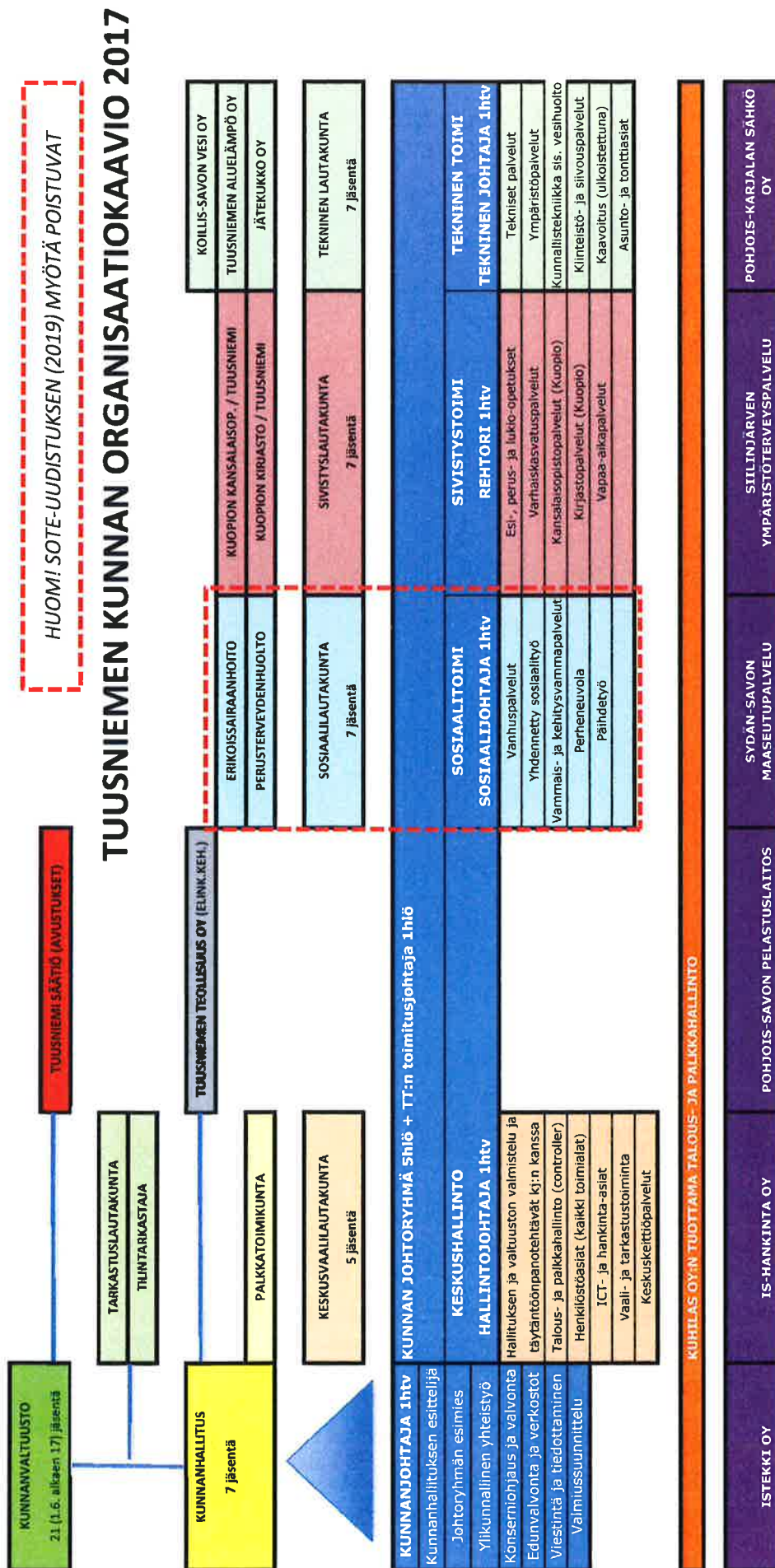
13 § Maksujen hyväksyminen ja voimaantulo

Nämä maksut ovat Tuusniemen kunnan teknisen lautakunnan XX.XX.2016 hyväksymät § XX ja Tuusniemen kunnanvaltuuston XX.XX.2016 hyväksymät § XX.

Nämä maksut tulevat voimaan 01.01.2017. Maksu määräytyy niiden maksujen mukaan, jotka ovat voimassa lupapäätöksen tekemispäivänä tai viranomaistehtävän suorittamishetkellä.

Näiden maksujen perusteella määrättyt maksut eivät ole arvonlisäverollisia.

Näiden maksujen päätöksellä kumotaan Tuusniemen kunnanvaltuuston **XX.XX.2016** hyväksymät rakennusvalvonnan maksut.

TUUSNIEMEN KUNTA

Tilivelvolliset 1.1.2017

KÄYTTÖTALOUSOSA

Tilivelvolliset

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

hallintojohtaja, lautakunnan jäsenet

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

lautakunnan jäsenet

Kunnanhallitus

Keskushallinto

*kunnanjohtaja, hallintojohtaja,
kunnanhallituksen ja toimielimien jäsenet*

Elinkeinotoimi ja kehittämispalvelut

Muu yleis- ja keskushallinto

Ateriapalvelut

Terveystoimi

*kunnanjohtaja, kunnanhallituksen jäsenet
hallintojohtaja, kunnanhallituksen jäsenet
hallintojohtaja ,kunnanhallituksen jäsenet
kunnanjohtaja, sosiaali johtaja ja
kunnanhallituksen jäsenet*

Sosiaalilautakunta

Vanhustyö

Lasten ja perheiden palvelut

Vammaispalvelut

Toimeentulotukiasiat

Muu sosiaalitoimi

sosiaalijohtaja, lautakunnan jäsenet
 sosiaalijohtaja, lautakunnan jäsenet
 sosiaalijohtaja, lautakunnan jäsenet
 sosiaalijohtaja, lautakunnan jäsenet
 sosiaalijohtaja, lautakunnan jäsenet

Sivistyslautakunta

Perusopetus

Lukiokoulutus

Varhaiskasvatus

Kansalaisopisto

Kirjasto

Vapaa-aikapalvelut

rehtori, lautakunnan jäsenet
rehtori, lautakunnan jäsenet
rehtori, lautakunnan jäsenet
rehtori, lautakunnan jäsenet
rehtori, lautakunnan jäsenet
rehtori, lautakunnan jäsenet

Tekninen lautakunta

Yhdyskuntatekniset palvelut

Kiinteistötoimi

Vesihuolto

Rakennusvalvonta

Ympäristöpalvelut

Yksityistiet

tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet
tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet
tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet
tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet
tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet
tekninen johtaja, lautakunnan jäsenet

Hyväksytään talousarviokäsittelyn yhteydessä ja on voimassa talousarviovuoden ajan.

1 § Soveltamisala

Luottamushenkilötyöhön käytetty aika on kasvanut merkittävästi 2000-luvulla. Kunnan luottamushenkilöille suoritetaan palkkiota luottamustoimen hoitamisesta ja korvausta ansionmenetyksestä sekä kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä, sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa tämän palkkiosäännön mukaan.

Toimielimen esittelijöinä tai kutsuttuina asiantuntijoina toimiville KVTES:in ja OVTES:in alaisille viranhaltijoille/työntekijöille maksetaan kokouspalkkiot kertapalkkiona (KVTES) LUKU II PALKKAUS 14 § 2 mom. mukaan kello 16.00 jälkeen alkavista kokouksista, jos hän on kokouksessa toimivaltaisen viranomaisen määräyksen nojalla muulloin kuin säännöllisenä työaikanaan. Kertapalkkiot luetaan eläkepalkkaan ja niistä maksetaan eläkelakien mukaiset eläkemaksut. Teknisten sopimuksessa (TS 2012–2013) 16 §:n mukaan maksetaan edelleen kokouspalkkiot toistaiseksi.

Kertapalkkiot maksetaan viranhaltijan/työntekijän palvelussuhteen palkassa neljännesvuosittain. Palkkioiden maksamisessa toimitaan palkkiosäännön 2-3 §:n ja 5-7 §:n määrittelemillä tavoilla.

2 § Kokouspalkkiot

Kunnan toimielinten kokouksista suoritetaan palkkiota seuraavasti:

1. Kunnanvaltuusto ja sen valiokunnat, kunnanhallitus ja sen toimikunnat sekä tarkastuslautakunta 55 euroa. Muut lautakunnat, johtokunnat ja muut toimielimet 45 euroa.
2. Puheenjohtajalle tai kokouksessa puheenjohtajana toimivalle varapuheenjohtajalle suoritetaan kokouspalkkio, joka vastaa asianomaisen toimielimen jäsenen 1 momentissa mainittua kokouspalkkiota korotettuna 50 %:lla.
3. Kunnanvaltuuston puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle, joka osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen, samoin kuin kunnanhallituksen puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja jäsenelle, joka osallistuu kunnanvaltuuston kokoukseen tai muiden hallintoelinten kokouksiin kunnanhallituksen puheenjohtajana tai muutoin määrätyle edustajalle suoritetaan kokouspalkkio samojen perusteiden mukaan kuin asianomaisen toimielimen jäsenelle.

3 § Samana päivänä pidetyt kokoukset

1. Yli kolme tuntia kestävästä kokouksesta suoritetaan 2 §:n 1 momentissa mainitun kokouspalkkion lisäksi 50 % kokouspalkkion määrästä.
2. Jos toimielin pitää samana kalenterivuorokautena useamman kuin yhden kokouksen katsotaan ne kokouspalkkiota laskettaessa yhdeksi kokoukseksi, ellei kokousten välinen aika ole yli kaksi tuntia.

4 § Vuosipalkkiot

1. Kunnanvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajille suoritetaan edellä 2 §:ssä määrättyjen kokouspalkkioiden lisäksi puheenjohtajan tehtävistä palkkiota seuraavasti:

- Kunnanhallituksen puheenjohtaja	200 euroa/kk
- Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	150 euroa/kk
- Kunnanhallituksen varapuheenjohtaja	50 euroa/kk
- Kunnanvaltuuston varapuheenjohtajat	50 euroa/kk
2. Mikäli puheenjohtaja on estynyt hoitamasta tehtäviään, lakkaa hänen oikeutensa palkkioon ja puheenjohtajan palkkio maksetaan varapuheenjohtajalle, kunnes puheenjohtaja palaa hoitamaan tehtäviään.
3. Vuosipalkkiota on katsottava maksettavan mm. kokouksiin valmistautumisesta, asioihin perehtymisestä, asioiden tiedottamisesta, pöytäkirjan allekirjoittamisesta, kunnan edustamisesta ja mahdollisista vastaanottoajoista, jotka aiheuttavat enemmän työtä kuin vastaavan toimielimen jäsenyys.

5 § Sihteerin palkkio

Toimielimen sihteerinä toimivalle luottamushenkilölle suoritetaan 2 §:n 1 momentissa mainittu kokouspalkkio 50 %:lla korotettuna, jollei hän saa tehtävästään vuosi-, kuukausi- tai muuta eri palkkiota.

6 § Katselmus, neuvottelu, toimitus

1. Katselmuksesta, neuvottelusta tai muusta toimituksesta, johon kunnan toimielimen jäsen osallistuu toimielimen tai kunnanjohtajan päätöksen perusteella ja josta laaditaan pöytäkirja tai muistio maksetaan palkkiota 45 euroa.
2. Yli kolme tuntia kestävään, edellä 1 momentissa mainittuun katselmukseen, neuvotteluun tai toimitukseen sovelletaan mitä edellä 3 §:ssä on määrätty-

7 § Yhtymäkokoukset

Kuntayhtymäkokousedustajaksi nimetyille edustajalle maksetaan kokouspalkkiota soveltuvin kohdin samojen perusteiden mukaan kuin 2 - 7 §:ssä on määrätty, jollei kunnan edustaja saa palkkiota muun kunnan tai toimielimen suorittamana.

8 § Keskusvaalilautakunta, vaalilautakunta, -toimikunta

1. Keskusvaalilautakunnan, vaalitoimikunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle maksetaan kokouksista palkkio 2 §:n mukaan.
2. Äänestystapahtuman valvontaan osallistuville vaalilautakunnan jäsenille maksetaan palkkiota 110 euroa/vaalipäivä, puheenjohtajalle 150 euroa/vaalipäivä. Tämä sisältää korvauksen vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatyöstä.
3. Vaalitoimikunnan toimituspäivältä maksetaan palkkio 2 §:n mukaan.
4. Mikäli vaalilautakuntaan tai -toimikuntaan kuuluva on vaalitoimituspäivänä läsnä vähemmän kuin puolet vaalihuoneiston aukioloajasta, palkkio on puolet edellä mainitusta.

9 § Ansionmenetyksen korvaus

1. Luottamushenkilölle suoritetaan korvausta säännöllisen työajan ansionmenetyksestä ja luottamustoimen vuoksi aiheutuvista 1 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista kultakin alkavalta tunnilta, ei kuitenkaan enemmältä kuin kahdeksalta tunnilta kalenterivuorokaudessa. Tuntikorvauksen enimmäismäärä on 24 euroa.
2. Saadakseen korvausta työansionmenetyksestä luottamushenkilön tulee esittää työnantajan todistus siitä. Todistuksesta on myös käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut hänen työaikaansa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa.
3. Luottamushenkilön, joka tekee ansio- tai muuta työtä olematta työsuhteessa taikka virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimsuhteessa, tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys ansionmenetyksestään.
4. Saadakseen korvausta kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä, luottamushenkilön tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys tällaisista kustannuksistaan. Kustannusten enimmäismäärään noudatetaan mitä edellä 1 momentissa on määrätty.
5. Ansionmenetystä maksetaan itsenäiselle yrittäjälle tms. (esim. maanviljelijä) ilman erillistä kirjallista todistusta tai selvitystä, mikäli todellista ansionmenetystä on tapahtunut ja mikäli ao. allekirjoituksellaan vakuuttaa ansionmenetystä tapahtuneen ja mikäli kirjallisen todistuksen tai selvityksen jättäminen on jostain syystä mahdotonta tai kohtuutonta. Tällöin sovellettava korvaus on 12 euroa/h, ellei ao. luottamushenkilö esitä selvitystä korkeammasta korvausperusteesta.

10 § Matkakustannusten ja muiden kustannusten korvaus

Luottamushenkilöiden kokousmatkoista ja muista luottamustoimen hoitamiseksi tehdyistä matkoista suoritetaan matkakustannusten korvausta, päivärahaa, ateriakorvausta, majoittumiskorvausta, yömatkarahaa ja kurssipäivärahaa soveltuvin osin kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen mukaisesti.

11 § Vaatimuksen jättäminen

Ansionmenetyksen ja kustannusten korvaamista koskeva vaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa sille henkilölle, jolle voimassa olevien määräysten mukaan laskun hyväksyminen kuuluu.

12 § Erinäisiä määräyksiä

1. Tässä säännössä mainitut palkkiot maksetaan neljännesvuosittain.
2. Pöytäkirjan tarkastustoimituksesta maksetaan ainoastaan matkakorvaus, mikäli se on aiheellista.
3. Sellaisista luottamustehtävistä, joita ei ole mainittu tässä säännössä, kunnanhallitus määrää tarvittaessa palkkiot erikseen.
4. Kunnanhallitus voi erikseen päättää, että hallituksen tai valtuuston puheenjohtajalle maksetaan puhelinkorvaus.